

Αφιέρωμα

ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΘΑΥΡΟΣ

Γιατί φέτος το Μικρό Θέατρο αξίζει το δικό του ταξίδι

Επιμέλεια: Νίκη-Μαρία Κοσκινά

Μιλούν

Μιχαήλ Μαρμαρινός
Βασιλης Λαμπρινουδάκης

ΑΘΗΝΑ

Plan A: 20 παρεμβάσεις για την πόλη

Του Λουκά Βελιδάκη

Νίκος Ζερβός

Ο πιο καλτ Έλληνας σκηνοθέτης σε μια συνέντευξη-αναδρομή στην καριέρα του

Του Γιώργου Δήμου

Δική σου η επιλογή

Αυθεντική ελληνική φέτα
Φέτα ελληνική αυθεντική

- Μεγάλη ποικιλία σε προσιτές τιμές
- Πολλές επιλογές για κάθε ανάγκη
- Βρίσκεις πάντα αυτό που χρειάζεσαι χωρίς εκπτώσεις στην ποιότητα

ΗΠΕΙΡΟΣ
Φέτα Π.Ο.Π.
1 Kg

13,76 €

Στα Lidl

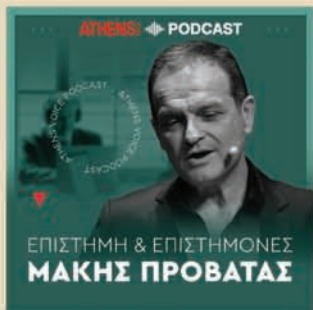

ΓΑΛΠΟ
ΤΥΡΟΚΟΜΕΙΟ
Φέτα Π.Ο.Π.
1 Kg

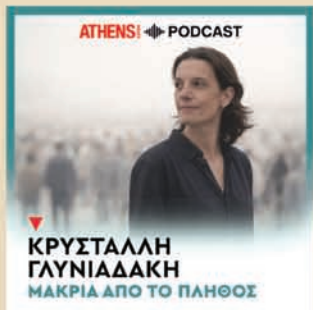
10,75 €

Από τα Lidl

Κάθε εβδομάδα
ιστορίες που θέλουμε να ακούμε

Ο δημοσιογράφος **Μάκης Προβάτας** μιλάει με σημαντικούς Έλληνες για την επιστήμη τους και την εξέλιξή της τα τελευταία χρόνια.

Η **Κρυστάλλη Γλυνιαδάκη** συνομιλεί με ενδιαφέροντες ανθρώπους για ενδιαφέροντα πράγματα, εντός κι εκτός επικαιρότητας - πάντα με βλέμμα λοξό.

Ο **Κυριάκος Μούρτζης** (δάσκαλος εικαστικών και συγγραφέας) αποδομεί μύθους και αλλάζει τον τρόπο που βλέπουμε τις παιδικές ζωγραφιές.

Τι αλλάζει όσο μεγαλώνεις, στο σώμα, στο μυαλό, στην ψυχή, στις ερωτικές-συζυγικές σχέσεις; Όλα αυτά και περισσότερα συζητιούνται από τις **Ελένη Ψυχούλη** και **Μανίνα Ζουμπουλάκη**, με χιούμορ, αισιοδοξία και ανεβαστική διάθεση.

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΤΑ PODCAST ΣΤΟ
SPOTIFY | APPLE PODCAST | YOU TUBE

athensvoice.gr/podcasts

Σε βλέπω!

Της **ΛΕΝΑΣ ΔΙΒΑΝΗ**

Σε βλέπω για τα πανηγύρια!

Ανέβαινα, που λέτε, παιδιάς, την Κηφισίας για να πάω να δω στο Ελληνικό, το ωραίο θερινό σινεμά, το φιλμ με τον ταλαίπωρο ποιητή από την ταλαίπωρη Κολομβία που όλο θέλει να αλλάξει, αλλά αλλαγή δεν βλέπει. Είχα χρόνο και χάζευα, κατά τα ειωθότα. Και το είδα, παιδιάς μου αγαπημένοι, που κάπου μαυρίζατε το εορταστικό τρίημερο. Είδα στον δρόμο που κόβει τη λεωφόρο στο ύψος της Αγίας Τριάδος, καταμεσής του κέντρου δηλαδή, καταμεσής του 21ου αιώνα, ένα πανηγύρι ξηνημένο κι ολοζώντανο, με μαλλί της γριάς στην επί της Κηφισίας πρόσοψη. Ένα παζάρι δηλαδή, χρωματιστό από τα κόκκινα βρακιά με 2 ευρώ, μυρωμένο από τους λουκουμάδες με σοκολάτα και αμύγδαλο και τραγουδιστό από Πάνο Γαβαλά-Ρία Κούρτη στο κασετόφωνο (ναι, μάλιστα, κασετόφωνο ήταν). Τι διάολο; Έπεσα σε σκουληκότρυπα και μ' έστειλε στον Βόλο στα 70s;;

«Όχι, βρε κοιτό», άκουσα τη φωνή του Διονύση του Σαββόπουλου μέσα στο κεφάλι μου. «Είναι η Ελλάδα που αντιστέκεται, η Ελλάδα που επιμένει, κι όποιος δεν καταλαβαίνει δεν ξέρει πού πατά και πού πηγαίνει!»

Info-diet

Της **ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ**

ΤΟ ΠΙΟ ΚΟΥΦΟ ΟΝΟΜΑ ΘΑΛΑΜΗΓΟΥ

«Παναγία Ρόδον το Αμάραντον»
(την είδαμε στον Πόρο)

ΤΟ ΠΙΑΝΟ ΣΤΟΝ ΣΤΑΘΜΟ ΜΕΤΡΟ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Μια πολύ ωραία ιδέα, αρκεί να μην το βανδαλίσουν κι αυτό.

ΟΙ «ΠΙΚΡΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ» ΤΟΥ ΑΛΜΟΔΟΒΑΡ

Παλιός, καλός Πέδρο, στα ισπανικά ευτυχώς, με βαθιά συναισθηματικούς ρόλους, χιούμορ, μελαγχολία, τροφή για σκέψη και, όπως πάντα, υπέροχα χρώματα.

1000 ΤΕΥΧΗ ATHENS VOICE

Υπάρχουν ακόμα τεύχη στα γραφεία μας για όσους έχασαν ένα πραγματικά συλλεκτικό κομμάτι για την Αθήνα.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΣΕ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

Πελάτης: Μου φίνετε λίγο ακόμα το κοτόπουλο;
Σερβιτόρος: Πατί, υπάρχει πρόβλημα;
Πελάτης: Μου τρώει τις πατάτες!

ΑΟΣΜΑ ΣΚΟΡΟΚΤΟΝΑ

Και ξαφνικά εξαφανίστηκαν απ' όλη τη χώρα. Μπορεί να μας εξηγήσει κάποιος (Varona; Agoxoli;) γιατί καταργήθηκαν μέσα σε μία σεζόν και τώρα κυκλοφορούν μόνο εκείνα τα άθλια με άρωμα λεβάντας, που τα βάζεις στις ντουλάπες κι εγκαταλείπεις το σπίτι;

ΕΛΑΣ

Ακόμα και η Μαδοννα τη χόρτασε τη δόξα. Ο Αλέξης θέλει κι άλλη!

ΠΥΡΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ

Θα λάτρευε να τον έχει στη Μόρντορ ο Σάουρον του «*Αρχοντα των Δαχτυλιδιών*».

ΣΟΦΙΑ ΜΟΥΤΙΔΟΥ VS ΕΛΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Καταιγίδα στο κομμωτήριο.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Αυξήσεις έως και 95% σε μισθούς μητροπολιτών, αρχιεπισκόπων, τιτουλάριων επισκόπων, βοηθών. Θα γίνω τιτουλάριος, να περνάω ζωή και κότα.

Athens Voices

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ**
panikova1500@gmail.com

Λόγια που ακούστηκαν δημοσίως στην Αθήνα

Σε νηπιαγωγείο των δυτικών προαστίων, παιδάκι ρωτάει τη δασκάλα του:
«**Εσείς, κυρία, τι δουλειά κάνετε?**»

«**Την έχεις δε; Είναι όλο πλάτη και καθόλου μέση.**»

(Φίλες δθάρες σε café. *Νέο Ψυχικό, Τετάρτη απόγευμα.*)

-**Μπαμπά, ποιος είναι ο κύριος Μελισόμπε;**

-**Τι λες, παιδί μου; Πού το άκουσες αυτό;**
-**Ο παπάς έλεγε «του κυρίου Μελισόμπε».**

(*Δχρονος πιτσιρίκος αναρωτιέται για το «Κυρίου δεσπώμεν», βγαίνοντας από την εκκλησία. Μαρούσι, Κυριακή πρωί.*)

-**Τι είναι αυτό που παίζει ο ντιτζέ;**
-**Φαραντούρη.**

(*Πάρτι για την ταινία του Αλμοδόβαρ «Πικρές γιορτές». Σινέ Παρί, Δευτέρα βράδυ.*)

«**Ελα... Πάω σπίτι, να φάω τα κεφτεδάκια μου, τις πατατούλες μου, τα κερασάκια μου...**»

(*Ηλικιωμένος μιλάει στο κινητό του. Στάση Ναυαρίνου, Εξάρχεια.*)

«**Ελα, έλα, Τζορτζ Κλούνι, πάρε λουλούντι.**»

(*Νεαρή τσιγγάνα προσπαθεί να πουλήσει λουλούδι σε κύριο με γκριζούς κρατάφους. Κανάρη, Κολωνάκι, Τετάρτη βράδυ.*)

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το σχεδιάζει ο **Κωνσταντίνος Βήτα**. Γεννήθηκε στη Βικτώρια της Αυστραλίας. Παρακολούθησε μαθήματα κλασικής κιθάρας και αρμονίας στο Ωδείο Αθηνών. Σπούδασε Ζωγραφική και Ιστορία της Τέχνης στο Ταφε της Μελβούρνης. Στην Αθήνα ολοκλήρωσε σπουδές Γραφικών Τεχνών. Τη δεκαετία του 1980 δούλεψε ως γραφίστας και δημοσιογράφος. Το 1992 δημιούργησε την ηλεκτρονική μπάντα Στέρεο Νόβα, ενώ από το 1997 ακολουθεί τη δική του πορεία. Έχει γράψει μουσική για ντοκιμαντέρ, φιλμ και θεατρικά. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Στις 10 και 11 Ιουλίου ο Κωνσταντίνος Βήτα θα δώσει συναυλία στη Μικρή Επίδαυρο, με τίτλο «*Εννιά νούφαρα από τη νεκρή όχθη*».

Οι μισθοί των μητροπολιτών και οι προτεραιότητες

Ογδόντα μητροπολίτες στον δρόμο προς την ευμάρεια

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Η κυβέρνηση προτίθεται να αυξήσει, να διπλασιάσει σχεδόν, τους μισθούς των μητροπολιτών. Μέχρι τώρα, ο βασικός μηνιαίος μισθός ενός μητροπολίτη ήταν 2.210-2.475 ευρώ (μεικτά), συν ορισμένα επιδόματα και προνόμια. Το νέο μισθολογικό σύστημα προβλέπει εξίσωση του μισθού των μελών της εκκλησιαστικής ηγεσίας με εκείνον των γενικών γραμματέων των υπουργείων: σύμφωνα με το νομοσχέδιο, οι μηνιαίες αποδοχές των μητροπολιτών θα φτάνουν τις 4.670 ευρώ. Όχι και τόσο συμβατές με τη χριστιανική εγκράτεια και λιτότητα. Καθώς πρόκειται για αύξηση 88-95%, μπορεί να θεωρηθεί ριζική αλλαγή του τρόπου με τον οποίον αμείβονται τα μέλη της ανώτερης βαθμίδας της εκκλησιαστικής ιεραρχίας. Το μέτρο θα τεθεί σε ψηφοφορία στη Βουλή όπου αναμένεται να υπερψηφιστεί από τους βουλευτές της κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Κατά καιρούς έχουν γίνει συζητήσεις τόσο για το ευρύ πολιτειακό και συνταγματικό θέμα του διαχωρισμού της Εκκλησίας από το Κράτος, όσο και για το δημοσιοϋπαλληλικό καθεστώς των κληρικών. Όλες κατέληξαν σε αδιέξοδο και στη συνέχεια ξεχάστηκαν: οι Έλληνες είναι προσκολλημένοι στην Εκκλησία, την οποία θεωρούν μέρος της ταυτότητάς τους και παράγοντα συνοχής του έθνους — το οποίο, κατά τα άλλα, δικάζεται από πολιτικές και πολιτιστικές αντιπαραθέσεις. Από την πλευρά της, η Εκκλησία, όπως όλοι οι θεσμικοί μηχανισμοί, εμφανίζει μεγάλες ανισότητες: σύμφωνα με τους υπάρχοντες μισθολογικούς κανόνες, οι νεοδιοριζόμενοι ιερείς αμείβονται με 640-680 ευρώ μηνιαίως· μετά από 10 έτη υπηρεσίας με 1.000-1.050 ευρώ, μετά από 20 έτη με 1.100, μετά από 30 έτη με 1.400. Οι επίσκοποι αμείβονται με 1.800 ευρώ κατά μέσον όρο. Από το νομοσχέδιο θα ωφεληθούν κυρίως οι (περίπου) 80 μητροπολίτες: όμως, αν και το δημοσιονομικό βάρος είναι σχετικά μικρό, η κυβερνητική επιλογή δύσκολα μπορεί να θεωρηθεί προσανατολισμένη προς τις ευρωπαϊκές προτεραιότητες. Για μια ακόμα φορά, αρνούμαστε να ακολουθήσουμε τα ευρωπαϊκά πρότυπα από τα οποία θα μπορούσαμε να αντλήσουμε τουλάχιστον το «μεικτό» μοντέλο της Ιταλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας· δηλαδή, πληρωμή των κληρικών από την Εκκλησία, με

το κράτος βασικό χρηματοδότη του θεσμού.

Στην πραγματικότητα, ίσως θα ήταν καιρός να υιοθετήσουμε το σύστημα φορολογίας που εφαρμόζεται στη Γερμανία και στην Αυστρία, όπου οι καθολικοί και προτεστάντες κληρικοί αμείβονται κυρίως μέσω του εκκλησιαστικού φόρου (Kirchensteuer) τον οποίον καταβάλλουν οι πιστοί (και όχι οι μη-πιστοί): το κράτος εισπράττει τον φόρο και τον αποδίδει στις εκκλησίες, οι οποίες πληρώνουν τους μισθούς. Το μοντέλο της αυτοχρηματοδότησης της Εκκλησίας, που εφαρμόζεται στη Βρετανία, στη Σουηδία και στην Ολλανδία, θα ήταν ιδεώδες: σε αυτές τις χώρες, οι κληρικοί πληρώνονται από εκκλησιαστικά έσοδα, δωρεές, ακίνητη περιουσία και επενδύσεις, καθώς και μέσω ενός εκκλησιαστικού τέλους που καταβάλλουν τα μέλη της. Όσο για τη Γαλλία (εκτός από της περιοχές της Αλσατίας και της Μοζέλλας), η πλήρης αυτοχρηματοδότηση των εκκλησιών χωρίς σταθερή κρατική μισθοδοσία συνδυάζεται με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη κοσμικότητα (laïcité), που έχει εγκαθι-

δρυθεί με τον νόμο του 1905. Στη Γαλλία, οι θρησκευτικές κοινότητες θεωρούνται ιδιωτικοί οργανισμοί και η χρηματοδότησή τους προέρχεται από δωρεές και συνδρομές του εκκλησιασματος καθώς και από ακίνητη και κινητή περιουσία. Αλλά, αν και στη Γαλλία δεν τίθεται ζήτημα κρατικής μισθοδοσίας, το κράτος χρηματοδοτεί ιερείς στον στρατό, στις φυλακές και στα νοσοκομεία, και συντηρεί ιστορικούς ναούς ως μέρος της εθνικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η πρόβλεψη για αυξήσεις των αποδοχών μητροπολιτών έχει ενσωματωθεί, πιθανώς για μεγαλύτερη διαχειριστική ευκολία αλλά και για να κρυφτεί ανάμεσα σε άλλες αποφάσεις, σε ένα πολυνομοσχέδιο. Και παρ' όλη αυτά, η προτεινόμενη ρύθμιση είναι εξόχως ορατή: στην Ελλάδα, οι ορθόδοξοι κληρικοί — 8.000-10.000 άτομα: ιερείς, διάκονοι, επίσκοποι — κοστίζουν 180-200 εκατομμύρια ετησίως. Ακόμα κι αν είχαμε οικονομικά περιθώρια, που δεν έχουμε, αυτά τα ποσά θα μπορούσαν να διοχετευθούν, ενδεικτικά, στην αναβάθμιση των σχολικών υποδομών και στη μισθολογική ενίσχυση όσων δασκάλων κάνουν σωστά τη δουλειά τους. **A**

Σύμφωνα με το νομοσχέδιο, οι μηνιαίες αποδοχές των μητροπολιτών θα φτάνουν τις 4.670 ευρώ. Όχι και τόσο συμβατές με τη χριστιανική εγκράτεια και λιτότητα.

Το φαινόμενο του Victim Blaming: Η δεύτερη μορφή βίας

Της ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ ΜΠΑΛΗ*

Όταν μια υπόθεση έμφυλης ή συντροφικής βίας γίνεται δημόσια γνωστή, η προσοχή δεν στρέφεται πάντα αποκλειστικά στον δράστη. Συχνά, μέρος της δημόσιας συζήτησης μετατοπίζεται στο ίδιο το άτομο που υπέστη τη βία: «Γιατί έμεινε;», «Γιατί δεν μίλησε νωρίτερα;», «Γιατί επέστρεψε;», «Τι έκανε;».

Αυτού του είδους οι αντιδράσεις περιγράφονται στη διεθνή βιβλιογραφία ως victim blaming (ενοχοποίηση του θύματος): η τάση να αποδίδεται, άμεσα ή έμμεσα, μέρος της ευθύνης για τη βία στο ίδιο το θύμα. Δεν πρόκειται απλώς για μια άστοχη διατύπωση ή προσωπική προκατάληψη. Πρόκειται για μια ευρύτερη κοινωνική και ψυχολογική διεργασία που επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε, ερμηνεύουμε και τελικά αντιμετωπίζουμε τη βία.

Η βία στις συντροφικές σχέσεις αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα δημόσιας υγείας, με σημαντικές επιπτώσεις στη σωματική, ψυχική και κοινωνική ευημερία των θυμάτων. Οι κοινωνικές στάσεις απέναντι στη βία δεν είναι ουδέτερες. Επηρεάζουν τόσο την ανοχή απέναντι στο φαινόμενο όσο και την προθυμία των θυμάτων να αναζητήσουν βοήθεια. Παρά την αυξανόμενη ενημέρωση γύρω από το ζήτημα, η αντίληψη ότι το θύμα φέρει, υπό προϋποθέσεις, μέρος της ευθύνης εξακολουθεί να επιβιώνει. Σύγχρονες έρευνες δείχνουν ότι η ενοχοποίηση του θύματος συνδέεται στενά με

κοινωνικά στερεότυπα για το πώς «πρέπει» να συμπεριφέρεται ένα θύμα βίας. Όταν μια γυναίκα δεν ανταποκρίνεται σε αυτές τις άτυπες νόρμες, η κοινωνική υποστήριξη προς το πρόσωπό της συχνά μειώνεται. Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση αυτών των αντιλήψεων παίζει η έννοια του λεγόμενου «ιδανικού θύματος». Η κοινωνία τείνει να εκφράζει μεγαλύτερη συμπόνια προς άτομα που θεωρούνται απολύτως αθώα, παθητικά και ευάλωτα. Αντίθετα, όταν ένα θύμα αντιδρά, παραμένει σε μια κακοποιτική σχέση, επιστρέφει στον σύντροφό του ή δεν συμπεριφέρεται όπως αναμένεται κοινωνικά, η στάση του περιβάλλοντος μπορεί να γίνει πιο επικριτική και λιγότερο υποστηρικτική.

Παράλληλα, στον δημόσιο λόγο συχνά εμφανίζονται αφηγήσεις που επιχειρούν να «εξηγήσουν» τη βία μέσα από παράγοντες όπως η αποστία ή ακόμη και η υποψία απιστίας. Όταν τέτοιες πληροφορίες κυριαρχούν στη συζήτηση, αυξάνεται ο κίνδυνος μετατόπισης της ευθύνης από τον δράστη προς το θύμα. Αντιστοίχους

μηχανισμούς συναντάμε συχνά και στις αφηγήσεις των ίδιων των δράστών, οι οποίοι αποδίδουν τη βίαιη συμπεριφορά τους στη ζήλια, την απόρριψη, τη συναισθηματική φόρτιση ή την πρόκλησή της από το ίδιο το θύμα. Με αυτόν τον τρόπο, η ευθύνη μεταφέρεται από τη συνειδητή επιλογή άσκησης βίας σε εξωτερικούς παράγοντες ή στη συμπεριφορά του θύματος.

Η ενοχοποίηση του θύματος δεν περιορίζεται σε επίπεδο ατομικής κριτικής. Συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός κοινωνικού περιβάλλοντος όπου η βία γίνεται περισσότερο ανεκτή ή παρουσιάζεται ως «κατανόητη», αντί ως σαφώς απαράδεκτη πράξη. Όταν η προσοχή στρέφεται στη συμπεριφορά του θύματος, η σοβαρότητα της βίας συχνά υποβαθμίζεται και ο δράστης δικαιολογείται ευκολότερα.

Ίσως γι' αυτό ερωτήματα όπως «γιατί δεν έφυγε;» επανέρχονται τόσο συχνά. Ωστόσο, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι αποφάσεις των θυμάτων που βρίσκονται σε μια κακοποιτική σχέση λαμβάνονται συχνά υπό συνθήκες φόβου, ελέγχου, οικονομικής εξάρτησης και αυξημένου κινδύνου κλιμάκωσης της βίας. Συμπεριφορές που εκ πρώτης όψεως φαίνονται ακατανόητες, μπορεί στην πραγματικότητα να αποτελούν στρατηγικές επιβίωσης και διαχείρισης του κινδύνου από την πλευρά του θύματος.

Καθοριστικό ρόλο παίζει και η γλώσσα που χρησιμοποιούμε. Εκφράσεις όπως

«είχαν μια βίαιη σχέση», «μετά από έναν καβγά συνέβη η επίθεση» ή «η σχέση ήταν τοξική» ενδέχεται, άθελά μας, να παρουσιάζουν τη βία ως αποτέλεσμα μιας αμοιβαίας σύγκρουσης και όχι ως πράξη ενός προσώπου που επέλεξε να ασκήσει βία. Ο τρόπος με τον οποίο μιλάμε για τη βία επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο την αντιλαμβανόμαστε.

Γι' αυτό, η αναγνώριση και η αμφισβήτηση των αντιλήψεων που οδηγούν στην ενοχοποίηση του θύματος αποτελούν ουσιαστικό μέρος της πρόληψης. Η αντιμετώπιση της έμφυλης και συντροφικής βίας δεν εξαρτάται μόνο από τους νόμους και τις υπηρεσίες υποστήριξης. Εξαρτάται και από τον τρόπο με τον οποίο ως κοινωνία επιλέγουμε να ακούμε τα θύματα, να μιλάμε για τη βία και, τελικά, να αποδίδουμε την ευθύνη εκεί όπου πραγματικά ανήκει: στον δράστη. **A**

*Η Παναγιώτα Μπαλή είναι ψυχολόγος - ψυχοθεραπεύτρια και διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με εξειδίκευση στην Ψυχιατροδικαστική

Ανεβήκαμε στο τρενάκι του τρόμου

Του ΠΑΝΤΕΛΗ ΚΑΨΗ

Ξεκίνησα να παρακολουθώ το ντοκιμαντέρ των Βαρβιτσιώτη - Δενδρινού με την ψευδαίσθηση πως όσα ήταν να μάθουμε για την περίφημη διαπραγμάτευση τα είχαμε μάθει από το συναρπαστικό βιβλίο των δύο δημοσιογράφων «Η τελευταία μπλόφα». Γρήγορα κατάλαβα πως έκανα λάθος. Το ντοκιμαντέρ έδωσε μια διάσταση στην ιστορία που το βιβλίο δύσκολα θα μπορούσε να δώσει: τη σύγκρουση ανάμεσα σε δύο διαφορετικούς κόσμους, δύο διαφορετικές κουλτούρες διαχείρισης των κοινών. Τελικά, δηλαδή, δύο διαμετρικά αντίθετων αντιλήψεων για την πολιτική και την άσκσή της.

Από τη μία πλευρά ήταν αυτοί που έχουμε μάθει να ονομάζουμε τεχνοκράτες. Ψυχροί, απρόσωποι, ανίκανοι να καταλάβουν τους πραγματικούς ανθρώπους και τις αγωνίες τους είναι τα χαρακτηριστικά που τους προσδίδουμε. Η εικόνα που βγαίνει από το ντοκιμαντέρ, όμως, είναι τελείως διαφορετική. Όχι μόνο δεν είναι αδιάφοροι και απόμακροι, αλλά, αντιθέτως, είναι παθιασμένοι με το αντικείμενο τους και ξεδεύουν απίστευτα πολλές ώρες για να φέρουν σε πέρας το έργο τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Όταν κάποια στιγμή η δημοσιογράφος ρωτά έναν εξ αυτών, αν θυμάται καλά, τον πιο «άχρωμο», τον Ντέκλαν Κοστέλο, πώς άντεχαν αυτά τα 24ωρα ξενύχτια, παίρνει μια απάντηση που σίγουρα δεν θα περίμενε: πιστεύαμε πως ό,τι κάναμε το κάναμε για το καλό της Ευρώπης και της Ελλάδας. Έχουμε μάθει να μιλάμε σκωπτικά και περιφρονητικά για τη γραφειοκρατία των Βρυξελλών. Να όμως που είδαμε και την άλλη όψη της, τους πεπεισμένους ευρωπαϊστές, όπως ήταν και ο δικός μας Μαργαρίτης Σχοινιάς.

Εννοείται πως ιδιαίτερη θέση σ' αυτό τον κόσμο των ταγμένων δημοσίων λειτουργιών είχαν και οι δικοί μας τεχνοκράτες. Η επικεφαλής της διεύθυνσης του προϋπολογισμού, Σταυρούλα Μηλιάκου, ξεχωρίζει για την αφοσίωση στο έργο της αλλά και για τη σοφία που επιδεικνύει. Για την κρίση της αλλά για το πώς, σε τόσο αντίξοες συνθήκες, χωρίς την παραμικρή πολιτική καθοδήγηση, προσπαθεί να περισώσει ό,τι σώζεται μετά το κλείσιμο των τραπεζών. Η δική της κριτική δείχνει πολύ πιο αποτελεσματικά τη γύμνια της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ. Στην ίδια κατηγορία και η επικεφαλής τότε της μόνιμης αντιπροσωπείας στις Βρυξέλλες, η πρέσβης Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου, η οποία παρακολουθεί με απελπισία το «τρενάκι του τρόμου» πριν από τον παραλίγο εκτροχιασμό του. Στην άλλη πλευρά ή, καλύτερα, στο άλλο άκρο ήταν ο κόσμος του ΣΥΡΙΖΑ και της ελληνικής αριστεράς. Γι' αυτούς οι αριθμοί δεν είχαν κανένα νόημα. Όπως παρατηρεί ο επικεφαλής της ομάδας εργασίας του Eurogroup Τόμας Βίζερ, ζούσαν σε έναν κόσμο συμβόλων. Μαθημένοι στον βερμπάλισμό της αριστεράς, ήταν ανίκανοι να καταλάβουν όχι μόνο τους μηχανισμούς της Ένωσης, αλλά και το πολιτικό περιβάλλον στο οποίο θα έ-

πρεπε να κινηθούν και να προσαρμοστούν. Ζούσαν με τις ψευδαισθήσεις τους ως το τέλος. Κάποιοι, όπως ο Σταθάκης, μοιάζει να εξακολουθούν να τις έχουν. Με το μπλαζέ ύφος και τους αφορισμούς σε κάνει να αναρωτιέσαι ποιος ακριβώς ήταν ο ρόλος του στο οικονομικό επιτελείο.

Ο Τσακαλώτος, πάλι, έχει πει σε προηγούμενο χρόνο πως νομίζαμε ότι θα τους ασκούσαμε πίεση με την απειλή του Grexit, όταν στην πραγματικότητα εξυπηρετούσαμε το σχέδιο του Σόιμπλε! Το καλύτερο φυσικά το είπε ο ίδιος ο Τσίπρας, όπως μας θύμισε το ντοκιμαντέρ. Στο τέλος ξεμείναμε από χρήματα και αντοχές. «Αν το ξέραμε, θα μπορούσαμε να πάρουμε πιο γενναίες αποφάσεις από την αρχή». Δυσκολεύομαι να πιστέψω ότι ο πρωθυπουργός αγνοούσε αυτό που γνώριζε και ο πιο άβγαλτος οικονομικός συντάκτης. Και βέβαια ούτε θέλω αλλά ούτε και μπορώ να φανταστώ ποιες μπορεί να ήταν οι «γενναίες» αποφάσεις.

Προφανώς αυτός που βγαίνει περισσότερο εκτεθειμένος είναι ο Βαρουφάκης. Η περίφημη σκηνή όπου ο Ντάισελμπλουμ του λέει «μόλις σκότωσες την τρόικα» παίρνει μια διάσταση διαφορετική από αυτή που γνωρίζαμε. Ως τώρα πιστεύαμε ότι ήταν μια συνειδητή πολιτική επιλογή. Όπως προκύπτει από το ντοκιμαντέρ, ωστόσο, και από ό,τι ακολούθησε, ήταν μια πρώτου μεγέθους γκάφα, μια παρορμητική ενέργεια που οδήγησε στο αντίθετο αποτέλεσμα απ' αυτό που ο ίδιος επιδίωκε. Δεν κατάλαβε ότι θα του κόστιζε, πίστευε πως θα συνέχιζε κανονικά τις διαπραγματεύσεις, όταν στην πράξη είχε υπονομεύσει τη θέση του και είχε ουσιαστικά ακυρώσει τον εαυτό του. Ήταν σαφές πως είχε αναλάβει έναν ρόλο για τον οποίο δεν διέθετε ούτε τις ψυχολογικές ούτε τις διανοητικές προϋποθέσεις.

Όσο για τη «διαπραγματευτική» τακτική του ΣΥΡΙΖΑ, το μόνο θετικό που μπορεί να πει κανείς είναι ότι είχαν καταλάβει πως παιζόταν το κεφάλι τους και πως ο μόνος τρόπος να μην πληρώσουν τα ψέματα με τα οποία εκλέχτηκαν ήταν να δώσουν την εντύπωση στους ψηφοφόρους ότι είχαν εξαντλήσει κάθε περιθώριο.

Το πρώτο εξάμηνο της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ έχει καλυφθεί εξαντλητικά από δημοσιογράφους και μέσα ενημέρωσης από όλο τον κόσμο. Γνωρίζουμε όλα τα γεγονότα λεπτό προς λεπτό. Κανείς δεν κατάφερε όμως αυτό που επιτυγχάνει η έρευνα των Βαρβιτσιώτη - Δενδρινού: να δείξει από πρώτο χέρι, σχεδόν από μέσα, πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις και πώς προκύπτουν οι συσχετισμοί στον πυρήνα της ΕΕ. Στην πραγματικότητα παρακολουθούμε με κομμένη την ανάσα έναν άγνωστο στους περισσότερους εξ ημών κόσμο. Όσοι έχουν μάτια βλέπουν. Σε κάθε περίπτωση πρόκειται για ένα μοναδικό δημοσιογραφικό επίτευγμα. **A**

Η Γιορτή της Μουσικής

21.6.26

Τα ωραιότερα κοντσέρτα για πιάνο σε όλη την Ευρώπη σε ζωντανή μετάδοση στον Κήπο του Μεγάρου

Ελεύθερη είσοδος

Βιέννη, Παρίσι, Πόζναν, Στοκχόλμη, Στρασβούργο, Βαλένθια, Αμβούργο, Λισαβόνα, Βησμπάντεν, Αθήνα - Το Μέγαρο στην Πνύκα (χορηγός της συναυλίας ΑΙΓΕΑΣ ΑΜΚΕ)

ΧΟΡΗΓΟΣ

Υποστηρικτής: ΣΤΑΣΥ

Χορηγοί Επικοινωνίας:

EPT, ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 103.7, ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 90.9, KOSMOS 93.6, ATTICA MEDIA GROUP, CULTURENOW.GR, CNN, QUEEN.GR, MONOPOLI.GR, IN2LIFE.GR, NEWSBEAST.GR, ARTANDLIFE.GR, METEO.GR

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

Τα νούμερα της εβδομάδας

Του ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελάς

Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη
Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπίλη

Αρχισυνταξία Δήμητρα Γκρουκ

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πεχλιβανίδης

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης

Σύμβουλος Διεύθυνσης Χριστίνα Γαλανοπούλου

Αρχισυνταξία Δανάη Καμζόλα (Podcast & City Guide),
Μπέμης Καλογιάννης
Αρχισυνταξία Newsroom Τόνια Ζαραβέλα,
Μάριος Βελέντζας

Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συνταξιαγός
Social Media Manager Τάσος Ανέστης

Υπεύθυνος ύλης Τάκης Σκριβάνος
Επιμέλεια ύλης Φανή Κουλούτζου, Κατερίνα Ασήμου

Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Ε. Βαρθάκη, Α. Βελιδάκης, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Κ. Βουλιγαρέλη, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελάς, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Κ. Γιανναδάκη, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Γ. Δαββέτας, Γ. Δήμος, Π. Διαμαντάκου, Α.Μ. Δρουμπούκη, Θ. Κ. Ευθυμίου, Γ. Ζερβογιάννη, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καλαμαντή, Κ. Καμπίου, Β. Καμποροπούλου, Δ. Καραθάνος, Α. Καψάλη, Ν. Κοσκινά, Α. Κοσμοπούλου, Δ. Κουμαριώτης, Δ. Μαγουλάς, Α. Μανουσάκη, Μ. Μανωλοπούλου, Ι. Μαραγκοδάκη, Α. Μαρκάκης, Χ. Μαρκάκης, Δ. Μαστρογιάννης, Β. Ματζάρογλου, Τζ. Μελιτά, Α. Μπρουτζάκη, Γ. Νένης, Ε. Ντάκουλα, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτοπούλου, Κ. Παναγιωτοπούλου, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Μ. Ι. Σιγαλού, Ε. Σιούσιουρα, Τ. Σκραπαλιώρη, Ζ. Σφρηή, Σ. Τριανταφύλλου, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Κ. Χριστοφόρου, Γ. Ψύκας, Ε. Ψυχούλη

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr / avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos

LOOKmag Κωνσταντίνα Βλαχοπούλου

Creative Manager Θάνος Ψυλλίδης
Creative Marketing Manager Λαμπρινή Τρούγκου
Branded Content Editor Χαρά Αλεξανδροπούλου
Multimedia Designer Όλγα Καραγιάννη

Εικονογραφίες art@athensvoice.gr
Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαργιώτης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάτσος, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκεζί, Πέτρος Νικόλαος, Λάζαρος Γραικός

Account Directors

Τίνα Γαϊτανίδου, Βόννη Ζαφειροπούλου

Direct Market Advertising Director

Άννα Αντωνίου

Direct Market Advertising Managers

Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Ελένη Βαρούτη, Νώντας Νταμπάνης, Ελεωνόρα Τζεφίρρη

Marketing & Advertising Director AV | VOICE 102.5
Τζίνα Σαλαμάνη

Marketing & Event Coordinator | VOICE 102.5

Κωνσταντίνα Μιχάλη

Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη

marketing@athensvoice.gr

Digital Traffic Manager Έυη Ταρνάρη

Digital Advertising Coordinator Μίνα Γιαννάκη

Ψηφιακή Υποστήριξη Νικόλαος Αργυρίου

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη
Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Μαίρη Λυκούση,
Μανώλης Κοττάκης

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση «Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

Athens Voice S.A.

Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369, fax: 210 3632.317
Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310
VOICE 102.5: 210 3648.213
Αγγελίες: 210 3617.369 Λογιστήριο: 210 3617.170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρίσκετε την Α.Υ. στα σημεία διανομής,
επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369
Κωδικός εντύπου: 7021, ISSN 1790-6164

Νόμιμος Εκπρόσωπος: Γεωργελέ Ελισάβετ Τρισεύγεννη
Κύριος Μέτοχος: Γεωργελάς Φώτιος

Αρ. Πιστοποίησης MET: 230237

ATHENS Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Αναγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

6 συλλήψεις για «εξυπηρετήσεις» και «φακελάκια» σε πολεοδομίες της Αττικής έκανε η ΕΛΑΣ (η αστυνομία, όχι ο Τσίπρας).

29 περιπτώσεις δωροληψίας και παράβασης καθήκοντος έχουν ήδη διακριβωθεί.

1.000 έως **30.000** ευρώ ανά περίπτωση ζητούσαν οι υπάλληλοι για κάθε «εξυπρέτηση».

30 ακόμη άτομα συμπεριλαμβάνονται στη δικογραφία, με ταξί των οποίων υπάλληλοι πολεοδομικών υπηρεσιών, δημόσιοι λειτουργοί, ιδιώτες μηχανικοί, αρχιτέκτονες και επιχειρηματίες.

2 παραγγελίες χημικών ουσιών τις οποίες θα χρησιμοποιούσε για την κατασκευή βόμβας ήταν αυτές που κινητοποίησαν τους άνδρες της αντιτρομοκρατικής για να προχωρήσουν στη σύλληψη του 37χρονου (καθ' ομολογίαν) τρομοκράτη στην Κρήτη.

2 χρόνια ζούσε στην Ελλάδα ο Παλαιστίνιος. Διατηρούσε διαμέρισμα και στην Αθήνα. Προηγούμενος είχε εκπαιδευτεί στην κατασκευή βομβών σε «πανεπιστήμιο» βομβιστών στη Μαλαισία.

35% των Ελλήνων δηλώνει ότι αισθάνεται υποκειμενικά φτωχό σύμφωνα με μελέτη του IOBE.

66,8% του πληθυσμού δήλωσε ότι αισθάνεται υποκειμενικά φτωχό σε πρόσφατη έρευνα της Eurostat. Η απόκλιση των στοιχείων θέτει εν αμφιβόλω την ακρίβεια των ευρημάτων, δεδομένου μάλιστα ότι μιλάμε για υποκειμενικές κρίσεις.

81% των ερωτηθέντων στην έρευνα του IOBE, θεωρεί ότι οι εισοδηματικές διαφορές στη χώρα είναι υπερβολικά μεγάλες.

125 ματς σε τουρνουά Grand Slam χρειάστηκε ο 29χρονος Γερμανός Alexander Zverev για να κατακτήσει τον πρώτο του τίτλο σε major.

4 ετών ήταν όταν διεγνώσθη με διαβήτη τύπου 1, γεγονός που καθιστά το επίτευγμά του μοναδικό. Είναι υπεράνθρωπος.

24,3% των εργαζομένων είναι αυτοαπασχολούμενοι, έναντι μόλις 12,9% στην ΕΕ. Το δεδομένο αυτό εξηγεί εν πολλοίς και τη μεγάλη απόκλιση σε σχέση με τους μισθούς άλλων χωρών, καθώς τα στοιχεία της ΑΑΔΕ καταδεικνύουν ότι στους ελεύθερους επαγγελματίες υπάρχει εκτεταμένη φοροδιαφυγή, σε αντίθεση με τους μισθωτούς, που δεν μπορούν να κρύψουν τίποτα.

3 χώρες και 16 πόλεις θα φιλοξενήσουν το φετινό παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου, το οποίο ξεκινά την Πέμπτη. Είναι η πρώτη φορά που θα διεξαχθεί σε μια ολόκληρη ήπειρο, τη Βόρειο Αμερική, καθώς αγώνες θα πραγματοποιηθούν στις ΗΠΑ, στον Καναδά και στο Μεξικό.

48 ομάδες θα διεκδικήσουν το βαρύτιμο τρόπαιο. Περισσότερες από ποτέ καθώς στο προηγούμενο Μουντιάλ ήταν μόλις 32.

104 αγώνες θα πραγματοποιηθούν και το τουρνουά θα διαρκέσει 39 ημέρες. Ο πρώτος αγώνας είναι Μεξικό - Νότιος Αφρική.

50 ημέρες θα χρειαστεί το ΠΑΣΟΚ για να εφαρμόσει το νέο, θερινό masterplan που κατάρτισε με στόχο την ανάκτηση της ηγεμονίας στην κεντροαριστερά και τη νίκη στη μάχη της Αττικής (sic).

14,7% είναι η εκτίμηση της Interview για το εκλογικό ποσοστό του ΠΑΣΟΚ σε επόμενες εκλογές, αλλά δεν είναι αρκετό για να το φέρει στη δεύτερη θέση.

16% εκτιμά η εταιρεία ότι θα είναι το ποσοστό του κόμματος ΕΛΑΣ, ενώ σταθερά πρώτη είναι η ΝΔ με 31,2%.

8,1% λαμβάνει το κόμμα ΕΛ-ΠΙΔΑ - Μαρία Καρυστιανού και βρέθηκε πέμπτο πίσω από τη Λύση του προέδρου-δρυΐδη. Το ατυχές γεγονός δεν πτοεί τη λαοφιλή πολιτική, η οποία εκτίμησε ότι «θα έχουμε αυτodynamία την επομένη των εκλογών».

13 τύποι καρκίνου θα εντοπίζονται με απλή εξέταση αίματος, σύμφωνα με ανακοίνωση της αυστριακής εταιρείας βιοτεχνολογίας Wholomics.

στήριζε επί χρόνια και πρώην σύντροφοι του Αλέξη έχουν υπονοήσει ότι ήταν συνεργάτης του.

ΝΙΚΟΣ ΝΥΦΟΥΔΗΣ

«Ο πολίτης δεν θέλει περισσότερα χρήματα στην τσέπη του. Ούτως ή άλλως δεν τα βλέπει, είναι πλαστικά». Ούτως ή άλλως, κύριε αναπληρωτά εκπρόσωπε (της εξαιρετικής και πολυχρονόμενης εκπροσώπου), θα τα σπατάλαγε.

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΚΑΤΡΙΝΗΣ

«Κεράκι για ποιο λόγο ήταν αναμμένο στο σπίτι; Μήπως δεν είχε ρεύμα;» Αντιπα-

95% των όγκων θα εντοπίζονται ακόμη και σε πρώιμο στάδιο σύμφωνα με την εταιρεία.

28% αυξημένο θα είναι πλέον το ποσό που παραμένει ακατάσχετο στους λογαριασμούς μετά από σχετική πρωτοβουλία του Υπ. Οικονομικών.

1.600 ευρώ είναι πλέον ακατάσχετα από 1.250 προηγούμενων.

7 στους 10 αγοραστές εξοφλούν το σύνολο του απαιτούμενου ποσού για την αγορά κατοικίας με ίδια κεφάλαια, τοις μετρητοίς και χωρίς καθόλου τραπεζικό δανεισμό, σύμφωνα με όσα δήλωσε στέλεχος της αγοράς στο 4ο Real Estate Conference του Capital.gr και του Forbes.

84,1% των αιτήσεων στεγαστικών δανείων μέσω του προγράμματος Σπίτι Μου II, απορρίπτονται.

132.000 ευρώ είναι το μέσο ποσό δανείου στη χώρα μας.

2,7 δισ. ευρώ θα είναι το σύνολο της αγοράς στεγαστικών πιστώσεων στην Ελλάδα από 885 εκατ. ευρώ το 2021.

0,25% αναμένεται να αυξησει την Πέμπτη τα επιτόκια η ΕΚΤ στον απόηχο των ανακοινώσεων για πληθωρισμό της τάξης του 3,2% τον Μάιο.

5% ήταν ο πληθωρισμός στην Ελλάδα τον Μάιο.

1,14% ήταν ο πληθωρισμός τροφίμων τον Μάιο στη χώρα μας.

15.000 ευρώ είναι το μετοχικό κεφάλαιο της νέας εταιρείας Μπισκοτοποία Βανίλια Ι.Κ.Ε., την οποία ίδρυσαν τρία παιδιά του Κωνσταντίνου Τζιωρτζιώτη, ιδιοκτήτη της Βιολάντα. Έδρα της νέας εταιρείας είναι η Σιάτιστα Κοζάνης.

ρέροχομαι την ασήμαντη λεπτομέρεια ότι ήταν ηρωί και δεν χρειαζόταν κερύ για να βλέπει. Ο βουλευτής Ηλείας, όμως, συνέδεσε ακόμη και το κερύ με τη μιζέρια. Δεν του πέρασε απ' το μυαλό ότι οι άνθρωποι μπορεί να ήταν ρομαντικοί; Ή σατανιστές; Ή και τα δύο; Δεν έχει ακούσει για το wax play;

ΧΑΡΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

«Ο Αλέξης Τσίπρας βγήκε μέσα από το καμίνι της οικονομικής κρίσης κι έγινε ηγέτης παγκόσμιας αναγνώρισης». Ισχύει η ρήση της Θάτσερ. Αν πρέπει να δηλώσεις ότι είσαι κυρία, δεν είσαι.

VERBA VOLANT

ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

«Κάποιοι λένε ότι έταξε πράγματα και δεν έγιναν, καλά έκανε και τα έταξε». Ο διάσημος, μιλάει φυσικά για τον Αλέξη. Μάλιστα υπενθυμίζει το δόγμα «κανείς δεν έχασε τάζοντας». Κάνει επίσης έμμεση αναφορά στη σοφή φράση «και τα μισά να κάνει απ' όσα τάζει, καλύτερα θα είμαστε», που είχε σαν αποτέλεσμα να βγούμε απ' τα μνημόνια και να τρώμε με χρυσά κουτάλια.

PEOPLE HAVE
REPOWER

Είστε δικαιούχος του προγράμματος «Εξοικονομώ 2025»; Προχωρήστε άμεσα στην ολοκλήρωση των εργασιών για να μη χάσετε τη σημαντική ενίσχυση στην:

- αντικατάσταση κουφωμάτων
- τοποθέτηση/αναβάθμιση θερμομόνωσης
- αναβάθμιση συστήματος θέρμανσης/ψύξης
- εγκατάσταση συστήματος ζεστού νερού χρήσης με χρήση ΑΠΕ
- εγκατάσταση έξυπνου συστήματος διαχείρισης (smarthome) κ.ά.

Εξοικονομούμε ενέργεια και χρήματα, προστατεύοντας το περιβάλλον μας!

REPOWEREU
REBETTERU

Η Δική μας ενεργειακή συμφωνία

Η προθεσμία
υποβολής
δικαιολογητικών
λήγει στις
30 Ιουνίου

Το μπαλκόνι του ΡΑΡΑΖΟ επέστρεψε στην Πλατεία Δεξαμενής και αποθεώθηκε

Για ακόμη μια χρονιά
ο Voice 102,5 κατάφερε
να μετατρέψει μία
αθηναϊκή πλατεία
σε μια μεγάλη γιορτή

Της ΧΑΡΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ

Την Τετάρτη 27 Μαΐου, λίγο πριν πέσει ο ήλιος πίσω από την Ακρόπολη, η Πλατεία Δεξαμενής στο Κολωνάκι άρχισε να γεμίζει σιγά σιγά μ' εκείνη τη γνώριμη προσμονή, την οποία έχουν οι βραδιές που μένουν αξέχαστες. Στη μέση της πλατείας βρισκόταν το μπαλκόνι του Ραράζο, έτοιμο να φιλοξενήσει τους καλεσμένους του, και γύρω του μαζεύονταν παρέες μικρών, μεγάλων, περαστικών, επισκεπτών, άλλοι με τζάκετ κι άλλοι με σορτσάκια, προσπαθώντας να ανταπεξέλθουν στον απρόβλεπτο καιρό του Μαΐου.

Το «Μπαλκόνι του Ραράζο» επέστρεψε για δεύτερη χρονιά και για ακόμη μια φορά κατάφερε να μετατρέψει μία αθηναϊκή πλατεία σε μια μεγάλη γιορτή. Όσο ο ουρανός σκοτεινιάζε και τα φώτα άναβαν γύρω από την πλατεία, η μουσική έδινε τον ρυθμό, άλλοι τραγουδούσαν, άλλοι κόρευαν ανάμεσα στο πλήθος, άλλοι απλώς χαμογελούσαν κοιτάζοντας τη σκηνή. Ήταν από εκείνες τις βραδιές που δεν χρειάζεται να συμβεί κάτι εντυπωσιακό για να περάσεις όμορφα. Όλα έδωσαν φυσικά: η πόλη, οι άνθρωποι, οι φωνές, τα τραγούδια.

Με την ενέργεια της Protergia να δίνει παλμό στη βραδιά και να στηρίζει μια ακόμη ξεχωριστή μουσική συνάντηση στην καρδιά της Αθήνας, η ατμόσφαιρα γέμισε ζωντάνια από την πρώτη στιγμή. Παράλληλα, το Mionetto – more than just a prosecco – πρόσθεσε τη δική του δροσερή και απολαυστική πινελιά, συνοδεύοντας ιδανικά τη βραδιά. Με την ευγενική υποστήριξη της Vestart, το σκηνικό συμπληρώθηκε ιδανικά, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για μια αξέχαστη εμπειρία.

Ο Ραράζο ανέβηκε στο μπαλκόνι του και η Δεξαμενή μετατράπηκε σε μια μεγάλη υπαίθρια συναυλία στο κέντρο της Αθήνας. Μαζί του η Demy, οι Γιαγκίνδης, η Μυρτώ Βασιλείου, η Αλεξάνδρα Μάγκου και η Άρτεμις Κυριακοπούλου, χάρισαν στιγμές που το κοινό υποδέχτηκε με δυνατά χειροκροτήματα κι ακόμα πιο δυνατές φωνές.

Και κάπως έτσι, ένα συνθησιμένο βράδυ Τετάρτης απέκτησε το δικό του soundtrack. Άνθρωποι που δεν γνωρίζονταν τραγουδούσαν μαζί, τα γύρω στενά έμοιαζαν να κινούνται στον ίδιο ρυθμό και για λίγες ώρες το Κολωνάκι είχε τη δική του μικρή καλοκαιρινή γιορτή. Η Protergia συνέβαλε καθοριστικά στη δημιουργία αυτής της μοναδικής εμπειρίας, στηρίζοντας μια βραδιά που έφερε τη μουσική και τον κόσμο ακόμη πιο κοντά.

Το «Μπαλκόνι του Ραράζο» έκλεισε την αυλαία του για δεύτερη φορά και, πράγματι, ήταν μια βραδιά που μας θύμιζε πώς μοιάζει η Αθήνα όταν βγαίνει έξω, γεμίζει μουσική και αφήνεται να ζήσει τη στιγμή.

Το καλοκαίρι ενός άλλου κόσμου σε μια διαφορετική Αθήνα

Από τον ΣΤΕΦΑΝΟ ΔΑΝΔΟΛΟ

Το πρώτο Μουντιάλ που είδα ήταν του '78. Η Αθήνα έλιωνε από τη ζέστη, αρχές Ιουνίου κι η θερμοκρασία άγγιζε τους 35. Ήταν το καλοκαίρι του Μάριο Κέμπες, κάλτσα μαζεμένη χαμπλά στη γάμπα, μακρύ μαλλί αλλά Ρίτσι Μπλάκμορ, ολόμ και άγιος ο Θεός. Η προ Μαραντόνα Αργεντινή του δικτάτορα Χόρχε Ραφαέλ Βιδέλα. Οκτώ ετών ήμουν τότε, δεν είχα ιδέα για τις πολιτικές ανορθογραφίες του κόσμου, στεκόμουν σαν μαγεμένος μπροστά στο γυαλί, πλάι στον πατέρα μου, και απολάμβανα μάχες κωρών που μου θύμιζαν τους πολέμους που σκάρωνα με τα ξύλινα στρατιωτάκια μου. Η Ολλανδία του Νέσκενς. Η (Δυτική τότε) Γερμανία του Μάγερ και του Φογκς. Η Βραζιλία του Ντιρσέου. Η Ιταλία του Μπέτεγκα και του Καμπρίνι. Για κάποιον που ονειρευόταν να γίνει σπόρτκαστερ, ήταν σαν γιορτή.

Η τηλεόραση μαυρόασπρη, τοποθετημένη στο κέντρο του σαλονιού, λίγα χιόνια στην οθόνη μόλις άνοιγε, και μετά η φωνή του Διακογιάννη και ο βρυκνηθμός του πλήθους από ένα γήπεδο στην άλλη άκρη του κόσμου. Σκέτη μαγεία! Τα παράθυρα ορθάνοιχτα, ένας ανεμιστήρας σε λειτουργία, τα τζιτζίκια να τραγουδούν, η μυρωδιά από το φιδάκι για τα κουνούπια, ούτε κινητά, ούτε σόσιαλ να σε αποσπούν, η ζωή έμοιαζε υπέροχη, ειδικά για έναν οκτάχρονο που είχε μπροστά του ένα ολόκληρο καλοκαίρι και είχε επιπλέον λάβει την άδεια από τη μητέρα του να κοιμάται πιο αργά απ' ό,τι συνήθως.

Το αποκάλεσαν Μουντιάλ της Ντροπής, για τις παρακνιιακές παρεμβάσεις του εγχώριου καθεστώτος στην εξέλιξη του, μα αυτό θα το μάθαινα πολύ αργότερα. Τον Ιούνιο εκείνο ήμουν ευτυχισμένος. Με μαγνίτιζε η φανέλα του Περού, με τη διαγώνια παχιά ρίγα που χάραζε το λευκό, με κέντριζε η ακαλίνωτη αφάνα του σκληροτράχηλου γενειοφόρου Μπράντνερ, με σαγηνεύαν οι εικόνες των ακανών σταδίων, με τις τάφρους ανάμεσα στα τερέν και στις κερκίδες. Ήταν η πρώτη φορά που εξακρίβωνα τις διαφορετικές ιδιοσυγκρασίες της κάθε χώρας, έτσι όπως αυτές μεταφράζονταν εντός αγωνιστικού χώρου, τη φαντασία της Βραζιλίας, την άναρχη μορφή των Ολλανδών, το αυτοματοποιημένο μοτέρ των Γερμανών, τη σκληράδα της Ιταλίας. Η τηλεόραση αναμμένη, μπροστά μας ένα πιάτο με πεπόνι και ροδάκινα, ο μπαμπάς μου, η μαμά μου, ο αδελφός μου (κοιμισμένος), ο θείος, ένας άλλος θείος, η γιαγιά, τότε τα ματς δεν τα έβλεπες μόνος, παρέα με ένα κινητό τηλέφωνο και σόσιαλ που σε αποσπούν, τα έβλεπες μαζί με όλη την οικογένεια, και στο μεταξύ το πεπόνι και τα

ροδάκινα έδιναν τη θέση τους στο καρπούζι, στα σταφύλια, σε πατέλες που πλαισιώναν τασάκια παραγεμισμένα με γόπες οβησομένες.

Ήταν τα πρώτα χρόνια της Μεταπολίτευσης και στην ατμόσφαιρα πλανιόταν μια αίσθηση αθωότητας, ή τουλάχιστον έτσι την ερμηνεύει σήμερα ένας 56χρονος που τότε ήταν 8. Ένα όμως είναι σίγουρο: ότι εκείνα τα παλιά Μουντιάλ, όπως του 1978, αποτελούσαν για την Αθήνα μια ιεροτελεστία αστικής ομορφιάς. Από κάθε σπίτι ακουγόταν ο ήχος της τηλεόρασης. Σε κάθε σπίτι ήταν μαζεμένες οικογένειες, είχαν συγκεντρωθεί άνθρωποι που αγαπιούνταν. Ντελίβερι δεν υπήρχαν, υπήρχε μόνο η φιλοξενία μιας ζεστής καλοκαιρινής βραδιάς, πασπαλισμένη από το γοητευτικό μυστήριο ενός γεγονότος που μεταδιδόταν live από έναν τόπο μακρινό. Ήταν από τις πρώτες διοργανώσεις που καλύφθηκαν σε ζωντανή μετάδοση από την ΕΡΤ και την YENED. Αργότερα η ιεροτελεστία αυτή έγινε και τραγούδι από τον Κηληπόδη (*Αρχίζει το ματς, αδειάσαν οι δρόμοι...*)

Στη Γλυφάδα, όπου ζούσαμε εμείς, τα αυτοκίνητα ήταν λιγοστά, άκουγες το θρόισμα των δέντρων, άκουγες σκυλιά να αλυχτούν. Όλο το απόγευμα έξω, με ένα ποδήλατο της κακιάς ώρας, παρέα με όλους τους φίλους από τη γειτονιά, σαν σκηνή από το «Stranger Things», ύστερα μπάλα μέχρι τα γόνατα να ματώσουν, ύστερα κρυφτό και μακριά γαϊδούρα, ύστερα μήλα, ύστερα πάλι ποδόσφαιρο, και μετά η φωνή της μάνας: «Στέφανε, έλα, το φαγητό είναι έτοιμο», μπάνιο να φύγει το χόμα από πάνω μου, και τσουπ, βρεγμένος ακόμα, να κουκουλιάζω μπροστά στο χαζοκούτι των ονειρών, μαζί με τον πατέρα μου. «Κυρίες, δεσποινίδες και κύριοι, καλησπέρα», η γνώριμη εισαγωγή του εκφωνητή, «Τυνησία-Πολωνία απόψε», ή «Μεξικό-Σκοτία», ή «Ιράν-Αυστρία», και στο μαυρόασπρο γυαλί οι εμφανίσεις να μην ξεχωρίζουν απόλυτα, μα τι σημασία είχε, τότε οι απαιτήσεις ήταν περιορισμένες, μπορούσες να ευχαριστηθείς και με το ελάχιστο, καμιά σχέση με σήμερα.

Στο μεταξύ, η πρωτεύουσα άλλαζε, οι τελευταίοι κομμάτινοι δρόμοι είχαν ασφαλτοστρωθεί, τα τελευταία σημάδια από τις σφαίρες του Εμφυλίου στο κέντρο είχαν στοκαριστεί (τέλη του '77 έγινε αυτό, όσο απίστευτο κι αν φαίνεται), άκουγες

συνεχώς τη λέξη ΕΟΚ, τα θερινά σινεμά έδειχναν Τέρενς Χιλ και Μπαντ Σπένσερ, και «Grease», και «Πυρετός το Σαββατόβραδο», τα τρανζίστορ έπαιζαν Μαρινέλλα και Γαλάνη και Βοσκόπουλο, η παραλιακή λεωφόρος έσφουζε από παραθεριστές και εξοχικά νυχτερινά κέντρα, ο Καραμανλής υποσχόταν ευημερία, οι γονείς μου ήταν ακόμα ευτυχισμένοι (ή τουλάχιστον έτσι νόμιζα – θα με διέψευδε το διαζυγίο τους ενάμισι χρόνο αργότερα), τα δισκοπωλεία είχαν στη βιτρίνα δίσκους των ABBA και των Pink Floyd, τα πάρτι δονούσαν από το «Rasputin» των Boney M., η θάλασσα φάνταζε καταγάλανη, ο κόσμος, με άλλα λόγια, έμοιαζε απροσμέτρητα ανέμελος και χαρούμενος, τουλάχιστον στα μάτια ενός οκτάχρονου που απολάμβανε τα ποδόσφαιρα της Αργεντινής δίχως να γνωρίζει το βαθύ σκότος της χούντας που έπληττε τη χώρα εκείνη πίσω από τους πανηγυρισμούς.

Στον τελικό, θυμάμαι, ο πατέρας μου έβγαλε την τηλεόραση στη βεράντα και τη συνέδεσε με μια μπαλαντέζα, έτσι ώστε να απολαύσουμε το ματς κάτω από τα πεύκα. Μαζεύτηκαν θείοι, θείες, παπούδες, γιαγιάδες. Στο τέλος της βραδιάς, ενόσω οι Αργεντινοί ακόμα πανηγύριζαν, ο πατέρας μου την έσβησε λέγοντας: «Αντε, σε τέσσερα χρόνια και η Ελλαδίτσα μας». Όλοι ευχήθηκαν το ίδιο. Ο καιρός πέρασε. Η Ελλαδίτσα δεν ήταν στο επόμενο Μουντιάλ, ούτε στο μεθεπόμενο, κι όταν τελικά πήγε, στα μέσα του '90, γύρισε πληγωμένη. Έτσι, το Μουντιάλ του '78 έμεινε στην ψυχή μου σαν ένα βεγγαλικό στον ουρανό, που καθρέφτισε το απόγειο μιας ονειρικής παιδικότητας, η οποία έμελλε σύντομα να προσκρούσει στα βράχια ενός αμείλικτου ρεαλισμού.

Αρχές του '80, οι μαυρόασπρες τηλεοράσεις αντικαταστάθηκαν από έγχρωμες, αλλά δεν έφεραν περισσότερο χρώμα στην καθημερινότητα, απλώς εδραίωναν στη μνήμη μας εκείνη την πρότερη φαντασία των χρωμάτων, που μας έκανε να νιώθουμε ότι τα έχουμε όλα, ενώ είχαμε λιγότερα. Σήμερα τίποτα δεν είναι ίδιο. Τα έχουμε όλα. Δύο και τρεις τηλεοράσεις σε κάθε σπίτι, πλατφόρμες, συνδρομητικά κανάλια, στόρις που παίζουν γκολ, live streaming, σάιτ που μας φέρνουν ειδήσεις στο λεπτό. Έχουμε τα πάντα, εκτός από το ανόθευτο παραμύθι της αθωότητας. Στην πραγματικότητα έχουμε ελάχιστα. ▣

Εκείνα τα παλιά Μουντιάλ αποτελούσαν για την Αθήνα μια ιεροτελεστία αστικής ομορφιάς. Από κάθε σπίτι ακουγόταν ο ήχος της τηλεόρασης. Σε κάθε σπίτι ήταν μαζεμένες οικογένειες, είχαν συγκεντρωθεί άνθρωποι που αγαπιούνταν.

Βασιλική Πουλά

«Ας σταματήσουμε να πιστεύουμε ότι τίποτα δεν αλλάζει στην Αθήνα»

Το Plan A προτείνει 20 παρεμβάσεις χαμηλού κόστους για πεζοδρόμια, στέγαση, δημόσιο χώρο και λειτουργία του Δήμου

Του ΛΟΥΚΑ ΒΕΛΙΔΑΚΗ

Η Αθήνα είναι μια πόλη που συχνά μοιάζει να έχει συμβιβαστεί με τις αδυναμίες της. Κατεστραμμένα πεζοδρόμια, παράνομο παρκάρισμα, έλλειψη πρασίνου στις γειτονιές, εγκαταλειμμένα κτίρια, κενά ισόγεια καταστήματα. Στη δημόσια συζήτηση κυριαρχούν τα μεγάλα έργα, οι φιλόδοξοι σχεδιασμοί και οι διαρκείς αναφορές στις ελλείψεις πόρων και αρμοδιοτήτων. Το Plan A επιχειρεί να ακολουθήσει μια διαφορετική διαδρομή.

«Η Αθήνα δεν είναι χαμένη υπόθεση – την πόλη αυτή λατρεύουμε να τη μισούμε», λέει η Βασιλική Πουλά. Ακούγεται σαν μια απλή ατάκα, μα η αλήθεια είναι ότι κρύβει κάτι άλλο: «Όσο συνηθίζουμε στην ιδέα ότι τίποτα ποτέ δεν μπορεί ν' αλλάξει, τόσο παύει να μας κάνει διαφορά το αν κάποιες δράσεις έχουν αποτέλεσμα ή όχι».

Την περασμένη Παρασκευή ο χώρος Σμολ στα Εξάρχεια γέμισε από κόσμο που θέλησε ν' ακούσει τις 20 προτάσεις της Astylab και να λάβει μέρος στο πρώτο στάδιο της συζήτησης. Έτσι κι έγινε: Η Βασιλική Πουλά παρουσίασε τις ιδέες και ακολούθησε διάλογος, με ιδέες αλλά και σημεία τριβής λόγω διαφωνιών.

Το Plan A είναι ένα σχέδιο συγκεκριμένων προτάσεων – ο αριθμός 20 δεν είναι τυχαίος. «Θέλαμε έναν αριθμό που να μην είναι τεράστιος», μας εξηγεί η κ. Πουλά. «Αναφερόμαστε σε φορείς με συγκεκριμένους πόρους και δεν γίνεται κανείς να έχει την προσδοκία ότι κάποιος μπορεί να κάνει άπειρα πράγματα τέλεια. Μπορούμε όμως να κάνουμε συγκεκριμένα πράγματα πάρα πολύ καλά. Οπότε ας ξεκινήσουμε απ' αυτά».

Η λογική είναι να γίνει η αλλαγή εύκολη εκεί που μετράει: «Προσπαθούμε να εστιάσουμε σε πράγματα τα οποία δεν απαιτούν ούτε νομοθετική αλλαγή ούτε πάρα πολλούς πόρους ούτε τεράστια αλλαγή κουλτούρας». Οι προτάσεις οργανώνονται σε πέντε στόχους: να γίνει η μετακίνηση πιο εύκολη, ο δημόσιος χώρος πιο φιλικός, η στέγαση πιο προσιτή και τα κτίρια πιο ποιοτικά, να διατηρηθεί η ταυτότητα της πόλης και να γίνει ο Δήμος πιο αποτελεσματικός.

Πώς φτιάχτηκε

Το εγχείρημα ξεκίνησε από την Astylab, τη μη κερδοσκοπική εταιρεία του Αδάμ Μαρκάκη. Το σχέδιο διαμορφώθηκε μέσα από βιβλιογραφική έρευνα, τη συμμετοχή 29 ειδικών και δημόσια διαβούλευση μέσω της πλατφόρμας «Πόλις». Το ζητούμενο δεν είναι ένα ακόμη κείμενο. «Οι περισσότερες προτάσεις δεν απαιτούν νομοθετική αλλαγή. Ο Δήμος αν τις δει, μπορεί να τις πάρει ως έχουν και να τις εφαρμόσει αύριο». Το σχέδιο αναμένεται να φτάσει στον Δήμο Αθηναίων, αλλά αφορά εξίσου άλλους δήμους της Αττικής, ακόμη και νησιωτικούς, ενώ αρκετές προτάσεις μπορούν να τρέξουν και από ιδιώτες.

Να ξαναβρει ο δρόμος τους πεζούς

Το πρώτο πεδίο είναι η μετακίνηση και η κ. Πουλά ξεκινά από τα πεζοδρόμια. «Είναι μικρά και κακής ποιότητας. Δαπανώνται εκατομμύρια, αλλά ο μέσος κάτοικος δεν βλέπει διαφορά». Η πρόταση: ο κάτοικος που εντοπίζει πρόβλημα στο πεζοδρόμιό του, το φωτογραφίζει και το τεκμηριώνει στον Δήμο, ο Δήμος δίνει τα χρήματα απευθείας σ' αυτόν μέσα από ένα μητρώο αναδόχων και ο ίδιος ο κάτοικος αναλαμβάνει το project management της επισκευής. «Αυτό δίνει ταχύτητα, αποτελεσματικότητα και ενισχύει την αίσθηση ότι η αλλαγή είναι ορατή».

Πιο φιλόδοξο –και πιο αμφιλεγόμενο– είναι το κεφάλαιο του πάρκινγκ. «Στην Αθήνα αντιστοιχεί σχεδόν ένα αυτοκίνητο ανά κάτοικο, αναλογία διπλάσια από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενώ το 30% της κίνησης οφείλεται στο cruising, στο γύρω γύρω που κάνουμε για να ψάξουμε πάρκινγκ». Η διάγνωση: «Όσο πιο εύκολο είναι το πάρκινγκ, τόσο πιο ελκυστικό είναι το να πάρεις αυτοκίνητο». Γι' αυτό η πρόταση είναι να γίνει η στάθμευση στον δρόμο λιγότερο ελκυστική – πάντα όμως, επιμένει, «συνοδεύοντάς το με μέτρα που κάνουν άλλες επιλογές πιο ελκυστικές». Η εναλλακτική είναι το ποδήλατο. «Η Αθήνα έχει πυκνό δίκτυο στενών δρόμων όπου είναι αρκετά ασφαλές να κινηθεί κανείς χωρίς ειδικό ποδηλατόδρομο», επισημαίνει, υποστηρίζοντας ότι, όσο αυξάνονται οι ποδηλάτες, τόσο αυξάνεται και η πίεση για καλύτερες υποδομές. Το πατίνι το αντιμετωπίζει επιφυλακτικά: «Δεν είναι τόσο αποτελεσματικό για τις καθημερινές μετακινήσεις – πολλοί το βλέπουν ως παιχνίδι».

Ο δημόσιος χώρος και το όριο της παρανομίας

Το πράσινο στην Αθήνα είναι περισσότερο ζήτημα ανισότητας παρά έλλειψης. Η λύση που προτείνει δεν ζητάει ούτε ένα νέο τετραγωνικό μέτρο γης: «Να ανοίξουν τα σχολικά προαύλια, που ανήκουν ήδη στη δικαιοδοσία του Δήμου, ως χώροι πρασίνου και γειτονιάς εκτός σχολικού ωραρίου, με έμφαση στη συντήρηση». Στα τραπεζοκαθίσματα και τη μουσική, η Βασιλική Πουλά εντοπίζει ένα βασι-

κό πρόβλημα: την αδιαφάνεια. Επικαιροποιημένη έρευνα σε 14 δήμους, μεταξύ των οποίων και ο Δήμος Αθηναίων, σημειώνει ότι περίπου το 70% των επιχειρήσεων είτε δεν διαθέτει άδεια για τραπεζοκαθίσματα είτε παραβιάζει τους όρους της. «Είμαστε τόσο συνηθισμένοι σ' αυτό, που πλέον δεν μας εντυπωσιάζει». Η πρόταση: Διαγράμμιση στο έδαφος για τα όρια των τραπεζοκαθισμάτων και ανάρτηση του επιτρεπόμενου ωραρίου μουσικής, ώστε ο πολίτης να γνωρίζει τι είναι νόμιμο και τι όχι. Παράλληλα, προτείνεται ο Δήμος να παρέχει επί πληρωμή υπηρεσίες καθαρισμού του εξωτερικού χώρου των επιχειρήσεων, με τις ίδιες να αναλαμβάνουν τη φροντίδα και της γύρω περιοχής.

Στέγαση: συγκατοίκηση και ταράτσες

Στο πεδίο της στέγασης μία από τις προτάσεις αφορά τη συγκατοίκηση: «Δεν μπορούμε να θέσουμε ως στόχο ότι κάποιος νέος με τον πρώτο του μισθό θα νοικιάσει ένα μεγάλο κεντρικό διαμέρισμα μόνος του. Αυτό είναι ανέφικτο. Πρέπει όμως να μπορεί να νοικιάσει ένα μικρό, αξιοπρεπές διαμέρισμα».

Η πρόταση είναι υποδομές co-living – όχι η κλασική συγκατοίκηση από ανάγκη, αλλά κτίρια σχεδιασμένα ακριβώς γι' αυτό: «ιδιωτικά υπνοδωμάτια, ιδιωτικό μπάνιο και μεγάλο σαλόνι, μεγάλη κουζίνα», ακόμη και κοινό γυμναστήριο ή χώρος εργασίας. «Είναι σαν εστίες, φτιαγμένες για την κοινή ζωή, όχι έχω ένα διαμέρισμα, μένω εγώ σ' ένα δωμάτιο και φωνάζω κι έναν άλλον». Το υλικό υπάρχει: «Εγκαταλημμένα κτίρια, ιδιοκτησίες του Δήμου, σε μια πόλη όπου ένα στα τέσσερα κτίρια είναι κενά. Το σενάριο αυτό, μάλιστα, είναι πολύ ελκυστικό και για ιδιωτική επένδυση, για μια εταιρεία που θα έμπαινε ως developer».

Η δεύτερη ιδέα για τη στέγαση είναι ουσιαστικά ένα μοντέλο πρόληψης. Το κτιριακό απόθεμα της Αθήνας είναι γερασμένο και ενεργειακά κακό, ενώ τα προγράμματα ανακαίνισης υπάρχουν, αλλά «πολύ συχνά οι άνθρωποι δεν ξέρουν γι' αυτά και τα αντιμετωπίζουν με καχυποψία». Η λύση που περιγράφει είναι ένα στοχευμένο μήνυμα από το ίδιο το κράτος.

Και μετά είναι οι ταράτσες, ένας αναξιόποιτος χώρος: «Δεν υπάρχει καμία μελέτη που να το καταγράφει. Πόσες ταράτσες είναι αξιοποιημένες; Ελάχιστες. Αν α-

νέβεις στην Ακρόπολη και κοιτάξεις κάτω, είναι όλο λευκό από τσιμέντο». Η πρόταση είναι να λειτουργήσει η ταράτσα ως «χρηματοδοτικός βραχίονας» για την αναβάθμιση της πολυκατοικίας, με τα έσοδα να επιστρέφουν στο κτίριο. Το πιο δύσκολο, παραδέχεται, δεν είναι τεχνικό: είναι «να αποφασίσουν οι κάτοικοι μεταξύ τους».

Τα κενά ισόγεια

Ο χαρακτήρας της Αθήνας, υπογραμμίζει, βασίζεται στις μεικτές χρήσεις: «Οι άνθρωποι ζουν στα σπίτια και πάνε στα μαγαζιά που βρίσκονται στον ίδιο δρόμο. Δεν έχουμε διακριτές οικιστικές και εμπορικές ζώνες». Σήμερα όμως «σχεδόν ένα στα τέσσερα ισόγεια καταστήματα είναι κενά, γεγονός που ευνοεί τον τουρισμό και τη μονοκαλλιέργεια χρήσεων». Η πρόταση είναι ο Δήμος να λειτουργήσει ως εγγυητής μεταξύ ιδιοκτητών και ενοικιαστών, ώστε να γίνει πιο ελκυστική η αξιοποίηση των ισόγειων.

Η μόνη καθαρά νομοθετική πρόταση αφορά τις χρήσεις γης. «Όταν ο νομοθέτης μιλούσε για οικιστική χρήση, δεν είχε στο μυαλό του το Airbnb», σημειώνει, ενώ αντιστοιχα οι εμπορικές χρήσεις πλέον περιλαμβάνουν δραστηριότητες όπως τα lockers, τα οποία δεν υπήρχαν όταν γράφτηκαν οι κανόνες. «Μιλάμε με το σήμερα της Αθήνας, όχι με την παραδοσιακή Αθήνα. Ας δούμε συγκεκριμένα τα προβλήματα σήμερα, με σύγχρονα εργαλεία».

Ένας Δήμος που μετρά το αποτέλεσμα

Ο τελευταίος άξονας του σχεδίου αφορά τη λειτουργία του ίδιου του Δήμου. Κεντρική πρόταση είναι οι «Γειτονικές Πρότυπα», όπου πολλές διαφορετικές παρεμβάσεις θα εφαρμόζονται ταυτόχρονα σε περιοχές που υστερούν βάσει συγκεκριμένων δεικτών. «Αντί να τις εφαρμόζουμε λίγο λίγο και διάσπαρτα, ας τις εφαρμόσουμε συγκεντρωτικά εκεί, ώστε ο αντίκτυπος να είναι συσσωρευτικός και να υπάρξει αισθητή αλλαγή». Η λογική είναι ότι οι βελτιώσεις συχνά χάνονται μέσα στον όγκο των προβλημάτων της πόλης. Παράλληλα, η κ. Πουλά υποστηρίζει ότι ο Δήμος πρέπει να αρχίσει να αξιολογεί τις συμβάσεις όχι με βάση τις εργατώρες ή τις διαδικασίες, αλλά με βάση το πραγματικό αποτέλεσμα που παράγουν. Και επιμένει ότι το πρόβλημα δεν είναι πάντοτε η έλλειψη χρημάτων. «Μια αφετηρία αυτού του σχεδίου είναι να απαντήσουμε σε δύο πολύ συχνά παράπονα από Έλληνες πολιτικούς: έλλειψη αρμοδιοτήτων και έλλειψη χρημάτων. Πολύ υπαρκτά και τα δύο. Αλλά ας αξιοποιήσουμε όσο καλύτερα μπορούμε τις αρμοδιότητες και τους πόρους που ήδη υπάρχουν».

Στο τέλος επιστρέφει στη βασική ιδέα του εγχειρήματος, που είναι ουσιαστικά ολόκληρη η φιλοσοφία του Plan A: «Να μην πνιγόμαστε σε μια πολυπλοκότητα που υπάρχει καμιά φορά. Αντί να μιλάμε για έξτρα αρμοδιότητες και έξτρα πόρους, ας αξιοποιήσουμε όσο καλύτερα μπορούμε αυτά που ήδη έχουμε. Και, κυρίως, να αρχίσουν να γίνονται πράγματα τώρα». ▣

Αν μιλήσεις για καλτ ελληνικό κινηματογράφο, είναι αδύνατον να μην αναφέρεις το όνομα του σκηνοθέτη Νίκου Ζερβού. Από την πρώτη κιόλας ταινία του, «Μαύρο+Ασπρο» (1973), την οποία συν-σκηνοθέτησε με τον Θανάση Ρεντζή μέσα στα χρόνια της δικτατορίας –και σήμερα είναι γνωστή μόνο σε μια μικρή ομάδα σκληροπυρηνικών σινεφίλ– μέχρι τη ροκ ταινία του «Εξόριστος στην κεντρική λεωφόρο» (1979), με πρωταγωνιστή τον Κώστα Φέρρη, και βέβαια τις καλτ επιτυχίες του «Ο Δράκουλας των Εξαρχείων» (1983), «Τηλεκαννίβαλοι» (1987) και «Γυναίκες δηλητήριο» (1993), που έχουν αφήσει εποχή, ο Ζερβός έχει αφήσει ανεξίτηλο το σημάδι του στην ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου, κινούμενος συνήθως μακριά από τα μεγάλα φώτα των φεστιβάλ και των βραβείων. Ο Νίκος Ζερβός, ύστερα από μια μεγάλη απουσία από το σινεμά, που ακολούθησε την ταινία του «Λύσσα κακιά» (2015), μίλησε στην *ATHENS VOICE* για τις ταινίες του και τις σημαντικότερες στιγμές της καριέρας του.

— Με τις ταινίες σας «Εξόριστος στην κεντρική λεωφόρο», «Σουβλίστε τους!» και «Ο Δράκουλας των Εξαρχείων» ξεκινάει, στην ουσία, ο καλτ ελληνικός κινηματογράφος. Ήταν μια συνειδητή απόφαση αυτή εκ μέρους σας; Τι κάνει μια ταινία «καλτ», κατά τη γνώμη σας;

Το «καλτ», κατά τη γνώμη μου, δεν προβλέπεται. Μια ταινία γίνεται καλτ με τον καιρό. Εγώ, όταν ξεκίνησα κι έκανα τις πρώτες ταινίες, το «Μαύρο+Ασπρο» με τον Θανάση Ρεντζή και ύστερα τον «Εξόριστο», πίστευα απλώς ότι κάναμε κάτι διαφορετικό. Τότε, ήταν της μόδας ένα σινεμά «αριστερό». Μάλιστα, όχι απλά «αριστερό», αλλά χοντρά «αριστερό». Δεν έχω πρόβλημα με την αριστερά, απλώς ήταν μια μόδα της εποχής στα φεστιβάλ κινηματογράφου, και δεν υπήρχε ταινία που να μην είχε συνθηματολογία, σημαίες κ.λπ. Έτσι, όταν βγήκαν ο «Εξόριστος» και το «Σουβλίστε τους!» και παράλληλα τα «Κουρέλια» του Νίκου Νικολαΐδη, σπάσαμε, στην ουσία, ένα «κατεστημένο». Η νοοτροπία των φεστιβάλ ως τότε ήταν ότι, αν μια ταινία δεν ήταν αριστερή, ήταν δεξιά ή φασιστική. Εμείς, με τις ταινίες αυτές, προτείναμε ένα εναλλακτικό σινεμά, που στην αρχή χαρακτηρίστηκε «αναρχικό».

— Οπότε, όλα ξεκίνησαν με την ταινία «Μαύρο+Ασπρο», που σκηνοθετήσατε μαζί με τον Θανάση Ρεντζή, μέσα στο καθεστώς της δικτατορίας. Ήταν μια «αντιδικτατορική» ταινία ή ένας τέτοιος ορισμός θα ήταν πολύ περιοριστικός;

Με μία έννοια, μπορεί να θεωρηθεί «αντιδικτατορική». Δεν ήταν κραυγαλέα ενάντια του καθεστώτος, αλλά με τον τρόπο της δήλωνε μια διαμαρτυρία. Ο σκηνοθέτης σήμερα (και πολύ γνωστός) Γιώργος Τσεμπερόπουλος παίζει τον πρώτο ρόλο, υποδύομενος έναν φοιτητή που έχει έρθει από τη Θεσσαλονίκη για να σπουδάσει στην Καλών Τεχνών στην Αθήνα. Βρίσκει, λοιπόν, εδώ αυτά που έβρισκε κανείς το 1973, δηλαδή, λίγο πριν πέσει η χούντα. Ομάδες φοιτητών αγωνίζονται, συνδικαλιζόνται, συναντιούνται κ.λπ. Στην αρχή πηγαίνει σ' αυτές τις συναντήσεις, αλλά σιγά σιγά αρχίζει να αποτραβιέται. Αυτό, βέβαια (προς Θεού), δεν σημαίνει ότι υποστηρίζει τη χούντα. Απλώς κλείνεται στον εαυτό του κι αρχίζει να ζωγραφίζει, προσπαθώντας να χτίσει μια καριέρα. Από τη ζωγραφική μπαίνει –πού αλλού;– στη διαφήμιση, ενώ παράλληλα οι συμφοιτητές του συνεχίζουν τον αγώνα τους. Το φινάλε της ταινίας τους «ξένισε» όλους, γιατί ο χαρακτήρας παίρνει μια εφημερίδα, την κοιτάζει και φεύγει, χάνεται στον κόσμο. Είναι λίγο διαφορετικό. Σίγουρα δεν ήταν μια ταινία του συστήματος.

Το «Μαύρο+Ασπρο» γυρίστηκε μέσα στη χούντα και απαγορεύτηκε αρχικά, μέχρι που κυκλοφόρησε ξανά με μερικές «κομμένες» σκηνές. Κανονικά κυκλοφόρησε ξανά το '74, όταν έπεσε το καθεστώς. Μαζί, ίσως, με το «Κιέριον» του Δήμου Θέου, ήταν οι μόνες φανερά «αντιδικτατορικές» ταινίες που μπορώ να σκεφτώ από την εποχή εκείνη.

Όταν είχε βγει η ταινία –το συζητούσαμε αυτό και με τον Θανάση, πριν πεθάνει– είχε περάσει απαρατήρητη. Δεν είχε πάρει κακές κριτικές: Μάλιστα, είχε

ΝΙΚΟΣ ΖΕΡΒΟΣ

ΤΟ «ΚΑΛΤ», ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΜΟΥ, ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ

Ο ΠΙΟ ΚΑΛΤ ΕΛΛΗΝΑΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ ΣΕ ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ-ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΚΑΡΙΕΡΑ ΤΟΥ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΗΜΟΥ - Φωτό: ΤΑΣΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ

αρέσει σε ορισμένους σημαντικούς κριτικούς της εποχής, όπως η Ροζίτα Σώκου και ο Νίνος Μικελίδης. Άλλοι, βέβαια, την απέρριψαν, όπως, για παράδειγμα, ο Δανίκας, που είχε γράψει ότι ήταν «Μια ταινία που υμνεί τη χούντα» – πράγμα εντελώς άσχετο με αυτό που θέλαμε να κάνουμε. Τώρα, ύστερα από δεκαετίες, την ανακάλυψαν κάποια site κριτικών κινηματογράφου, κάνοντας μια ανάλυση που αποδεικνύει όχι μόνο ότι ήταν μια «αντιδικτατορική» ταινία, αλλά και μια ταινία που σου δίνει το στίγμα μιας εποχής. Το Pop Eleven, για παράδειγμα, που υπάρχει μέσα στην ταινία, ήταν ένα υπόγειο κατάστημα στη Σκουφά, όπου έβρισκες δίσκους του Φρανκ Ζάπα κι άλλα τέτοια «ψαγμένα». Αυτό μας δείχνει ότι ο χαρακτήρας που υποδύεται ο Τσεμπερόπουλος είναι πιο εναλλακτικός και τον έλκει η underground ροκ μουσική.

— Ο «Εξόριστος στην κεντρική λεωφόρο» έχει προφανώς εμπνευστεί τον τίτλο του από τον διάσημο δίσκο των Rolling Stones και είναι αυτό που θα λέγαμε μια «ροκ ταινία». Πώς προέκυψε η ιδέα; Τι σκεφτήκατε μαζί με τον Κώστα Φέρρη, που είχε ήδη

σκινοθετήσει μια σειρά από βραβευμένες ταινίες μέχρι το 1979;

Ο «Εξόριστος» θεωρείται από πολλούς η καλύτερή μου ταινία. Το σενάριο το γράψαμε μαζί με τον Κώστα Φέρρη, με τον οποίο είχαμε πάρα πολύ καλή σχέση από τότε. Εγώ είχα κάνει μόνο το «Μαύρο+Ασπρό», μαζί με τον Ρεντζή, ενώ ο Φέρρης είχε ήδη κάνει μια κωμωδία, το «Μερικές το προτιμούν χακί», τη «Φόνισσα» –για μένα η καλύτερη διασκευή του έργου του Παπαδιαμάντη– και το «Δύο φεγγάρια τον Αύγουστο», που είναι και η αγαπημένη μου ταινία του. Είχα πάει και τον είχα βρει, λοιπόν, σε ένα εστιατόριο όπου συχνάζαμε εκείνη την εποχή οι καλλιτέχνες, το La Minute, σε ένα υπόγειο στη Σκουφά, και με το θράσος της ηλικίας μου τότε (καθώς δεν κάναμε παρέα), του ζήτησα να παίξει στην ταινία μου. Εκείνος έμεινε άναυδος, αλλά δέχτηκε τελικά, υπό τον όρο να δουλέψουμε ξανά μαζί το σενάριο.

Ο «Εξόριστος» ήταν μία κατ' αρχήν ροκ ταινία. Ο ήρωας που υποδύεται ο Φέρρης είναι ένας απογοητευμένος τύπος, που έχει ζήσει τον Μάν του '68 και μονολογεί πολλές

φορές γι' αυτό. Από αυτή την άποψη είναι και μια πολιτική ταινία.

— Το «Σουβλίστε τους!», με τον χαρακτηριστικό υπότιτλο «Ετσι θα πάρουμε το κουραδόκαστρο», από τον τίτλο και μόνο σου μένει στο μυαλό, όπως ας πούμε «Ο σχιζοφρενής δολοφόνος με το πριόνι». Ποιες ήταν οι πηγές έμπνευσής σας, ειδικά όσον αφορά την συμμορία των περιθωριακών, που υποδύονται ο Δημήτρης Πουλικάκος, η Θέκλα Τσελεπή και ο Κωνσταντίνος Χριστίδης;

Το σενάριο για το «Σουβλίστε τους!» το γράψαμε μαζί με τον Δημήτρη Πουλικάκο, που, εκτός από ευρύτατες γνώσεις επάνω στη ροκ μουσική, θέλω να πω ότι έχει και πολύ χιούμορ. Ο τίτλος και ο υπότιτλος της ταινίας, «Ετσι θα πάρουμε το κουραδόκαστρο», ήταν δική του ιδέα. Ο διανομέας τότε, όταν η ταινία κυκλοφόρησε σε βιντεοκασέτα, είχε δώσει και έναν εναλλακτικό υπότιτλο: «Τρεις κι ο κούκος», που όμως δεν μας άρεσε.

Η ταινία αυτή έμεινε στην ιστορία για πολλούς λόγους, αλλά ειδικά επειδή στο φινάλε οι τρεις (λίγο σαλταρισμένοι) χαρακτήρες, σκαρφαλώνουν στο άγαλμα του Κο-

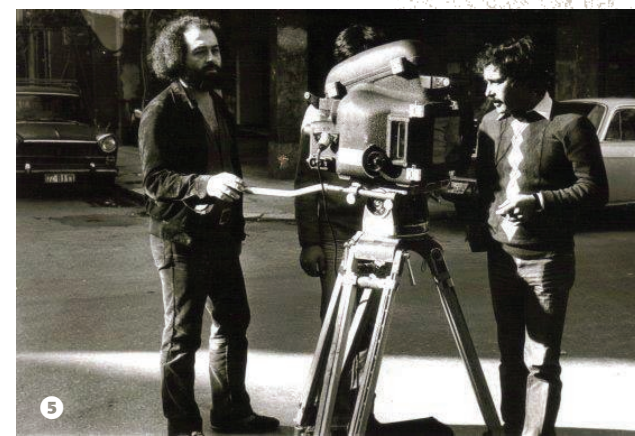
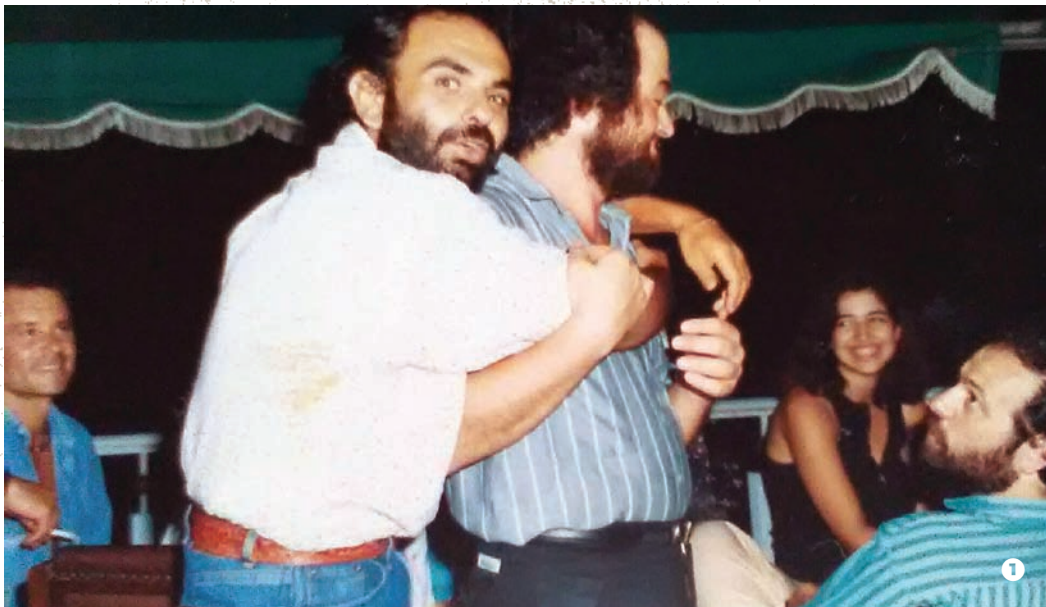
λοκοτρώνη στο Πεδίον του Άρεως – κάτι που ήταν δύσκολο να γυριστεί εκείνη την εποχή. Αυτή η σκηνή εντυπωσίασε. Κατά τα άλλα, η ταινία έχει πολλές αναφορές: Οι χαρακτήρες κλέβουν για να ζούνε, χρησιμοποιώντας πολλές φορές και τη βία. Όταν ένας ψυχίατρος απαγάγει την κοπέλα για να τη θεραπεύσει, οι υπόλοιποι μπουκάρουν στην κλινική για να την απελευθερώσουν, τραγουδώντας το «Singin' in the Rain», όπως στο «Κουρδιστό Πορτοκάλι». Ακόμα, όμως, και η βία αποδίδεται εδώ με χιούμορ. Είναι, ίσως, η πρώτη φορά που μπαίνει αυτό το στοιχείο του σαρκασμού. Ο «Εξόριστος», για παράδειγμα, είναι μια πιο σοβαρή ταινία. Το «Σουβλίστε τους!» έχει πιο αναρχική και σαρκαστική διάθεση.

— Η «κόντρα» σας με τον Θόδωρο Αγγελόπουλο πώς ξεκίνησε;

Με έχουν ξαναρωτήσει. Δεν ήταν κόντρα. Μάλιστα, μια μέρα τον συνάντησα τον άνθρωπο στο Σωματείο Σκινοθετών, λίγο πριν σκοτωθεί. Συναντηθήκαμε κατά τύχη, μπροστά σ' ένα ασανσέρ, και μου λέει: «Δηλαδή, τώρα θα μπορούμε στο ίδιο ασανσέρ;»

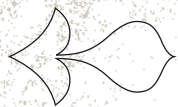

ΚΟΣ

- 1 Με τον Σάκη Μπουλά, τον Ανδρέα Τσιλιφώνη και την Έλενα Μαντζαβίνου
- 2 Με τον Ρένο Χαραλαμπίδη
- 3 Με τον Πάννη Ζουγανέλη και την Όλγα Θανασιά στα γυρίσματα της ταινίας «Λύσσα Κακιά»
- 4 Με τον Τζόνι Βαβούρα και φίλους
- 5 Με κάμερα 35MM, στα γυρίσματα του «Δράκουλα των Εξαρχείων»
- 6 Στην πρεμιέρα του «Δράκουλα των Εξαρχείων»
- 7 Με τον Νίνο Φένεκ Μικελίδη και την Ισαβέλλα Μαυράκη
- 8 Με τον Κώστα Καρρά και τον Βλάσση Μπανάτσο
- 9 Με το καστ της ταινίας «Κουφώματα Λαδώνια»
- 10 Με τον Κωνσταντίνο Τζούμα

30Σ

Αρχίσαμε να γελάμε και οι δύο. Δεν υπήρχε προσωπική κόντρα. Ως άνθρωπο, μάλιστα, τον βρήκα συμπαθέστατο. Απλά, είχα γράψει κάποτε ότι δεν μου αρέσουν οι ταινίες του και το είχα δικαιολογήσει. Ηρεμα, όχι επιθετικά. Εκείνο που είχα πει είναι ότι ήταν «κλεμμένες» –ή τέλος πάντων πολύ επηρεασμένες– από εκείνες του Μίκλος Γιάνσκο, και άλλων εκείνης της εποχής. Δεν μου αρέσει το σινεμά του, ακόμα και τώρα. Απλώς, μετά σταμάτησα να μιλάω, γιατί στεναχωρήθηκα με τον άνθρωπο, που έφυγε τόσο άδικα ενώ έστηνε ένα πλάνο. Πάντως, οφείλουμε να πούμε ότι ήταν ένας από τους λίγους Έλληνες σκηνοθέτες που πίστευε σε ένα στιλ κινηματογράφου –με τεράστια πλάνα– και το τηρούσε. Περιμένε, δηλαδή, τρεις μέρες να βγει ο ήλιος για να ξεκινήσει γυρίσματα. Αυτό είναι υπέρ του, όχι εναντίον του.

—**Ίσως ο «Δράκουλας των Εξαρχείων» να είναι κατά το ήμισυ ταινία, ενώ το δεύτερο μισό εξελίσσεται σε συναυλία με τον Τζιμ Πανούση και τις Μουσικές Ταξιαρχίες. Η παρουσία του Κωνσταντίνου Τζούμα, στον ρόλο του «Δράκουλα», σχεδόν παίρνει στους ώμους της όλη την πλοκή και το υποκριτικό βάρος της ταινίας. Πώς προέκυψε η ιδέα;**

Ο «Δράκουλας» είναι μια ταινία που έχει κεντρικό θέμα. Φυσικά, έχει μείνει στην ιστορία για τα τραγούδια του Τζιμ Πανούση που ακούγονται σ' αυτήν, και την παρουσία του Δημήτρη Πουλικάκου που, ως ζόμπι, ερμηνεύει με ευρηματικό τρόπο το «Υπάρχω» του Στέλιου Καζαντζίδη. Η πλοκή της ταινίας, ουσιαστικά, περιστρέφεται γύρω από τον ρόλο του Τζούμα ως «Δράκουλα». Ο Τζούμας ήταν ένας από τους αγαπημένους μου φίλους μέχρι το τέλος. Εξαιρετικός ηθοποιός και πραγματικός διανοούμενος! Ο «Δράκουλας των Εξαρχείων», λοιπόν, τον οποίο υποδύεται με μοναδικό τρόπο, είναι ένας επιστήμονας –ένα είδος Φρανκενστάιν– που προσπαθεί να φτιάξει από πτώματα το τέλειο μουσικό γκρουπ. Ο τίτλος της ταινίας πρέπει να ήταν ιδέα του Τζιμ Πανούση.

—**Οι «Τηλεκαννίβαλοι» είναι στην ουσία μια σειρά από σκετς, με ατάκες που έχουν γράψει ιστορία (πρόσφατα ο Δημήτρης Κουτσούμπας αναπαρήγαγε την ατάκα «This is a ripe = Αυτό είναι μια πίπα»). Η ταινία φαίνεται να ασκεί αυστηρή κριτική στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούσαν τα τηλεοπτικά κανάλια τότε και τον ρόλο των media στην κοινωνία γενικότερα. Παραμένει επίκαιρη σήμερα, σχεδόν 40 χρόνια μετά;**

Όταν κυκλοφόρησαν οι «Τηλεκαννίβαλοι», από την Σπέντζος Φιλμ, έγινε ένα μικρό «μπαμ». Πήγε πολύ καλά από πλευράς εισιτηρίων –με τα δεδομένα της εποχής, όχι με τα σημερινά– και είχε πολύ ωραίο καστ. Το χιούμορ της «ξένισε» αρχικά, αλλά μετά συζητήθηκε και κάποιες από τις ατάκες, όπως αυτή που αναφέρατε, έχουν μείνει μέχρι και σήμερα. Ουσιαστικά, σατιρίζαμε την ΕΡΤ, που τότε άλλαζε διευθυντές κάθε βδομάδα. Έτυχε η ταινία να έχει κοινή θεματολογία με το «BIOS + πολιτεία», του Νίκου Περάκη, που κυκλοφόρησε την ίδια χρονιά, και που για μένα είναι η καλύτερή του ταινία. Στους «Τηλεκαννίβαλους», ο χαρακτήρας του Πουλικάκου μπαίνει ένα βράδυ να κλέψει και κοιμάτια σε μια καρέκλα, οπότε το πρωί τον περνάνε για τον νέο Γενικό Διευθυντή. Για να είμαι δίκαιος, η ΕΡΤ σήμερα είναι πολύ καλύτερη απ' ό,τι ήταν τότε. Μάλιστα, εγώ που δεν βλέπω πολύ τηλεόραση, παρακολουθώ σίριαλ της ΕΡΤ.

—**Πολύ πριν από το «Safe Sex» των Ρέππα-Παπαθανασίου, γυρίσατε το «Γυναίκες δηλητήριο». Αν και το σενάριο είναι αρκετά διαφορετικό, φαίνεται πως το σινεμά αυτό, με επιρροές από τον Πέδρο Αλμοδόβαρ, έγινε ιδιαίτερα δημοφιλές στην Ελλάδα μέσω στην ίδια και την επόμενη δεκαετία («Θηλυκή εταιρεία», «Safe Sex», «Η διακριτική γοητεία των αρσενικών», «Ο καλύτερός μου φίλος» κ.λπ.). Αναγνωρίστηκε αρκετά, κατά τη γνώμη σας, ως η πρώτη του είδους της;**

ΤΟ «ΚΑΛΤ», ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΜΟΥ, ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ. ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΛΤ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ. ΕΓΩ, ΟΤΑΝ ΕΚΑΝΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΜΟΥ ΤΑΙΝΙΕΣ, ΠΙΣΤΕΥΑ ΑΠΛΩΣ ΟΤΙ ΚΑΝΑΜΕ ΚΑΤΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ.

Σε πολλούς θύμισε Αλμοδόβαρ και συμφωνώ πως υπήρχαν επιρροές. Κάποιοι αναγνώρισαν τις «Γυναίκες δηλητήριο» ως την πρώτη του είδους της, κάποιοι άλλοι όχι. Συζητήθηκε, ωστόσο, αρκετά το γεγονός ότι εισήγαγε ένα νέο είδος χιούμορ στον ελληνικό κινηματογράφο. Το σενάριο της ταινίας ήταν του Χάρη Ρώμα και της Άννας Χατζησοφιά, με κάποιες δικές μου ιδέες που προστέθηκαν στην πορεία. Θεωρείται η καλύτερή μου ταινία, εμπορικά μιλώντας. Είναι, άλλωστε η πιο νορμάλ, όσον αφορά το σενάριο. Για μένα είναι μια καλοστημένη κωμωδία, με εξαιρετικούς ηθοποιούς: Τον Ηλία Λογοθέτη, τον Σπύρο Παπαδόπουλο, τη Νάντια Μουρούζη, τον Κώστα Ρηγόπουλο, τον Βλάση Μπανάτσο κ.ά.

—**Το 1995 γυρίσατε την ταινία «Σαπουνόπετρα: Το χρέμα στο λαιμό σας», σε σενάριο Ανδρέα Μαριανού, Δημήτρη Πουλικάκου και Μάρκου Σεφερλή. Το χιούμορ της ταινίας αυτής σήμερα θα καταδικαζόταν ως «politically incorrect». Έχει αλλάξει τόσο πολύ ο κόσμος, ή απλά είμαστε λιγότερο ειλικρινείς σήμερα;**

Το σενάριο της ταινίας ήταν γραμμένο από τον Μάρκο Σεφερλή, όμως τότε το χιούμορ του ήταν λιγάκι διαφορετικό – πιο σουρεαλιστικό. Νομίζω πως τελικά είμαστε λιγότερο ειλικρινείς σήμερα. Όταν κυκλοφόρησε η ταινία, οι νέοι διασκέδασαν πολύ με το χιούμορ της. Έχει, για παράδειγμα, μια σκηνή με τον Άκη Παναγιωτίδη, που ο χαρακτήρας του είναι τόσο εγωιστής, που παίζει τένις μόνος του – για να καταλάβεις το είδος του χιούμορ που διαθέτει.

—**Η τελευταία σας ταινία που έχει αποκτήσει αυτό που θα λέγαμε «καλτ φήμη» είναι το «Βίτσια γυναικών», όπου ο Βλάσης Μπανάτσος, σε μια σπάνια κινηματογραφική στιγμή του, υποδύεται τον ομοφυλόφιλο. Πώς γυρίστηκε η ταινία και πώς πήγε εμπορικά;**

Η ταινία αυτή δεν πήγε καθόλου καλά τότε. Πιθανώς να γνώρισε μια δεύτερη «ζωή» αργότερα, όμως τα δικαιώματα δεν τα έχω εγώ σήμερα, αλλά ο παραγωγός της, ο Βασίλης Αλατάς. Δεν την απαρνούμαι. Είχε εξαιρετικές ερμηνείες, από τον Μιχάλη Ιατρόπουλο, για παράδειγμα, που τον απαγάγουν και τον βασανίζουν οι γυναίκες. Επίσης, ο Βλάσης παίζει πολύ ωραία τον ομοφυλόφιλο, χωρίς να κοροϊδεύει. Μάλιστα παίζει έως και τρυφερά. Ήταν μια πάρα πολύ φτηνή ταινία και οι περισσότεροι δούλεψαν χωρίς λεφτά. Σήμερα δεν νοείται κάτι τέτοιο, όμως τότε ακόμα γινόταν.

—**Τι κάνετε αυτή την εποχή; Μετά το «Λύσσα κακιά» (2015) φαίνεται να έχετε πάρει μια σχετική απόσταση από τον κινηματογράφο. Πρόκειται για μια προσωπική απόφαση, ή απλά δεν έχει προκύψει κάτι ενδιαφέρον τελευταία;**

Η «Λύσσα κακιά» δεν είναι μια ιδιαίτερα καλή ταινία μου. Θέλησα να κάνω μια ανάλαφρη ταινία για το πώς ζουν σήμερα τα παιδιά που σπουδάζουν για να γίνουν ηθοποιοί. Δεν βγήκε ακριβώς όπως την είχα στο μυαλό μου, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν έχει καμία απολύτως αξία ή ότι την απαρνούμαι. Μετά από αυτήν την ταινία έκανα ένα τεράστιο διάλειμμα. Υπήρξαν σενάρια κατά καιρούς. Ένα από αυτά είχε τον τίτλο: «Θα σας δω όλους στην κηδεία μου». Αυτό το έγραψε ο Γιώργος Χειμωνάς μαζί με τον Πάνο Κοκκίδη. Το δώσαμε στο Κέντρο Κινηματογράφου, αλλά απερρίφθη ως «κακό», περισσότερο εξαιτίας συγκεκριμένων προσώπων και προσωπικών αντιπαθειών εκείνη την εποχή, παρά λόγω της ποιότητάς του. Τελικά το ξαναγράψαμε και περιμένω απάντηση εδώ και πολύ καιρό. Εμείς που δεν έχουμε την εμπορικότητα και την αναγνωσιμότητα του Γιώργου Λάνθιμου, για παράδειγμα, δεν μπορούμε να κάνουμε ταινία χωρίς την υποστήριξη του Κέντρου Κινηματογράφου ή χωρίς συγκεκριμένους δυνατούς παραγωγούς. **A**

ZEP

NU

«Η ΠΡΟΠΕΡΑ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣ
| ΕΑΥΤΟΣ
ΣΟΥ»

ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΤΗΝ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΟΥ
ΝΕΟΥ ΤΟΥ ΑΛΜΠΟΥΜ
«MAD ABOUT IT»,
Ο **ΡΟΜΠΕΡΤΟ ΚΟΥΣΤΑΣ**
ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΥΟ
ΠΑΤΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΛΛΑ
ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ.

Της ΒΙΟΛΕΤΑΣ ΚΑΜΠΟΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Παρότι έχει ισχυρό ακαδημαϊκό και επαγγελματικό υπόβαθρο, με σπουδές μηχανολόγου μηχανικού και Πληροφορικής, όντας μάλιστα και συνιδρυτής της DeepSea Technologies —εταιρείας που αξιοποιεί την τεχνητή νοημοσύνη για τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας πλοίων—, η μουσική ήταν πάντα ο βασικός του άξονας.

Από το πιάνο του πατέρα του και τους βρετανικούς δίσκους της μητέρας του μέχρι τις σκηνές του Λονδίνου, το Release

Athens και την υποψηφιότητά του για συμμετοχή στη Eurovision, ο D3LTA ξετυλίγει μια διαδρομή που βασίζεται στην ειλικρίνεια, την επιμονή και την ανάγκη για ελευθερία έκφρασης. Μεγαλωμένος στη Γλυφάδα, ανάμεσα σε ελληνικά καλοκαίρια και αγγλικά ακούσματα, διαμόρφωσε από νωρίς μια ταυτότητα που δεν χωρά σε καλούπια. Στη συνάντησή μας στα γραφεία της Panik Records, δεν μίλησε σαν κάποιον που θέλει απλώς να παρουσιάσει τη νέα του δουλειά, αλλά σαν κάποιον που κουβαλά δύο πατρίδες, πολλές εκδοχές του εαυτού του και μια βαθιά ανάγκη να μετατρέψει ό,τι ζει σε μουσική. Και ίσως τελικά αυτό να είναι που τον κάνει να ξεχωρίζει: ότι πίσω από την εικόνα υπάρχει πάντα ένας άνθρωπος που εξακολουθεί να ψάχνει την πιο ειλικρινή εκδοχή του εαυτού του.

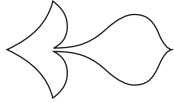
— **Ποιο είναι το τοπίο που κουβαλάς μέσα σου σκεπτόμενος τα παιδικά σου χρόνια;** Η Γλυφάδα. Το σπίτι, η οικογένειά μου, το φως της Αθήνας, οι μυρωδιές, τα καλοκαίρια. Έχω μεγαλώσει εκεί, κι αυτή η αίσθηση της νότιας Αθήνας είναι πολύ βαθιά μέσα μου. Παρότι στο σπίτι ήταν πάντα έντονη η βρετανική επιρροή —επειδή η μητέρα μου είναι Αγγλίδα—, η βάση μου ήταν πολύ ελληνική. Αυτή η διπλή πραγματικότητα με ακολουθεί μέχρι σήμερα. Από τη μία, είχα μια καθημερινότητα στην Αθήνα, από την άλλη, στο σπίτι υπήρχαν δίσκοι, ακούσματα και τρόποι σκέψης που είχαν έρθει από κάπου αλλού.

— **Τι άκουγες μεγαλώνοντας;** Η μητέρα μου αγαπούσε πολύ τη μουσική. Είχε πολλούς δίσκους, κυρίως βρετανική μουσική. Ο πατέρας μου, από την άλλη, παίζει φανταστικό πιάνο και άκουγε τζαζ και κλασική μουσική. Οπότε, στο σπίτι υπήρχε ένας πολύ πλούσιος μουσικός κόσμος, καθόλου μονοδιάστατος. Και αυτό νομίζω ότι με επηρέασε πολύ. Δεν μεγάλωσα με τη λογική ότι η μουσική είναι ένα πράγμα. Μεγάλωσα μαθαίνοντας ότι μπορεί να είναι πολλά διαφορετικά πράγματα ταυτόχρονα. Και βέβαια, ακούγαμε και ελληνικά, πηγαίναμε και σε πανηγύρια, υπήρχε και αυτό το στοιχείο, το πολύ ζωντανό, το ελληνικό, το λαϊκό, το αυθόρμητο.

— **Ποια είναι η πρώτη σου ανάμνηση από τη ζωή;** Θυμάμαι πολύ έντονα τη μυρωδιά από τις κρέπες που έφτιαχνε η μητέρα μου. Είναι από αυτές τις αισθητηριακές μνήμες που μένουν για πάντα. Η μυρωδιά ερχόταν μέχρι το δωμάτιό μου και καταλάβαινα ότι κάτι ωραίο ετοιμάζει. Μου έχουν μείνει και κάποιες πολύ απλές παιδικές στιγμές, όπως το σοκ που είχα πάθει όταν έφαγα ποπ κορν και περίμενα ότι θα είναι αλμυρό, ενώ ήταν γλυκό. Θυμάμαι να σκέφτομαι: «Τι είναι αυτό;». Μου έκανε φοβερή εντύπωση αυτή η σύγκρουση ανάμεσα σ' αυτό που περιμένεις και σ' αυτό που τελικά συμβαίνει. Νομίζω ότι, με έναν περίεργο τρόπο, αυτό υπάρχει και στη μουσική μου: μου αρέσει η ανατροπή, να υπάρχει κάτι που δεν το περιμένεις.

— **Και η πρώτη σου μουσική ανάμνηση;** Σίγουρα το πιάνο του πατέρα μου. Τον θυμάμαι να παίζει ενώ εμείς ήμασταν πολύ μικροί, να βάζει μέχρι και την κούνια δίπλα στο πιάνο. Αυτός ο ήχος μού έχει μείνει, μ' έναν τρόπο σχεδόν σωματικό. Δεν είναι απλώς μια εικόνα, είναι κάτι που με έχει αγγίξει από πολύ μικρή ηλικία. Ξεκίνησα κι εγώ πιάνο, όπως κι ο αδερφός μου, γιατί ο πατέρας μου πίστευε ότι είναι σημαντικό ένα παιδί να μάθει ένα όργανο. Αλλά η αλήθεια είναι ότι δεν ήμουν από τα παιδιά που κάθονται με τις ώρες και μελετούν κλασικά κομμάτια με χαρά. Το βαριόμουν αυτό. Μου φαινόταν σαν υποχρέωση.

— **Άρα η μουσική ήρθε αργότερα ως πραγματικό πάθος;** Ναι, αυτό συνέβη όταν η ροκ μπήκε στη ζωή μου. Εκεί άλλαξαν όλα. Ήμουν στην έκτη Δημοτικού κι έκανα πολλή παρέα με μια κοπέλα που άκουγε ροκ. Μου έδωσε έναν δίσκο των Duran Duran, μετά ήρθε το «American Idiot» των Green Day, και εκεί πραγματικά ένιωσα ότι κάτι ανοίγει μέσα μου. Με τράβηξε πάρα πολύ αυτή η αίσθηση της επανάστασης, της ελευθερίας, της έντασης. Πήρα την πρώτη μου ηλεκτρική κιθάρα, έναν μικρό ενισχυτή κι άρχισα να παίζω όπως να 'ναι. Ήμουν χάλια, αλλά δεν είχε σημασία. Σημασία είχε ότι ένιωθα πως επιτέλους μπορούσα να εκφραστώ.

— **Πότε άρχισες να γράφεις;** Πολύ νωρίς. Σχεδόν αμέσως. Έγραφα ασταμάτητα, ένα με δύο τραγούδια τον μήνα. Δεν κρατούσα ποτέ ημερολόγιο, δεν έγραφα σκέψεις σε τετράδια, οπότε τα τραγούδια έγιναν το προσωπικό μου αρχείο. Μέσα τους υπάρχει όλη μου η διαδρομή. Οι φάσεις μου, οι ανασφάλειες, οι έρωτες, οι φόβοι, οι ενθουσιασμοί. Πολλά από τα πρώτα κομμάτια γράφτηκαν για κορίτσια που μου άρεσαν, για ιστορίες από την κατασκήνωση, για πράγματα που ένιωθα και δεν ήξερα πώς αλλιώς να τα εκφράσω. Ακόμη και σήμερα, όταν ακούω κάποια από τα παλιά μου κομμάτια, αντιλαμβάνομαι σε τι φάση ήμουν όταν τα έγραφα.

— **Ήσουν από μικρός εξωστρεφής;** Όχι, καθόλου. Στις μπάντες του σχολείου δεν τραγουδούσα εγώ, γιατί ντρεπόμουν. Έγραφα τα τραγούδια και τα έδινα στον τραγουδιστή. Μου φαινόταν πολύ πιο ασφαλής ο ρόλος του κιθαρίστα. Το τραγούδι είναι πολύ άμεσο. Σε εκθέτει. Κάποια στιγμή όμως, στο ναυπηγείο, ο τραγουδιστής μας δεν μπορούσε να έρθει σε live που είχαμε κλείσει και χρειάστηκε να βγω εγώ μπροστά. Το έκανα μία φορά και εκεί ήταν που κάτι άλλαξε. Κατάλαβα ότι αυτός ο φόβος ήταν ταυτόχρονα και η πιο αληθινή σύνδεση με το κοινό.

— **Πόσο δύσκολο ήταν να πάρεις στα σοβαρά την ιδέα ότι θα γίνεις μουσικός;** Πολύ. Και όχι επειδή δεν το ήθελα, αλλά επειδή είναι μια απόφαση που κοστίζει. Δεν ήξερα κανέναν στον χώρο. Δεν είχα κάποιον να με καθοδηγήσει. Στην πρώτη δισκογραφική πήγα μόνος μου, με ένα demo σε USB. Κι από την άλλη, υπήρχε και η αίσθηση ότι όλοι περίμεναν από μένα μια πιο «λογική» πορεία. Δεν το λέω με κακία. Το καταλαβαίνω. Οι γονείς στην Ελλάδα συνήθως έχουν πολλή αγωνία για τα παιδιά τους. Θέλουν να σε προστατεύσουν, να σου δείξουν έναν δρόμο που θεωρούν ασφαλές. Αλλά για μένα η πιο δύσκολη στιγμή ήταν ακριβώς αυτή: να πω ότι εγώ είμαι αυτό και θέλω να ακολουθήσω αυτό που πραγματικά με εκφράζει.

— **Νιώθεις ότι η Αθήνα σου επέβαλε κάποια όρια;** Ναι, αλλά αυτό δεν λειτουργήσε μόνο αρνητικά. Η Αθήνα είναι μια πόλη γεμάτη αντιθέσεις. Από τη μία, είναι σκληρή, σε κοιτάζει, σε κρίνει, σε βάζει εύκολα σε κουτάκια. Από την άλλη, είναι μια πόλη γεμάτη ζωή, ένταση, καλοσύνη, ενέργεια, αυθορμητισμό. Εγώ την αγαπώ πάρα πολύ. Δεν έφυγα έχοντας τη λογική «δεν αντέχω εδώ, δεν ξαναγυρίζω». Πάντα ήξερα ότι θέλω να επιστρέψω. Αλλά, ναι, στην Αθήνα ένιωθα πιο έντονα το βλέμμα του άλλου. Αν έβγαينا φορώντας κάτι πιο τολμηρό, ένα ζεβρέ παλτό ας πούμε, είχα την αίσθηση ότι τραβούσα τα βλέμματα. Κι αυτό, αν δεν είσαι απολύτως σίγουρος για τον εαυτό σου, μπορεί να σε κάνει να «μαζευτείς».

— **Σε αντίθεση με την Αγγλία;** Ναι. Στο Ανατολικό Λονδίνο, ειδικά, η διαφορετικότητα είναι το φυσιολογικό. Ο καθένας εκεί εκφράζεται μέσω του ντυσίματος, του στιλ, των μαλλιών του, κάτι που λειτουργεί απελευθερωτικά. Σαν να μη χρειάζεται να απολογηθείς για τίποτα. Αυτό ήταν λυτρωτικό για μένα. Μου έδωσε χώρο να καταλάβω καλύτερα ποιος είμαι, αλλά και να δοκιμάσω πράγματα χωρίς φόβο.

— **Πώς ήταν η ζωή σου στο Λονδίνο;** Πολύ ζωντανή και πολύ διδακτική. Αυτό που μου άρεσε πιο πολύ ήταν τα live σε παμπ και μικρά venues. Στην Ελλάδα συχνά μάς ζητούσαν διασκευές. Στην Αγγλία, αντίθετα, υπήρχε πολύ μεγαλύτερη απαίτηση για πρωτότυπο υλικό. Έπρεπε να έχεις δικά σου κομμάτια, να στηρίζεις σ' αυτά, να μάθεις να στέκεσαι με τη δική σου ταυτότητα. Αυτό με βοήθησε πάρα πολύ. Και, πέρα από τη μουσική, το Λονδίνο είναι μια πόλη που σε φέρνει σε επαφή με άπειρες κουλτούρες. Έχεις φίλους από παντού. Ακούς διαφορετικές ιστορίες, γνωρίζεις διαφορετικούς τρόπους σκέψης, άλλες ζωές.

— **Ένιωσες ποτέ μόνος εκεί;** Ναι. Ειδικά όταν

© LUCY CAVE

Ο Δ3LTA
ΕΙΝΑΙ
ΜΙΑ ΠΙΟ
ΑΠΕΛΕΥ-
ΘΕΡΩΜΕΝΗ
ΕΚΔΟΧΗ
ΜΟΥ. ΔΕΝ
ΕΙΝΑΙ
ΨΕΥΤΙΚΟΣ
ΧΑΡΑΚΤΗ-
ΡΑΣ, ΔΕΝ
ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΙ
ΞΕΝΟ ΑΠΟ
ΜΕΝΑ.

επέστρεψα όχι ως φοιτητής, αλλά αποφασισμένος να κυνηγήσω πιο σοβαρά τη μουσική. Υπήρξε ένα μονοπάτι που ένιωθα ότι το περπατούσα εντελώς μόνος μου. Κι αυτό είναι δύσκολο. Βλέπεις τους φίλους σου στην Αθήνα, φωτογραφίες, γενέθλια, εξόδους, και νιώθεις ότι έχεις χάσει ένα κομμάτι της ζωής τους. Από την άλλη, αυτή η μοναξιά μου έκανε καλό. Σε βάζει σε μια διαδικασία να επεξεργαστείς βαθύτερα ποιος είσαι και τι νιώθεις. Όταν είσαι συνέχεια μέσα στον θόρυβο, πολλές φορές δεν ακούς τον εαυτό σου.

— **Τι σου έλειψε πιο πολύ από την Ελλάδα όταν έφυγες;** Η γλώσσα, κι αυτό ήταν κάτι που δεν περίμενα. Όταν εγκαταστάθηκα στην Αγγλία, άρχισε ξαφνικά να μου λείπει πολύ η ελληνική γλώσσα. Έφτασα στο σημείο να διαβάζω βιβλία στα ελληνικά, ενώ, όσο ζούσα στην Ελλάδα, διάβαζα κυρίως στα αγγλικά. Μου έλειψε επίσης η αμεσότητα του Έλληνα, η ζεστασιά, το χιούμορ, το φως, η θάλασσα, η ιδέα ότι μπορείς να βγεις βράδυ και να νιώσεις ότι η πόλη είναι ακόμη ζωντανή.

— **Υπάρχει κάποιο κομμάτι της Αθήνας που αγαπάς περισσότερο;** Η παραλιακή. Η διαδρομή προς το Σούνιο είναι από τις αγαπημένες μου. Έχει κάτι το λυτρωτικό, κάτι κινηματογραφικό. Βάζω μουσική και νιώθω ότι αλλάζει ο ρυθμός μέσα μου. Μου αρέσει επίσης πολύ το νυχτερινό μπάνιο με φίλους. Αυτές οι πολύ απλές, ελληνικές καλοκαιρινές στιγμές είναι για μένα από τα πιο όμορφα πράγματα στη ζωή. Δεν χρειάζονται πολλά. Μια παρέα, νερό, καλοκαίρι, η αίσθηση της ελευθερίας.

— **Και, ως άνθρωπος, τι θεωρείς ότι έχεις κρατήσει πιο έντονα από αυτή τη διπλή ζωή ανάμεσα σε Ελλάδα και Αγγλία;** Την αίσθηση ότι δεν υπάρχει μόνο μία αλήθεια, μόνο ένας τρό-

πος να είσαι. Νιώθω ότι έχω μάθει να βλέπω πιο εύκολα πολλές πλευρές των ανθρώπων. Έχω αρκετή ενσυναίσθηση κι αυτό με βοηθά και στις σχέσεις μου και στη μουσική. Όταν γράφω, προσπαθώ να μπω πολύ βαθιά σ' ένα συναίσθημα. Να το αποτυπώσω όσο πιο αληθινά μπορώ. Και νομίζω ότι αυτή η ανάγκη έχει προκύψει και από το γεγονός ότι έζησα ανάμεσα σε δύο κουλτούρες.

— **Οι έρωτες παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στη μουσική σου. Συμβαίνει κάτι αντίστοιχο και με τη ζωή σου;** Ναι, σίγουρα. Με ενδιαφέρει πολύ το συναίσθημα, η σύνδεση, η ένταση μιας σχέσης. Έχω ερωτευτεί βαθιά και πολλές φορές αυτά που ζω γίνονται σχεδόν αυτούσια τραγούδια. Το «Blummermouth», η παράδειγμα, γράφτηκε σε μια περίοδο που ήξερα πως μια σχέση τελειώνει πριν ακόμη το παραδεχτούμε. Αυτό έχει κάτι πολύ σκληρό, αλλά και πολύ αληθινό. Το να νιώθεις ότι χάνεις κάποιον ενώ είναι ακόμη δίπλα σου. Από την άλλη, υπάρχει και το «Happy Out of Love», που μιλά για εκείνη τη φάση μετά τον χωρισμό, όταν νιώθεις ξαφνικά πιο ελαφρύς, σαν να αναπνέεις ξανά.

— **Άρα για σένα η προσωπική ζωή δεν είναι κάτι ξεχωριστό από τη δουλειά;** Όχι, δεν γίνεται να είναι. Για μένα, αν δεν ζεις, δεν έχεις και τι να γράφεις. Η ζωή δεν μπορεί να είναι μόνο στούντιο και live. Χρειάζεται να ερωτευτείς, να απογοητευτείς, να βγεις, να κάνεις λάθη, να οδηγήσεις μόνος, να δεις φίλους, να χάσεις ανθρώπους, να επιστρέψεις, να αλλάξεις. Από εκεί έρχονται τα τραγούδια. Από τις αληθινές εμπειρίες.

— **Τι σημαίνει τελικά το Δ3LTA σε σχέση με τον Rob;** Ο Δ3LTA είναι μια πιο απελευθερωμένη εκδοχή μου. Δεν είναι ψεύτικος χαρακτήρας,

δεν είναι κάτι ξένο από μένα. Είναι μάλλον ο χώρος στον οποίο μπορώ να υπάρξω χωρίς τους φόβους και τις αναστολές που ίσως κουβαλούσε ο Rob όταν ήταν μικρότερος. Μια persona μερικές φορές σου επιτρέπει να τολμήσεις να φανταστείς πιο μεγάλα πράγματα για τον εαυτό σου.

— **Υπήρξαν στιγμές που ένιωσες ότι όλα αυτά σε δικαίωσαν;** Το Release Athens ήταν μια τέτοια στιγμή. Το να βρίσκεσαι στην Πλατεία Νερού, μπροστά σε τόσο κόσμο, σε μια τόσο μεγάλη παραγωγή, ήταν συγκλονιστικό. Ειδικά όταν αντιληφθήκαμε ότι ο κόσμος ήξερε ήδη τα τραγούδια μας. Ήταν από τις στιγμές που λες: «OK, κάτι συμβαίνει εδώ». Και μετά, φυσικά, όλα τα openings και οι περιοδείες στο εξωτερικό μάς έδωσαν άλλη ώθηση. Αλλά για μένα πάντα το σημαντικότερο είναι να νιώθω πως ό,τι γίνεται γίνεται με αλήθεια.

— **Τι να περιμένουμε από τον νέο δίσκο;** Ο δίσκος λέγεται «Mad About It» και ο τίτλος του με εκφράζει πολύ, γιατί έχει μέσα του ένταση, πάθος, μια μικρή δόση τρέλας. Έχει δέκα κομμάτια, διαφορετικές διαθέσεις, μπαλάντες, πιο δυναμικές στιγμές, πράγματα που ακουμπούν και το συναίσθημα και την ενέργεια. Θέλαμε και το εξώφυλλο να έχει αντιφάσεις, κάτι λίγο σουρεαλιστικό, όπως ακριβώς συμβαίνει και μέσα μας πολλές φορές. Παράλληλα, συνεχίζω να γράφω ασταμάτητα και να ετοιμάζω live. Αυτό δεν σταματάει ποτέ.

— **Πώς βίωσες την εμπειρία του «Sing For Greece» για τη Eurovision;** Με γνώρισε ο κόσμος. Μέσα από τα βιντεάκια που δημιουργήσαμε, δόθηκε η ευκαιρία στο κοινό να με μάθει καλύτερα. Όλα έγιναν πολύ φυσικά και εισέπραξα πολλά θετικά σχόλια. Το γεγονός ότι ο κόσμος με ψήφισε –παρόλο που ίσως δεν είχαμε το ίδιο κοινό με άλλους καλλιτέχνες– και έδειξε τόση αγάπη, με εξέπληξε. Για να είμαι ειλικρινής, δεν πίστευα ότι θα είχα τόσο ευρεία απήχηση στο ελληνικό κοινό. Τελικά, αποδείχθηκε ότι αγκάλιασαν το «διαφορετικό».

— **Πώς ήταν η επαφή σου με τα υπόλοιπα παιδιά;** Την Αλεξάνδρα Σιετή την ήξερα ήδη, οπότε στα γυρίσματα λέγαμε τα δικά μας. Αυτό που μου έκανε εντύπωση ήταν ότι όλα τα παιδιά ήταν πολύ θετικά και το κλίμα μεταξύ μας ήταν εξαιρετικό. Το Σάββατο πήγαμε όλοι μαζί για έκπληξη στη Marsheaux και μετά βγήκαμε έξω, ενώ την Κυριακή μου είπαν ότι θα έρθουν και στο live μου. Επίσης, ο Στυλιανός είναι φοβερό παιδί. Γενικά, είναι όλοι τους υπέροχοι χαρακτήρες. Ο καθένας μας έκανε κάτι εντελώς διαφορετικό, τόσο μουσικά όσο και στο κομμάτι της σκηνικής παρουσίας. Ο Ακύλας, η Ευαγγελία, εγώ... ήμασταν τόσο διαφορετικοί μεταξύ μας, που δεν υπήρχε ίχνος ανταγωνισμού. Ο κόσμος είχε τον δικό του αγαπημένο στη διαδικασία, ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο. Όλοι πήραμε πολλά από αυτή την εμπειρία, ο καθένας με τον δικό του τρόπο, είτε στα social media είτε στη σκηνή.

— **Αν έπρεπε να συνοψίσεις σε μία φράση τη διαδρομή σου μέχρι σήμερα, ποια θα ήταν αυτή;** Η πιο μεγάλη επιμονή είναι να προσπαθείς να είσαι ο εαυτός σου. Όχι θεωρητικά, αλλά στην πράξη. Στις επιλογές σου, στα ρίσκα σου, στην εικόνα σου, στη μουσική σου, στις σχέσεις σου. Αυτό είναι το πιο δύσκολο, αλλά και το πιο λυτρωτικό. **A**

Με μεγάλη χαρά ο **Voice 102.5**, στο πλαίσιο της στρατηγικής εξωστρέφειας και της διαρκούς σύνδεσής του με τη σύγχρονη μουσική σκηνή, στις **21 Ιουνίου, Παγκόσμια Ημέρα της Μουσικής**, θα φιλοξενήσει τον **Δ3LTA** στον **Σταθμό του Ηλεκτρικού στο Θησείο** στις **8:30 μ.μ.**

the books' journal

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ • ΓΡΑΜΜΑΤΑ • ΤΕΧΝΕΣ • ΙΔΕΕΣ • ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ο βιολονίστας και μαέστρος Λεωνίδας Καβάκος συνομιλεί με τον Ηλία Κανέλλη

Μια σπάνια δημόσια συζήτηση
με τον σημαντικότερο
Έλληνα μουσικό της εποχής μας

Πέμπτη, 18 Ιουνίου 2026, ώρα 19:30
Ωδείο Αθηνών, Αίθουσα Άρης Γαρουφαλής
(Ρηγίλλης & Βασ. Γεωργίου Β' 17-19, Αθήνα)

Είσοδος ελεύθερη

ΚΙ
ΑΥΤΟΙ
ΕΙΝΑΙ Η
ΕΛΛΑΔΑ

Συζητήσεις στο Ωδείο Αθηνών

booksjournal.gr
athensconservatoire.gr

ΧΟΡΗΓΟΙ

the books' journal

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ • ΓΡΑΜΜΑΤΑ • ΤΕΧΝΕΣ • ΙΔΕΕΣ • ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σε συμπαραγωγή με το

ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

voice
voice
voice
102.5

BAKERY #2 HOUSE PARTY

Cultivos Coffee, Zakinthou 4, Kipseli

Dj set
DEERISLND

13 ΙΟΥΝΙΟΥ
17:00-20:00

10 τυχεροί θα κερδίσουν
δώρα συνολικής αξίας 500€

CULTIVOS
COFFEE

powered by

protergia

DEERISLND

ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΑ

ΓΙΑΤΙ ΦΕΤΟΣ ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ
ΑΞΙΖΕΙ ΤΟ ΔΙΚΟ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙ

Επιμέλεια: **Νίκη-Μαρία Κοσκινά**

Το **Μικρό Θέατρο Αρχαίας Επιδαύρου** υπήρξε πάντα το καλά κρυμμένο μυστικό ενός θεατρόφιλου κοινού που αναζητούσε μια διαφορετική, πιο βιωματική και εσωτερική εμπειρία θεάτρου και μουσικής. Φέτος, όμως, το Μικρό Θέατρο διεκδικεί πρωταγωνιστικό ρόλο στο καλοκαιρινό φεστιβαλικό τοπίο.

Η **ATHENS VOICE**, αναζητώντας αυτή την ιδιαίτερη συνθήκη που συνδέει το θέατρο με τη φύση, την ιστορία και τους ανθρώπους της Επιδαύρου, συνομίλησε με τον καλλιτεχνικό διευθυντή του Φεστιβάλ, **Μιχαήλ Μαρμαρινό**, για το όραμά του να μετατρέψει τη Μικρή Επίδαυρο σε έναν αυτόνομο πολιτιστικό προορισμό, αλλά και με τον σπουδαίο αρχαιολόγο **Βασίλη Λαμπρινουδάκη**, ο οποίος μας αποκάλυψε την ιστορία, τις ανασκαφές και τη σημασία της αρχαίας πόλης.

Παράλληλα, η **Μαρία Παναγιωτοπούλου**, διευθύντρια Επικοινωνίας και Προβολής του Φεστιβάλ, και η **Μόρφω Βερδελή**, εγγονή των ιδιοκτητών του σπιτιού στον κήπο του οποίου αποκαλύφθηκε το θέατρο τη δεκαετία του 1970, μοιράστηκαν μαζί μας άγνωστες ιστορίες που φωτίζουν μια λιγότερο γνωστή πλευρά της περιοχής, ενώ οι δημιουργοί των φετινών παραγωγών μάς σύστησαν τα έργα που θα δούμε αυτό το καλοκαίρι.

Στόχος μας ήταν να συγκεντρώσουμε όλους τους λόγους που κάνουν φέτος το Μικρό Θέατρο Αρχαίας Επιδαύρου έναν προορισμό με διακριτή πολιτιστική ταυτότητα. Όχι μόνο για όσα συμβαίνουν στη σκηνή, αλλά για την αίσθηση ότι δεν πας απλώς να παρακολουθήσεις μια παράσταση· πας για να βιώσεις, έστω και για λίγο, έναν τόπο: από τη διαδρομή ανάμεσα στις πορτοκαλιές και τις ελιές έως το αρχαίο θέατρο δίπλα στη θάλασσα.

ΕΝΩ ΦΕΣΤΙΒΑΝ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΝ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ,
ΜΥΘΟΙ,
ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ,
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ
ΚΑΙ Η ΣΥΝΔΕΣΗ
ΜΕ ΤΗΝ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΣ

«ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΜΕ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΕΙ Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ. ΚΑΙ Η ΑΪΩΝΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ».

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου, **Μιχαήλ Μαρμαρινός**, μιλά για τη νέα ταυτότητα της Μικρής Επιδαύρου, τις μεταμεσονύχτιες εμπειρίες στο Στάδιο, την αφηγηματική αρχαιολογία, τον χορό ως «το μεγάλο μυστήριο» της τραγωδίας και την ανάγκη να ενεργοποιηθεί η ίδια η πόλη. Πίσω από τις παραστάσεις, τις πρεμιέρες και τα μεγάλα ονόματα κρύβεται μια ευρύτερη φιλοδοξία: να μετατραπεί η εμπειρία της Επιδαύρου σε κάτι πολύ μεγαλύτερο από μια βραδιά θεάτρου.

Της **Νίκης-Μαρίας Κοσκινά** - Φωτό: **Τάσος Ανέστης**

— **Τι αλλάζει φέτος στη Μικρή Επίδαυρο;**

Η Μικρή Επίδαυρος αποκτά για πρώτη φορά τη δική της αυτονομία μέσα στο φεστιβάλ, βγαίνοντας από τη σκιά της «μεγάλης αδελφής». Ταυτόχρονα όμως φιλοδοξεί να λειτουργήσει και ως «φεστιβάλ πόλης», να αποτελέσει δηλαδή έναν θεσμό που δεν περιορίζεται στη σκηνή, αλλά εμπλέκει ολόκληρη την περιοχή στην εμπειρία.

Στόχος είναι ο κόσμος να επιλέξει να ταξιδέψει στην Επίδαυρο ειδικά για όσα συμβαίνουν στη Μικρή Επίδαυρο. Αυτό που με ενδιαφέρει είναι να ενεργοποιηθεί η πόλη. Και η άυλη ταυτότητά της.

Η φετινή πρεμιέρα του μίνι φεστιβάλ, στις 26 και 27 Ιουνίου, σηματοδοτεί αυτή τη νέα φιλοσοφία. Δεν υπάρχει προγραμματισμένη παράσταση στο Μεγάλο Θέατρο. Αντίθετα, το βάρος πέφτει στη Μικρή Επίδαυρο και στις νέες δράσεις που αναπτύσσονται γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο.

— **Πώς συνομιλεί το πρόγραμμα με τον τόπο και την τοπική κοινωνία;**

Στο πρόγραμμα περιλαμβάνεται η μουσική παράσταση του Θεόδωρου Γκόνη «Τα πορτοκάλια της Παλαιάς Επίδαυρου», βασισμένη σε τοπικό μύθο και στη γενικότερη μυθολογία που συνοδεύει τα σαγκουίνια της περιοχής. Παράλληλα παρουσιάζονται δύο έργα με έντονο χορικό χαρακτήρα. Το «Mothers» της Μάρτα Γκόνιτσκας φέρνει στη σκηνή μπότερες από την Ουκρανία, τη Λευκορωσία και την Πολωνία. Πρόκειται για ένα μεγάλο τραγούδι που προσπαθεί να θεραπεύσει τον ιστορικό πόνο και να δημιουργήσει μια κοινότητα.

Το δεύτερο είναι το «Choreka» του Χαράλαμπου Γωγιού, μια σύνθεση βασισμένη σε χορικά που έχει γράψει ο ίδιος για αρχαίες τραγωδίες και τα οποία παρουσιάζονται σε θεατροποιημένη μορφή.

Στη Μικρή Επίδαυρο θα παρουσιαστεί επίσης η παγκόσμια πρώτη του νέου έργου του Ιβάν Βιριπάγεφ, σε σκηνοθεσία του στενού συνεργάτη του Γκαλίν Στόεφ, ενώ ξεχωρίζει και το έργο «1961» του Κορνήλιου Σελαμσή σε σκηνοθεσία Χάρη Φραγκούλη.

Είναι ένα ζηλευτό φεστιβάλ και ο θεατής δεν θα ξέρει πού να πρωτοπάει. Αυτός είναι ο σκοπός μας.

— **Υπάρχουν και κάποια ακόμα μυστικά που θα συνοδεύουν το φεστιβάλ;**

Ναι υπάρχουν δύο δράσεις που θα λάβουν χώρα στην πόλη της Αρχαίας Επίδαυρου και θα διευρύνουν την εμπειρία του επισκέπτη.

Η πρώτη είναι μια μικρή γιορτή που προκύπτει από την άλλη δραστηριότητα και λέγεται «Επίδαυρος – Τα μαθήματα», η οποία απευθύνεται σε επαγγελματίες. Στο πλαίσιο αυτής της δράσης θα προκύψει μια εκδήλωση ανοιχτή για όλο το κοινό, που θα πραγματοποιηθεί στην πόλη της Αρχαίας Επίδαυρου.

Το δεύτερο που επιδιώκουμε, και το φροντίζουμε, είναι μια μικρή, αρχαιολογικού ενδιαφέροντος περιήγηση με πλοίο στους όρμους της Αρχαίας Επίδαυρου.

Είναι δύο πιλοτικές για φέτος πρωτοβουλίες και ελπίζουμε από του χρόνου να έχουμε περισσότερες τέτοιου είδους δράσεις. Να τονίσουμε ότι όλα αυτά συμβαίνουν πάντα σε συνεργασία με τον Δήμο Επίδαυρου, που μας στηρίζει για λόγους όχι ωφελιμιστικούς αλλά ουσιαστικούς.

— **Περνάμε τώρα ίσως στη μεγαλύτερη καινοτομία του φετινού φεστιβάλ, που συνδέεται και έμμεσα με τη Μικρή Επίδαυρο: τις μεταμεσονύχτιες παραστάσεις στο Ασκληπιείο. Πώς προέκυψε αυτή η ιδέα;**

Για πρώτη φορά ο αρχαιολογικός χώρος του Ασκληπιείου ανοίγει τη νύχτα στο κοινό, φιλοξενώντας δύο μεταμεσονύχτιες παραστάσεις στο Αρχαίο Στάδιο. Οι δράσεις αυτές εντάσσονται στον νέο άξονα 1-1-1: ένας συνθέτης, ένα έργο, ένας περφόρμερ. Πρόκειται για μουσικές επισκέψεις σε κλασικά κείμενα από δημιουργούς που έχουν ήδη συνομιλήσει με το αρχαίο δράμα.

Το πρότζεκτ προέκυψε από τη σύμπραξη με το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο και φυσικά την Εφορία Αρχαιοτήτων Αργολίδας, που συνεργάζονται με πολύ ανοιχτό πνεύμα γι' αυτές τις δράσεις. Ήταν δύσκολο να ανοιχτούν οι αρχαιολογικοί χώροι τη νύχτα, διότι απαιτείται ειδικός φωτισμός και ειδική φύλαξη. Και μην ξεχνάτε πως ό,τι εκφεύγει της συνήθειας είναι δύσκολο και πιο περίπλοκο...

Η αρχή γίνεται με την «(Αλκιστις) Τοπίο μετά την υπόσχεση» του Δημήτρη Καμαρωτού και ακολουθεί το «Oedipus Steps» του Ζήση Σέγκλια. Το να ζήσει κανείς αυτούς τους αρχαιολογικούς χώρους τη νύχτα είναι μια μοναδική εμπειρία κι ένα προνόμιο που δίνεται σε όλους αυτή τη στιγμή.

— **Τι είναι αυτό που κάνει τη νύχτα της Επίδαυρου τόσο ιδιαίτερη;**

Έχω ζήσει την Επίδαυρο ως καλλιτέχνης σε σχεδόν όλες τις ώρες της ημέρας. Κάποτε, στη «Λυσιστράτη», έσβησα εντελώς τα φώτα για να αναδειχθεί η ίδια η νύχτα της Επίδαυρου και η συνταρακτική σιωπή του τοπίου. Θυμάμαι επίσης την πρώτη μου σκηνοθεσία εκεί, την «Ηλέκτρα». Επειδή το θέατρο λειτουργεί ως αρχαιολογικός χώρος και παραδίδεται στους καλλιτέχνες το βράδυ, δουλεύαμε από τις 8 το βράδυ μέχρι τις 8 το πρωί. Έτσι γνώρισα την Επίδαυρο σε ώρες που συνήθως ανήκουν μόνο στους ανθρώπους του θεάτρου. Κάποια στιγμή σκέφτηκα: γιατί να είμαστε τόσο εγωιστές εμείς οι καλλιτέχνες και να βιώνουμε μόνοι μας αυτή την εμπειρία; Δεν θα έπρεπε, έστω κατ' εξαίρεση, να τη μοιραστεί και το κοινό;

Το ίδιο αίσθημα επανήλθε όταν παρουσιάσαμε τη «Νέκυια» με το Θέατρο ΝΟ της Ιαπωνίας. Τότε πραγματοποιήσαμε και το Όκινα, μια τελετή της ανατολής του ήλιου που στην Ιαπωνία πλέον διδασκόταν αλλά δεν παιζόταν, επειδή είχε χαθεί ο φυσικός τόπος της. Όταν ο δάσκαλος του ΝΟ είδε την Επίδαυρο, είπε αμέσως: «Εδώ πρέπει να γίνει». Η παράσταση ξεκινούσε, ώστε να συμπέσει με ακρίβεια με την ανατολή, στις 6.02 το πρωί. Αργότερα, στο Τόκιο, συνειδητοποιήσαμε ότι αυτή ήταν και η παραδοσιακή ώρα τέλεσής της. Ξαν να μας είχε οδηγήσει εκεί το ίδιο το έργο.

Όταν τηλεφώνησα στον Γιώργο Λούκο για να του προτείνω την ιδέα, η απάντησή του ήταν άμεση. Αυτή η ανοιχτότητα, αυτή η άνοιξη στη σκέψη του είναι που έδωσε στο Φεστιβάλ Αθηνών Επίδαυρου τη μοναδικότητα των χρόνων της διεύθυνσής του και είναι ένας από τους λόγους που τον τιμούμε φέτος.

— **Μία ακόμη νέα δράση είναι η Αφηγηματική Αρχαιολογία. Μεταφέρετε την εμπειρία της Ελευσίνας στην Επίδαυρο;**

Είναι ένα έργο για το οποίο είμαι πάρα πολύ περήφανος. Μια σπάνια σύμπραξη και συνομιλία της αρχαιολογίας ως επιστήμης και της αρχαιολογίας ως παραστατικότητας.

Η ιδέα γεννήθηκε στην Ιταλία, μέσα από ένα πρόγραμμα της Αρχαιολογικής Εταιρείας της Φλωρεντίας, που στόχευε στην αύξηση της επισκεψιμότητας μιας νεκρόπολης. Η βασική πρόταση ήταν να μελετήσουμε πώς το αφήγημα ενός αρχαιολογικού χώρου μπορεί να γίνει πιο διαδραστικό. Πώς μπορεί να επιτρέψει την ήπια παρέμβαση των παραστατικών τεχνών. Εκεί είναι που η αρχαιολογική πληροφορία γίνεται βίωμα.

Στην Επίδαυρο το εγχείρημα υλοποιείται με τη συμμετοχή αρχαιολόγων, μουσικών, εικαστικών και περφόρμερ. Μάλιστα, ορισμένοι από τους περφόρμερ είναι και οι ίδιοι αρχαιολόγοι. Το ζητούμενο είναι πώς μετατρέπεται η αρχαιολογική πληροφορία σε εμπειρία για τον επισκέπτη. Αν το δοκιμάσετε, δεν θα το ξεχάσετε. Δεν θα ξεχάσετε ποτέ αυτόν τον αρχαιολογικό χώρο.

— **Μέσα από αυτή τη διαδικασία επανέρχεται και η συζήτηση για τη θεραπευτική διάσταση της Επίδαυρου;**

Αναπόφευκτα. Άλλωστε το Ασκληπιείο ήταν ένα θεραπευτικό ιερό όπου συνέρρεε κόσμος από διάφορα μέρη της Ελλάδας. Η θεραπεία περιλάμβανε τα πάντα: σωματική άσκηση, διατροφή, ύπνο αλλά και θέατρο. «Συνταγογραφούσαν» παραστάσεις που έπρεπε να δεις αν είχες μια ψυχική, συναισθηματική ή πνευματική διαταραχή. Το θέατρο ήταν μια πολιτιστική συνταγογράφηση της εποχής.

Ακόμη και σήμερα, όταν πηγαίνουμε στην Επίδαυρο, πηγαίνουμε για θεραπευτικούς λόγους. Δεν υπάρχει κανένας που να πηγαίνει εκεί για να νιώσει χειρότερα. Πηγαίνει για να νιώσει καλύτερα». Ακόμη και η διαδρομή μέχρι να φτάσεις στο θέατρο συμπεριλαμβάνεται στην τελετουργία της θεραπείας».

— **Φέτος παρουσιάζεται και η έκθεση «Χορών Χώρος». Γιατί επιλέγετε να εστιάζετε στον χορό, ένα απαραίτητο στοιχείο της τραγωδίας που δεν τονίζεται συνήθως;**

Ο χορός είναι το πιο μυστήριο, το πιο αινιγματικό στοιχείο της τραγωδίας. Αν χωρίσουμε τον χορό από την τραγωδία, θα έχουμε ένα αστικό δράμα, δηλαδή ένα έργο όπου κάποιοι μαλώνουν για κάτι.

Μόνο δύο μεγάλες θεατρικές παραδόσεις διατήρησαν τον χορό ως οργανικό στοιχείο: το αρχαίο ελληνικό δράμα και το ιαπωνικό Θέατρο ΝΟ. Αυτή η αντιδιαμετρική σε επίπεδο χωρών στον πλανήτη συγγένεια νομίζω πως καταρχήν έχει μια σχέση με το γεγονός ότι οι δύο λαοί ήταν ανιμιστές. Δηλαδή έδιναν οντότητα, πνεύμα και θεότητα στο καθετί, σε κάθε φυσική οντότητα, στο κοινό τους υπόστρωμα. Όλες οι τελετές γίνονταν δίπλα σε νερό, πο-

«ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΜΟΡΦΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ»

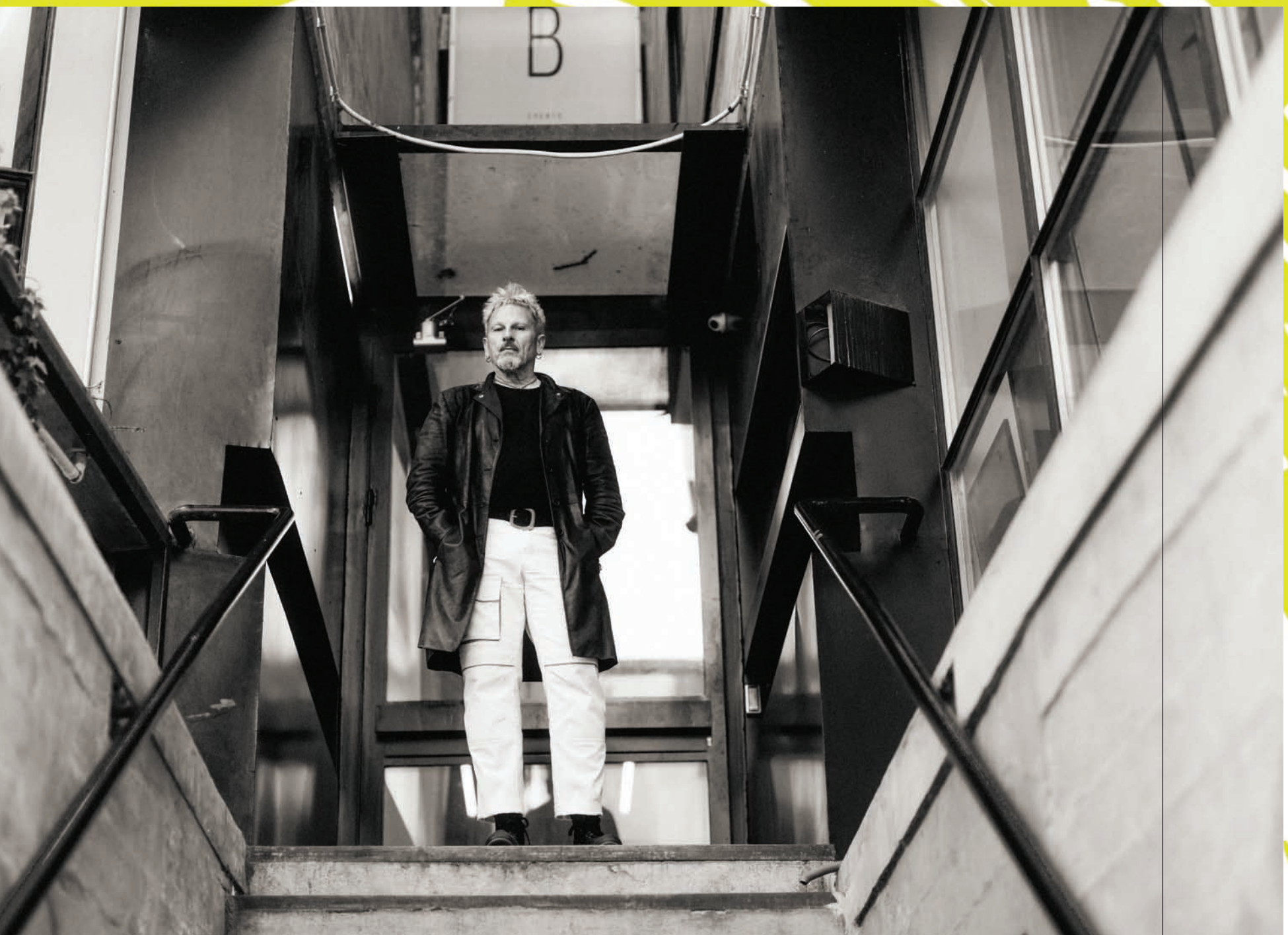
τάμια, λίμνες, δάση. Κι εκεί έκαναν και τα ιερά τους. Η έκθεση λοιπόν δεν εξετάζει απλώς τον χορό ως σκηνική πρακτική, αλλά ως έννοια. Με ενδιαφέρει η καταγωγή του χορού, οι πηγές του, η έννοιά του, πού εμφανίζεται, τι σχέση έχει με το παρόν και την καθημερινότητα. Ταυτόχρονα, ο τίτλος «Χορών Χώρος» λειτουργεί και κυριολεκτικά και μεταφορικά. Η έκθεση δεν περιορίζεται σε ένα κτίριο. Απλώνεται στην πόλη, εμπλέκει κατοίκους και αποκτά περφόρματιβ χαρακτήρα. Μάλιστα, μέσα από αυτήν επανέρχεται και η μνήμη των κατοίκων του Λιγουριού, που το 1879 παραχώρησαν γη στο ελληνικό κράτος για να πραγματοποιηθούν οι ανασκαφές. Αισθάνομαι ευγνωμοσύνη γι' αυτούς τους ανθρώπους. Είναι ένα ευχαριστώ προς εκείνους αλλά και προς αυτούς που συνεχίζουν να ζουν εδώ.

— **Πώς προέκυψε η ιδέα του C_Music now;**

Υπάρχει μια διάθεση να ανιχνεύσουμε ξανά την οργανική σχέση του αρχαίου δράματος με τη μουσική. Δίνουμε σε έναν συνθέτη τη δυνατότητα να επισκεφτεί το αρχαίο δράμα μέσα από τη δική του γλώσσα και να δούμε τι καρπούς μπορεί να δώσει αυτή η συνάντηση. Η αφετηρία έχει να κάνει και με μια προσωπική «ζήλια» που νιώθω για το θέατρο ΝΟ της Ιαπωνίας. Επειδή η παράδοσή του υπήρξε σχεδόν αδιάκοπη, μπορούμε ακόμη να ανιχνεύσουμε τη μουσική του. Η εξέλιξή του ενσωμάτωνε κάθε προηγούμενη φάση, δεν χάθηκε τίποτα. Στην περίπτωση του αρχαίου δράματος, αντίθετως, μας λείπει ένα σημαντικό κομμάτι αυτής της μουσικής μνήμης.

— **Γιατί είναι σημαντική αυτή η επιστροφή στη μουσική διάσταση του αρχαίου δράματος;**

Γιατί το μέλος ήταν θεμελιώδες στοιχείο του. Ο χορός ήταν κατεξοχήν μουσική αντίληψη των πραγμάτων. Και η ίδια η κίνηση είναι μουσική.

Με στοιχειώνει μια φράση που αποδίδεται στον Νίτσε: «Those who were dancing were thought insane by those who could not hear the music» (Αυτοί που χόρευαν θεωρούνταν τρελοί από εκείνους που δεν μπορούσαν να ακούσουν τη μουσική). Κάπως έτσι στεκόμαστε κι εμείς σήμερα απέναντι στο αρχαίο δράμα. Βλέπουμε την κίνηση, αλλά δεν ακούμε πάντα τη μουσική που τη γέννησε. Με το C_Music now επιχειρούμε να πλησιάσουμε ξανά αυτό το χαμένο κομμάτι.

— Δεν γίνεται να μην αναφερθούμε στο αφιέρωμα στον Γιώργο Λούκο...

Το αφιέρωμα, και μόνο ως λέξη, κάτι σημαίνει. Δεν είναι μια τυπική πράξη. Ένα φεστιβάλ πρέπει να ενεργοποιεί λέξεις που έχουν χαθεί στην καθημερινότητά μας, όπως η ευγνωμοσύνη. Για μένα, το αφιέρωμα είναι ακριβώς αυτό: συνώνυμο της ευγνωμοσύνης. Ένας τρόπος να αισθανθείς ότι μπορείς να επιστρέψεις κάτι σε ανθρώπους απέναντι στους οποίους έχεις ένα χρέος. Και με έναν τρόπο, το Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου οφείλει να έχει αυτή τη διάσταση. Είναι ένα χρέος απέναντι σε έναν ελληνικό πόνο· σε αυτή τη συνθήκη όπου, όπως λέω συχνά, «η Ελλάδα τρώει τα παιδιά της». Το αφιέρωμα είναι μια απόπειρα να αντιστρέψεις έστω λίγο αυτή τη ροπή, να επιστρέψεις μια ευγνωμοσύνη εκεί που πραγματικά ανήκει. Ο Γιώργος Λούκος, για μένα, είναι ένας άνθρωπος που έβαλε το φεστιβάλ σε άλλη σφαίρα. Δεν είναι απλώς μια διοικητική ή καλλιτεχνική περίοδος· είναι μια τομή. Προ Λούκου και μετά Λούκου. Το λέω χωρίς υπερβολή: σαν προ Χριστού και μετά Χριστόν για το ίδιο το φεστιβάλ.

Και αυτό το αφιέρωμα ξεκινάει με δύο «χειρονομίες». Η μία είναι το ντοκιμαντέρ του Ηλία Γιαννακάκη «2005-2025. Στα χρόνια του Λούκου». Η άλλη είναι η ενεργοποίηση του Τροχόσπιτου: ενός πρότζεκτ που είχε ξεκινήσει από τον Λούκο, βασισμένο σε μια ιδέα της Όλιας Λαζα-

ρίδου. Φέτος το επισκευάσαμε και βρίσκεται στον κήπο στην Πειραιώς. Είναι αυτό που ονομάζω «η κινούμενη παρηγοριά της τέχνης» – για περιοχές χωρίς προνόμια, ή αλλιώς «μη μου στενοχωριέσαι». Του χρόνου θα συνεχίσει και εκτός των τειχών.

Το τροχόσπιτο μαζί με το ντοκιμαντέρ θα παρουσιαστούν στη βραδιά για τον Γιώργο Λούκο με τίτλο «Μια νύχτα χάρισμά σου», όπου θα παρελάσουν διάφοροι άνθρωποι, τραγουδώντας ο καθένας ένα τραγούδι αφιερωμένο στον Γιώργο. Που νομίζω πως θα είναι εκεί παρών.

— Τι είναι οι βραδιές προβολών που εντάσσονται φέτος στο πρόγραμμα του φεστιβάλ;

Έχω την τύχη να έχω δει εξαιρετικές κινηματογραφικές καταγραφές σπουδαίων παραστάσεων. Αυτές οι παραστάσεις δεν έχουν καμία πιθανότητα να «ξανασυμβούν». Είναι στη φύση των παραστατικών τεχνών το εφήμερο. Είναι ένα τσαφ στη ζωή· όποιος είδε είδε. Εδώ επιχειρούμε, κατά κάποιον τρόπο, να παραβούμε έναν νόμο του Δία. Να διασώσουμε κάτι από αυτό το εφήμερο που έχει αποτυπωθεί κινηματογραφικά. Από αυτή τη σκέψη γεννήθηκε ο «Εναστρος ουρανό»: Μια σειρά επιλεγμένων παραστάσεων που δεν μπορούν να αναβιώσουν, αλλά μπορούν να προβληθούν ως κινηματογραφικές καταγραφές στον χώρο Δ της Πειραιώς 260. Ο χώρος έχει μια ιδιαίτερη ιδιότητα: ανοίγει η οροφή του. Έτσι οι προβολές θα γίνονται κάτω από τον αθηναϊκό καλοκαιρινό ουρανό, όπως στα θερινά σινεμά. Ίσως κάποιες βραδιές να μας ενοχλήσει λίγο το φεγγάρι, αλλά κι αυτό μέρος της εμπειρίας είναι.

— Θα δούμε μόνο παραστάσεις του Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου;

Όχι απαραίτητα. Θέλουμε να διευρύνουμε το πεδίο. Υπάρχουν παραστάσεις που έχουν παρουσιαστεί στο

Φεστιβάλ, υπάρχουν όμως κι άλλες που δεν έχουν καμία άμεση σχέση με αυτό. Μπορεί να αφορούν καλλιτεχνικές που έχουν περάσει από το Φεστιβάλ ή ακόμα και δημιουργούς που δεν πρόλαβαν ποτέ να έρθουν στην Ελλάδα, αλλά το έργο τους αποτελεί σημείο αναφοράς για το παγκόσμιο θέατρο. Θέλουμε να προσφέρουμε μια σπάνια αισθητική και μορφωτική απόλαυση.

— Τι είναι οι «Πυγολαμπίδες» που συναντάμε φέτος στο πρόγραμμα;

Οι Πυγολαμπίδες είναι παραστατικές μορφές διάλεξης. Δεν πρόκειται για συμβατικές ομιλίες ούτε για κλασικές performances. Η μορφή τους προσδιορίζεται κάθε φορά από τους ίδιους τους συμμετέχοντες. Με ενδιαφέρει αυτή η ενδιάμεση περιοχή όπου η σκέψη συναντά την παραστατικότητα. Εκεί όπου η γνώση δεν μεταδίδεται μόνο με πληροφορίες, αλλά και ως εμπειρία. Ανοίγουν έναν διαφορετικό τρόπο επικοινωνίας με το κοινό. Δεν παρουσιάζουν απλώς ένα θέμα· δημιουργούν μια συνθήκη συνάντησης γύρω απ' αυτό. Είναι μια μορφή που δεν υπήρχε μέχρι σήμερα στο φεστιβάλ με αυτή τη συγκεκριμένη ταυτότητα.

Καθώς η συζήτηση φτάνει στο τέλος της, η αίσθηση είναι ότι ο Μιχαήλ Μαρμαρινός δεν μιλά απλώς για ένα πρόγραμμα παραστάσεων. Μιλά για έναν τρόπο να κατοικήσεις σ' έναν τόπο. Για έναν αρχαιολογικό χώρο που γίνεται εμπειρία. Για μια πόλη που ξαναβρίσκει την ταυτότητά της. Για τη νύχτα της Επιδαύρου, που ανοίγει για πρώτη φορά στο κοινό. Για τη θεραπευτική δύναμη της τέχνης. Ίσως γι' αυτό η φράση που επιστρέφει περισσότερο από κάθε άλλη στη συζήτηση είναι η πιο απλή: «Αυτό που με ενδιαφέρει είναι να ενεργοποιηθεί η πόλη».

Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ

Ο Βασίλης Λαμπρινουδάκης
μάς ξεναγεί στην αρχαία
πόλη, στο Ασκληπιείο και σε
έναν κόσμο όπου η τέχνη
ήταν μέρος της θεραπείας

Της **Δήμητρας Γκρους**

06

Από το 1955, όταν καθιερώθηκε μέσα από το Φεστιβάλ Επιδαύρου η αναβίωση του αρχαίου δράματος στο Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου, η ιδέα ήταν η επανασύνδεση του θεάτρου με έναν τόπο όπου η τέχνη, η συλλογική εμπειρία και η ανθρωπινή ανάγκη για νόημα συναντιούνταν ήδη από την αρχαιότητα. Σχεδόν δύο δεκαετίες αργότερα, η αποκάλυψη του Μικρού Θεάτρου της Αρχαίας Επιδαύρου άνοιξε ένα ακόμη παράθυρο σε μια λιγότερο γνωστή ιστορία της Επιδαύρου.

Έκτοτε, κάθε καλοκαίρι χιλιάδες άνθρωποι ταξιδεύουν εκεί για μια παράσταση: άλλοτε φτάνοντας στο περίφημο Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου, μέσα στο ιερό του Ασκληπιού, κι άλλοτε κατεβαίνοντας μέχρι το Μικρό Θέατρο της Αρχαίας Επιδαύρου δίπλα στη θάλασσα – στην καθομιλουμένη τα αποκαλούμε «Μεγάλη» και «Μικρή» Επίδαυρο. Πόσοι γνωρίζουμε όμως πραγματικά γιατί χτίστηκαν εκεί; Ή ότι συνδέονται με μια ολόκληρη αντίληψη για την υγεία;

Συναντήσαμε τον ομότιμο καθηγητή Κλασικής Αρχαιολογίας Βασίλη Λαμπρινουδάκη, έναν

από τους σημαντικότερους μελετητές της Επιδαύρου, ο οποίος έχει αφιερώσει περισσότερα από πενήντα χρόνια στις ανασκαφές και τη μελέτη της, για να μας μιλήσει για την ιστορία που κρύβεται πίσω από αυτά τα δύο θέατρα: την αρχαία πόλη δίπλα στη θάλασσα και τη σχέση της με το μεγάλο ιερό του Ασκληπιού, τη θεραπευτική σημασία της τέχνης και το νέο μουσείο που ετοιμάζεται.

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ «ΜΕΓΑΛΗ» ΚΑΙ «ΜΙΚΡΗ» ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ

«Θα μου επιτρέψετε να κάνω μια μικρή διόρθωση», λέει από την αρχή της συζήτησής μας ο κ. Λαμπρινουδάκης. «Έχει επικρατήσει να λέμε "Μεγάλη" και "Μικρή" Επίδαυρος, επειδή υπάρχει το μεγάλο και το μικρό θέατρο. Όμως ιστορικά δεν είναι έτσι. Η Αρχαία Επίδαυρος ήταν η πόλη – η σημερινή Παλαιά Επίδαυρος, με το λιμάνι, τη διοίκηση και τη ζωή της». Ο καθηγητής εξηγεί ότι το Μικρό Θέατρο ανήκε στην πόλη και άρχισε να κατασκευάζεται στα μέσα του 4ου

Με το προσωπικό της ανασκαφής στην πόλη της Επίδαυρου

αίωνα π.Χ., εξελισσόμενο σταδιακά στους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους. Όσο για το Μεγάλο Θέατρο, «αυτό ανήκε στο εξωαστικό ιερό του Ασκληπιού: το μεγάλο θεραπευτικό κέντρο της αρχαιότητας, όπου άνθρωποι από όλη τη Μεσόγειο έφταναν για να θεραπευτούν. Κατασκευάστηκε ολόκληρο στα τέλη του 4ου με αρχές του 3ου αιώνα π.Χ., ενώ η σκηνή του αναμορφώθηκε κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους». Το Μεγάλο Θέατρο και το ιερό του Ασκληπιού είχαν έρθει στο φως ήδη από τις ανασκαφές του Παναγή Καββαδία τον 19ο αιώνα: όμως η αρχαία πόλη δίπλα στη θάλασσα έκρυβε ακόμη μεγάλο μέρος της ιστορίας της. Όταν ο Βασίλης Λαμπρινουδάκης ξεκινούσε να δουλεύει ανασκαφικά στην Επίδαυρο, στις αρχές του '70, το Μικρό Θέατρο της αρχαίας πόλης είχε μόλις ξαναβγεί στο φως, έπειτα από αιώνες σιωπής κάτω από το χώμα.

ΓΙΑΤΙ ΥΠΗΡΧΕ ΘΕΑΤΡΟ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ;

Για να καταλάβουμε την παρουσία του θεάτρου στο ιερό του Ασκληπιού, πρέπει να θυμηθούμε τι ήταν τα Ασκληπεία: οι αρχαίοι τόποι ίασης και θεραπείας, με μια αντίληψη που αντιμετώπιζε τον άνθρωπο ολιστικά, συνδέοντας το σώμα με την ψυχή και τη φύση γύρω του. Σε μια εποχή όπου η θεραπεία ξεκινούσε από τη λατρεία του θεού και τη «μαγική» της διάσταση, πριν εξελιχθεί σταδιακά προς την ιπποκρατική ιατρική, το θέατρο και η μουσική δεν θεωρούνταν απλή ψυχαγωγία αλλά μέρος της θεραπείας.

«Όπως και στην Επίδαυρο, σε όλα τα μεγάλα Ασκληπεία υπήρχαν θέατρα», λέει ο κ. Λαμπρινουδάκης και θυμίζει τον ορισμό της τραγωδίας του Αριστοτέλη: «πράξι σπουδαία και τελεία». «Σπουδαία», γιατί αφορά μεγάλες μορφές, ήρωες και θεούς. Και «τελεία», γιατί βλέπεις μια πράξη ολοκληρωμένη: την αρχή, την εξέλιξη και το τέλος της. Ο άνθρωπος στη ζωή του δεν ξέρει πού θα καταλήξουν οι πράξεις του. Ζει με αγωνία. Στην τραγωδία όμως βλέπει μια ολοκληρωμένη ιστορία, κατανοεί τους μηχανισμούς, βλέπει τις συνέπειες, και τελικά ηρεμεί. Αυτό είναι η κάθαρση».

Η τραγωδία μπορούσε να λειτουργήσει θεραπευτικά για την ψυχή των ασθενών και των πιστών που έφταναν στο Ασκληπείο. Αλλά και η κωμωδία θεωρούνταν μέρος της ίασης. «Ο Σωρανός, ένας πολύ σημαντικός γιατρός της αρχαιότητας, έλεγε ότι όσοι πάσχουν από ψυχικές διαταραχές πρέπει να παρακολουθούν τραγωδίες, ενώ όσοι υποφέρουν από μελαγχολία πρέπει να βλέπουν κωμωδίες».

Το θέατρο έτσι, ως ένας τρόπος φροντίδας της ανθρώπινης ψυχής, γινόταν μέρος μιας συνολικής εμπειρίας θεραπείας, μαζί με τη μουσική, τα λουτρά, τον ύπνο, τη φύση και τις τελετουργίες του ιερού.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΞΑΝΑΒΓΑΙΝΕΙ ΣΤΟ ΦΩΣ

Η αρχαία πόλη της Επίδαυρου για πολλά χρόνια παρέμενε σε μεγάλο βαθμό άγνωστη. «Μέχρι πριν από λίγο καιρό δεν ξέραμε πολλά πράγματα», λέει ο κ. Λαμπρινουδάκης. «Ουσιαστικά γνωρίζαμε τμήματα του τείχους της πόλης, από κάποιες σωστικές ανασκαφές, ορισμένα μεταγενέστερα κτίρια, κυρίως κατοικίες, και βέβαια το θέατρο».

Η τειχισμένη πόλη βρισκόταν στο ακρωτήριο νότια του λιμανιού, ενώ η ζωή της απλωνόταν γύρω από το λιμάνι, μέχρι το ιερό της Ηρας στη βόρεια πλευρά του. «Το θέατρο ήταν κοντά στο τείχος, πιθανότατα κοντά στην είσοδο της τειχισμένης πόλης. Δεν είχε όμως ανασκαφεί ολόκληρο. Η ολο-

ΣΕ ΜΙΑ ΕΠΟΧΗ ΟΠΟΥ Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΞΕΚΙΝΟΥΣΕ ΑΠΟ ΤΗ ΠΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΤΗ «ΜΑΓΙΚΗ» ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ, ΠΡΙΝ ΕΞΕΛΙΧΘΕΙ ΣΤΑΔΙΑΚΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΠΠΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ, ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΝ ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΝ ΑΠΛΗ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΑΛΛΑ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Ανασκαφή δίπλα στη Θόλο, στο Ασκληπείο

07

κλήρωση της ανασκαφής του σωζόμενου μέρους του και η ανάδειξή του έγιναν τα τελευταία χρόνια, μαζί με ένα λουτρό που υπάρχει δίπλα και συνδέθηκε με το θέατρο στα μεταγενέστερα χρόνια».

Η σημαντικότερη όμως ανακάλυψη των τελευταίων χρόνων ήταν ότι και μέσα στην ίδια την πόλη υπήρχε ένας χώρος λατρείας του Ασκληπιού, διαφορετικός από το μεγάλο εξωαστικό ιερό που γνωρίζουμε σήμερα ως Ασκληπείο της Επίδαυρου. «Ο Πausanias, μιλώντας στην πόλη της Επίδαυρου, λέει ότι το πρώτο που συνάντησε ήταν το τέμενος του Ασκληπιού», εξηγεί ο καθηγητής. «Μάλιστα περιγράφει ότι είδε εκεί τα αγάλματα του Ασκληπιού και της γυναίκας του της Ηπιόνης, στημένα στο ύπαιθρο, από παριανό μάρμαρο». Πράγματι, οι πρόσφατες ανασκαφές αποκάλυψαν αυτό το υπαίθριο ιερό, δίνοντας για πρώτη φορά υλική μορφή στην περιγραφή του αρχαίου περιηγητή.

«Στον χώρο βρέθηκε ένα μεγάλο οικοδόμημα κρήνης, διαστάσεων περίπου 20 επί 11 μέτρων, με χώρο υδροληψίας που είχε πρόσοψη με δύο ιωνικούς κίονες, καθώς και ένας ιερός περίβολος, όπου πιθανότατα ήταν στημένα τα αγάλματα που είχε περιγράψει ο Pausanias. Στο μέσον περίπου του περιβάλλου υπήρχε φρέαρ. Το νερό έφτανε από αυτό στη δεξαμενή και από εκεί στον πιστό, δημιουργώντας μια σχεδόν τελετουργική διαδρομή. Ήταν και ένα είδος σκηνογραφίας», εξηγεί. «Από τον ιερό περίβολο, όπου βρίσκεται ο θεός, έρχεται το νερό στη δεξαμενή από την οποία παίρνει το νερό ο άνθρωπος». Στα ρωμαϊκά χρόνια, όταν το ιερό συνέχισε να εξελίσσεται, προστέθηκε μπροστά από τον περίβολο μια στοά, όπου πιθανότατα γινόταν η εγκοίμηση.

Όσο για τη θέση της αρχαίας πόλης, το λιμάνι της συνέβαλε στη διάδοση της λατρείας και της φήμης του Ασκληπιού σε όλη τη Μεσόγειο.

ΤΟ ΝΕΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΙ Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΤΗ ΠΑΤΡΕΙΑ ΣΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ

Σήμερα, η Επίδαυρος δεν αντιμετωπίζεται μόνο ως ένας αρχαιολογικός χώρος ή ως ο τόπος όπου ανεβαίνουν παραστάσεις κάθε καλοκαίρι. Οι νέες ανασκαφές, η μελέτη της αρχαίας πόλης και το νέο μουσείο που ετοιμάζεται επιχειρούν να αποκαταστήσουν κάτι ευρύτερο: την εικόνα ενός ολόκληρου κόσμου που αναπτύχθηκε γύρω από το ιερό του Ασκληπιού και την πόλη της Επίδαυρου.

«Το νέο μουσείο θα μας δώσει τη δυνατότητα να αφηγηθούμε ολόκληρη την εξέλιξη της ιατρικής, από τη μαγική, στην πρακτική και τελικά στην επιστημονική ιατρική», λέει ο κ. Λαμπρινουδάκης.

Εξηγεί ότι πρόκειται για ένα έργο που σχεδιάζεται ήδη από το 2014 και, ύστερα από πολλές καθυστερήσεις, βρίσκεται πλέον σε φάση υλοποίησης. «Έχουν εγκριθεί οι μελέτες, το κτιριολογικό πρόγραμμα και η χωροθέτησή του. Το νέο μουσείο, περίπου 2.500 τετραγωνικών μέτρων, θα δημιουργηθεί κοντά στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου, ενταγμένο στο φυσικό τοπίο, ενώ η μουσειολογική μελέτη είναι ήδη έτοιμη».

Παράλληλα θα διατηρηθεί και το παλιό μουσείο της Επίδαυρου, το οποίο, όπως τονίζει, υπήρξε ιδιαίτερα πρωτοποριακό για την εποχή του. «Ήταν ένα από τα πρώτα μουσεία που ενσωμάτωσαν μέσα στον εκθεσιακό χώρο αποκαταστάσεις κτιρίων», εξηγεί. «Αντί τα αρχιτεκτονικά μέλη να μείνουν έξω και να φθαίρονται, ο Καββαδίας τα ανασυνέθεσε μέσα, ώστε ο επισκέπτης να μπορεί να καταλάβει τη μορφή των μνημείων». Οι αποκαταστάσεις του ναού του Ασκληπιού, της Θόλου και των Προπυλαίων θα παραμείνουν εκεί, ενώ τα κινητά ευρήματα θα μεταφερθούν στο νέο μουσείο. Οι αίθουσες που θα ελευθερωθούν θα αποκτήσουν έναν νέο χαρακτήρα: θα φιλοξενήσουν τις οικοδομικές επιγραφές της Επίδαυρου, που αφηγούνται την ιστορία της κατασκευής και της οργάνωσης του ιερού.

Ακόμη και σήμερα, μεγάλο μέρος της εργασίας τους γίνεται στις αποθήκες. «Είμαστε εκεί όλο τον Ιούλιο. Κάνουμε λίγη ανασκαφή στην πόλη, αλλά κυρίως δουλεύουμε πάνω στη μελέτη του νέου μουσείου. Ψάχνουμε ξανά τα αντικείμενα, τα εκθέματα. Τα περισσότερα βρισκόνταν ήδη εκεί».

Η ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΩΣ ΤΟΠΟΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

Σήμερα, η προσπάθεια να ξαναδιαβαστεί η Επίδαυρος ως ένας ενιαίος τόπος εμπειρίας συνεχίζεται και μέσα από το ίδιο το Φεστιβάλ. Ο νέος καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αθηνών Επίδαυρος, Μιχαήλ Μαρμαρινός, εισάγει την «Αφηγηματική Αρχαιολογία»: μια δράση που δεν αντιμετωπίζει τον αρχαιολογικό χώρο απλώς ως σκηνικό πριν από την παράσταση, αλλά επιχειρεί να μετατρέψει την πληροφορία σε βιωματική εμπειρία για τον θεατή.

Την ίδια λογική ακολουθεί και η ενεργοποίηση του Αρχαίου Σταδίου της Επίδαυρου, που φέτος φιλοξενεί δύο νέες σκηνικές προτάσεις εμπνευσμένες από αρχαίους μύθους, την «Αλκίστη» και τον «Οιδίποδα», όπου η μουσική, η αφήγηση και η κίνηση επιστρέφουν μέσα στον ίδιο τον αρχαιολογικό χώρο – η μία μάλιστα ως περιπατητική εμπειρία. Με αυτόν τον τρόπο ανοίγει ακόμη περισσότερο ο διάλογος ανάμεσα στη σύγχρονη δημιουργία και τον αρχαίο τόπο, υπενθυμίζοντας μία ακόμη διάσταση του ιερού: ότι στην αρχαιότητα η θεραπεία δεν αφορούσε μόνο την ίαση της ασθένειας, αλλά μια συνολική φροντίδα του ανθρώπου, όπου η άσκηση, η τέχνη και η συμμετοχή στην κοινότητα αποτελούσαν μέρη της ίδιας εμπειρίας.

Ίσως λοιπόν η πιο ενδιαφέρουσα αποκάλυψη της Επίδαυρου σήμερα είναι ο τρόπος που αλλάζει το βλέμμα μας πάνω σε έναν τόπο που νομίζαμε ότι γνωρίζαμε. Γιατί, όταν επιστρέφουμε σήμερα στο μεγάλο θέατρο του Ασκληπιού ή στο Μικρό Θέατρο της Αρχαίας Επίδαυρου δίπλα στη θάλασσα, δεν επιστρέφουμε απλώς σε δύο σπουδαίους χώρους παραστάσεων. Είναι σε δύο διαφορετικές όψεις του ίδιου κόσμου: στο μεγάλο θεραπευτικό ιερό και στην αρχαία πόλη που το διαχειρίστηκε, το στήριξε και συνέβαλε στη διάδοση της φήμης του Ασκληπιού σε όλη τη Μεσόγειο.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΔΑΥΡΟ

Ένα θέατρο μέσα σε μια πόλη, σε έναν χώρο που μέχρι τη δεκαετία του 1960 ήταν σπίτι και ανήκε στην οικογένεια Ζαφείρη. Ένα θέατρο συνδεδεμένο με την περιοχή και τους ανθρώπους της, δίπλα στη φύση και τη θάλασσα. Η **Μαρία Παναγιωτοπούλου**, η διευθύντρια Προβολής και Επικοινωνίας του Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου, που ανέλαβε εξ αρχής τον χώρο, όταν ο Λαμπράκης τον παραχώρησε στο ΦΕΑ, μοιράστηκε μαζί μας στιγμές που κρατά στη μνήμη της από όλα αυτά τα χρόνια λειτουργίας του. Παράλληλα, μιλήσαμε με τη **Μόρφω Βερδελή**, εγγονή των ιδιοκτητών του σπιτιού, που θυμάται ιστορίες από τα παιδικά της χρόνια, προτού ανακαλυφθεί το θέατρο. Παρακάτω παρουσιάζουμε θραύσματα από τις μνήμες τους από τον χώρο αυτό.

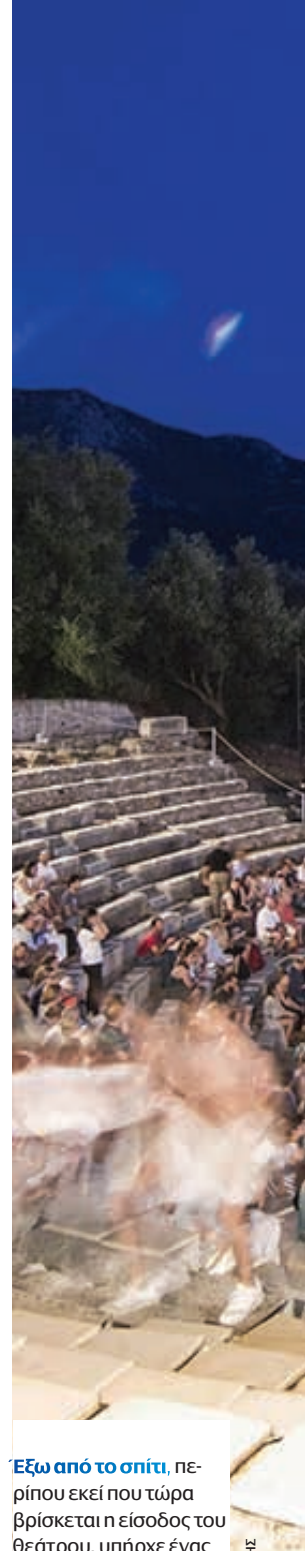
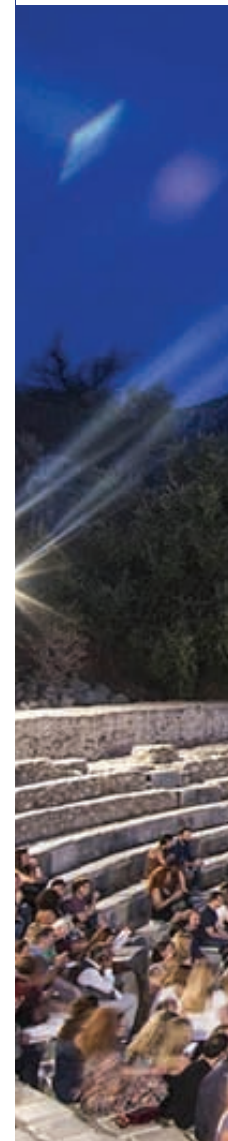
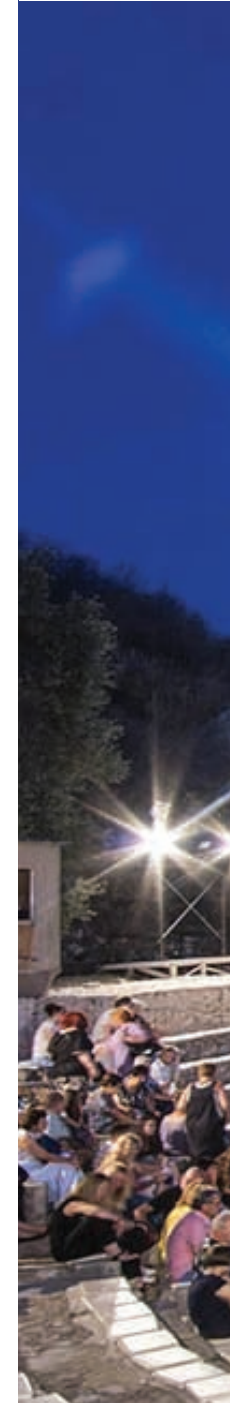
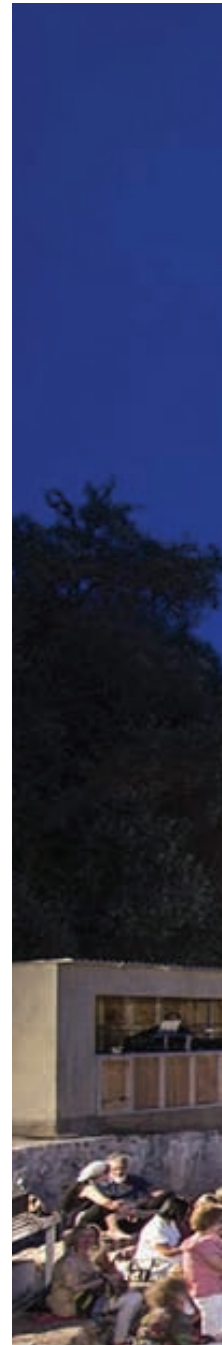
ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟ- ΠΟΥΛΟΥ

Το Μικρό Θέατρο πέρασε στο Φεστιβάλ Αθηνών στις αρχές του 2000, όταν ήταν καλλιτεχνικός διευθυντής ο Περικλής Κούκος. Εκείνος μου ανέθεσε να αναλάβω τη λειτουργία του, κάτι που με συνέδεσε πολύ με τον τόπο και μ' αυτό το θέατρο.

Ήμουν εκεί όλα τα καλοκαίρια. Το Μικρό Θέατρο έχει μια γλυκύτητα σε σχέση με το Μεγάλο, το οποίο βέβαια έχει κάτι το κυριαρχικό. Το μυστικό είναι να κάθεται στα πίσω καθίσματα, ψηλά, από όπου βλέπεις και τη θάλασσα και τα κρύα του χωριού. Το θέατρο έχει την ιδιαιτερότητα ότι βρίσκεται μέσα στον ιστό του χωριού της Αρχαίας Επιδαύρου.

Άλλη μια ιδιαιτερότητα του θεάτρου είναι ότι δεν φτάνεις εκεί με το αυτοκίνητο. Κάνεις μια καταπληκτική βόλτα με τα πόδια, που διαρκεί περίπου 10 λεπτά, ξεκινώντας από το λιμάνι της Αρχαίας Επιδαύρου. Πλησιάζοντας το θέατρο περνάς μέσα από δέντρα, κυρίως ελιές και πορτοκαλιές, μυρίζεις τη ρίγανη και το θυμάρι, βλέπεις τα έντομα και τα λουλούδια. Αυτό το «αναγκαστικό» περπάτημα σε χαλαρώνει και σε προετοιμάζει για το θέαμα που θα παρακολουθήσεις. Είναι η χαλάρωση που επιδιώκουμε και στην πόλη, αλλά δεν μπορούμε να την πετύχουμε γιατί τρέχουμε διαρκώς.

Κάθε καλλιτεχνικός διευθυντής είχε το δικό του όραμα για τον χώρο αυτό. Ο Μιχαήλ Μαρμιουρήσει ένα αυτοτελές φεστιβάλ στη Μικρή Επίδαυρο. «Από τη Μικρή Επίδαυρο στον κόσμο όλο», όπως αναφέρει χαρακτηριστικά. Η απόδραση από την Αθήνα προς την Αρχαία Επίδαυρο είναι πραγματικά μοναδική. Σε λιγότερο από δύο ώρες, βρίσκεσαι σε έναν τόπο μαγικό. Στο λιμάνι θα πιεις τον καφέ σου, στις ταβέρνες θα φας νόστιμα φαγητά και θα καταλήξεις χαλαρά σε ένα θέατρο που μοιάζει σαν μια μεγάλη αγκαλιά.

Εγώ δεν έμεινα ποτέ σ' αυτό το σπίτι, αλλά ήταν του παππού και της γιαγιάς μου. Περνούσα όμως πολύ μεγάλο μέρος της ημέρας μου εκεί, όταν επέστρεφα από το σχολείο, καθώς οι γονείς μας δούλευαν στα κτήματα, καθότι αγρότες, και κρατούσαν στο σπίτι όλα τους τα εγγόνια – μαζευόμασταν εκεί οκτώ παιδιά. Το σπίτι είχε γύρω γύρω πορτοκαλιές, που υπάρχουν ακόμη, ενώ εκεί που βρίσκεται τώρα το θέατρο είχε ελιές. Οπότε θυμάμαι και το παιχνίδι στον κήπο με τα ξαδέρφια μου και τις τηγανιτές πατάτες της γιαγιάς μου.

Σε αυτό το σπίτι μεγάλωσε ο μπαμπάς μου. Χτίστηκε όταν εκείνος ήταν 8 ετών, δηλαδή το 1931. Το σπίτι τώρα έχει αγοραστεί από το ΥΠΠΟ και έχει γίνει βεστιάριο, ενώ στο υπόγειο φυλάσσουν τα μηχανήματα, εκεί όπου άλλοτε ήταν το κελάρι του παππού, που κρατούσε τα βαρέλια με το κρασί και το λάδι, ενώ η γιαγιά είχε εκεί τον αργαλειό της. Κι εγώ έμαθα να υφαιίνω κοιτώντας τους μεγαλύτερους που το έκαναν.

Θυμάμαι ότι, ενώ το σπίτι ήταν μεγάλο σε τετραγωνικά, είχε μόλις τρία δωμάτια και μια κουζίνα. Εκεί ήταν το κρεβάτι του παππού και της γιαγιάς. Μετά υπήρχε ένα μικρό-μεσαίο δωμάτιο, όπου κοιμόντουσαν οι θείες μου μέχρι να παντρευτούν, και ένα μεγάλο, όπου κοιμόντουσαν στρωματσάδα τα αγόρια της οικογένειας, αλλά και οι εργάτες που μπορεί να έρχονταν καμιά φορά για να βοηθήσουν στα κτήματα.

Έξω από το σπίτι, περίπου εκεί που τώρα βρίσκεται η είσοδος του θεάτρου, υπήρχε ένας ξυλόφουρνος. Η γιαγιά μου ζύμωνε ψωμί για τα παιδιά της και τα εγγόνια της και στη συνέχεια το φούρνιζε.

ΜΟΡΦΩ
ΒΕΡΔΕΛΗ

Υπάρχουν πολλά ωραία πράγματα

που μπορείς να κάνεις στο χωριό. Εκτός από μπάνιο στη θάλασσα, αξίζει να επισκεφτεί κανείς τη λεγόμενη «βυθισμένη πολιτεία». Πρόκειται για τα ερείπια μιας ρωμαϊκής έπαυλης. Απέχει λίγα μόλις μέτρα από την ακτή και μπορεί κανείς να πάει εκεί κολυμπώντας ή με βάρκα. Τα ερείπια είναι ορατά και με μάσκα θαλάσσης.

Η περιοχή προσέλκυσε πολλούς ανθρώπους του πολιτισμού

που απέκτησαν εκεί σπίτι. Ενδεικτικά να αναφέρουμε τη Μελίνα Μερκούρη και τον Διονύση Φωτόπουλο. Δεκάδες καλλιτέχνες την επισκέπτονται κάθε καλοκαίρι και συνυπάρχουν με την ντόπια κοινότητα. Έχουν δημιουργηθεί ουσιαστικές και φιλικές σχέσεις.

Οι πρώτες μου αναμνήσεις συνδέονται

με το πέτρινο σπιτάκι που βρίσκεται πίσω από θέατρο και το οποίο σήμερα χρησιμοποιείται από τους αρχαιολόγους. Παλιά, θυμάμαι, εκεί ήταν τα καμαρίνια και μπορούσες να δεις και παλιά αντικείμενα των προκατόχων του. Εκεί συγκεντρωνόμασταν κι όλοι εμείς που δουλεύαμε, αλλά και οι νηθοποιοί κι οι μουσικοί. Έχει και μια ωραία αυλή με μια κληματαριά, υπάρχει μια γλυκύτητα στον χώρο. Τα τελευταία χρόνια γίνονται ανασκαφές γύρω από το θέατρο. Όπως θα σας πουν και οι αρχαιολόγοι, έρχονται συνέχεια στο φως σημαντικά ευρήματα.

Η Αρχαία Επίδαυρος σχετιζόταν

από την αρχαιότητα με το Μεγάλο Θέατρο που λειτουργούσε σαν ένα τεράστιο νοσοκομείο. Εκεί έφταναν οι επισκέπτες και οι ασθενείς πριν μεταβούν στον χώρο του Ασκληπείου. Η γη εκεί ήταν ανέκαθεν εύφορη και με πολλά νερά. Γι' αυτό και το Φεστιβάλ στην Αρχαία Επίδαυρο έχει συνδεθεί και με την έκθεση αγροτουρισμού που οργανώνει ο Δήμος κάθε καλοκαίρι παράλληλα με τις εκδηλώσεις στο θέατρο. Στο λιμάνι της Επιδαύρου μπορεί κανείς να αγοράσει προϊόντα της περιοχής.

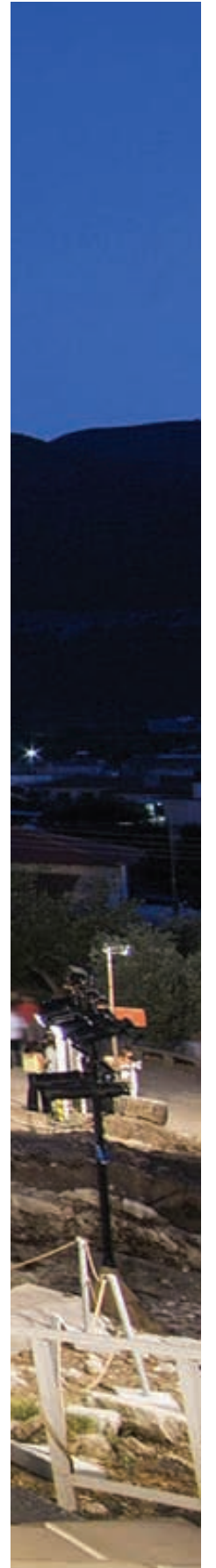
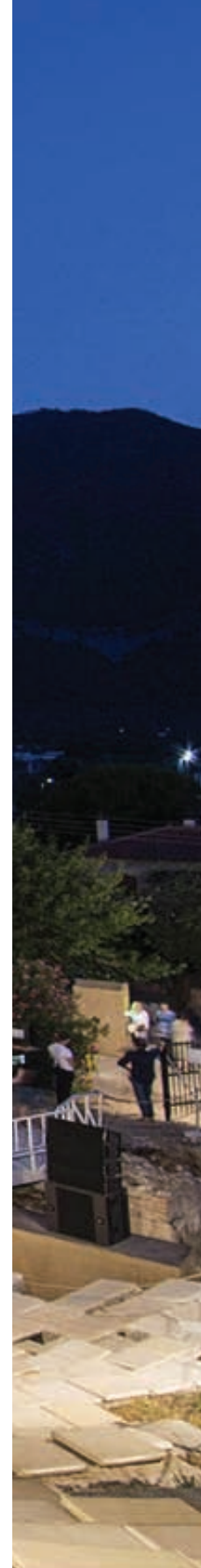
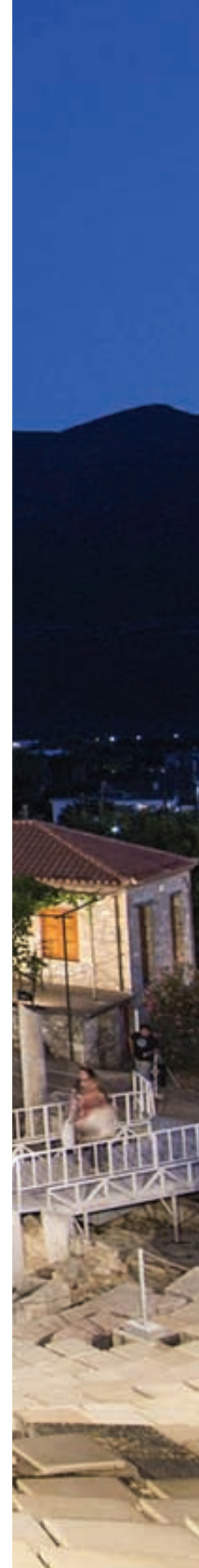
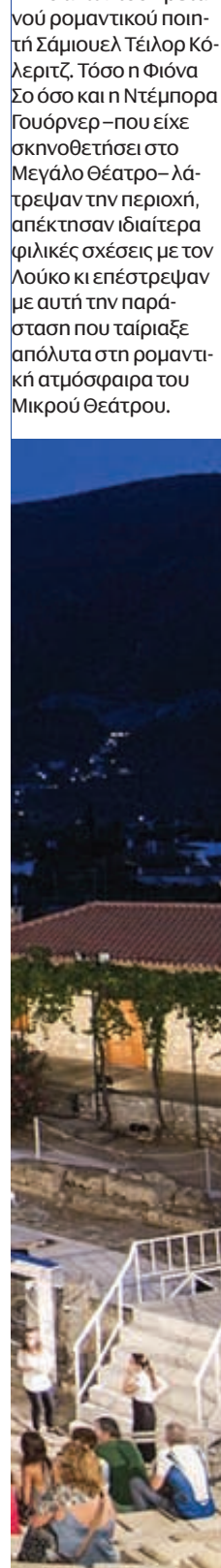
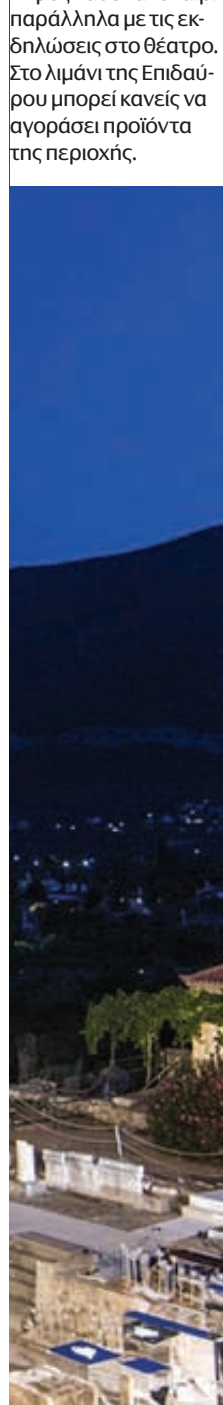
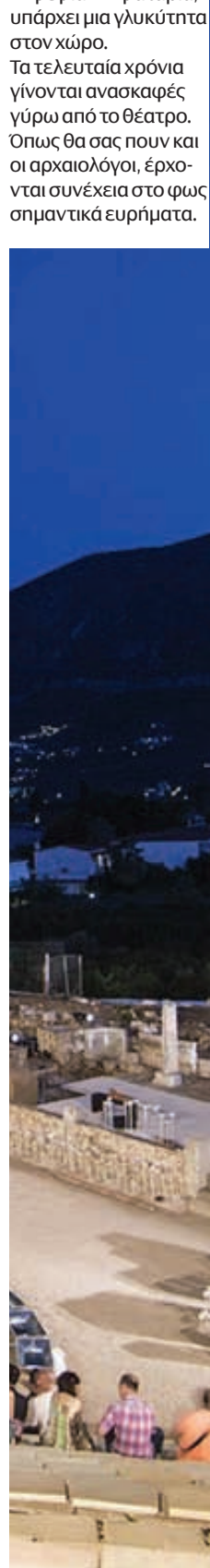
Στο θέατρο αυτό έχω δει άπειρες παραστάσεις.

Δύσκολα μπορώ να ξεχωρίσω κάποιες. Ωστόσο δεν ξεχνώ μια πολύ ιδιαίτερη στιγμή που συνδέεται με την εποχή που Καλλιτεχνικός Διευθυντής ήταν ο Γιώργος Λούκος. Η Φιόνα Σο – την οποία είχαμε απολαύσει στις «Ευτυχισμένες Μέρες» του Μπέκετ στο Μεγάλο Θέατρο – μετέτρεψε σε παράσταση την «Μπαλάντα του Γέρου Ναυτικού», ένα ποίημα 214 στίχων του Βρετανού ρομαντικού ποιητή Σάμιουελ Τέιλορ Κόλεριτζ. Τόσο η Φιόνα Σο όσο και η Ντέμπορα Γουόρνερ – που είχε σκηνοθετήσει στο Μεγάλο Θέατρο – λάτρεψαν την περιοχή, απέκτησαν ιδιαίτερα φιλικές σχέσεις με τον Λούκο κι επέστρεψαν με αυτή την παράσταση που ταίριαζε απόλυτα στη ρομαντική ατμόσφαιρα του Μικρού Θεάτρου.

Κατά τ' άλλα έχουμε ακούσει και φοβερές μουσικές στον χώρο. Του ταιριάζει, άλλωστε, η μουσική, γιατί, αν κάποιος καθίσει ψηλά, μπορεί να δει τ' αστέρια του ουρανού και τα φωτάκια της πόλης που αχνοφάνονται.

Εδώ έχουν γίνει επίσης πολλές και σημαντικές παραστάσεις χορού και θεάτρου, που προσαρμόζονται κάθε φορά στον χώρο αφού αυτός κυριαρχεί στο σκηνικό. Δηλαδή σπάνια κρύβεται το σπιτάκι, η φύση, τα φώτα, η θάλασσα. Οι παραστάσεις προσαρμόζονται στο ήδη υπάρχον σκηνικό.

Θυμάμαι ένα αστέιο περιστατικό. Έπαιξε κάποια στιγμή πιάνο ο Σγούρος και, επειδή βρισκόμαστε μέσα στη φύση, είχαν προσγειωθεί πάνω στο πιάνο κάτι τεράστια τζιτζίκια. Κάποια στιγμή αναγκάστηκε να σταματήσει. Και θυμάμαι ότι κανείς δεν τολμούσε να πλησιάσει για να απομακρύνει τα τζιτζίκια. Τελικά πήγε ο ίδιος ο Κούκος, που ήταν τότε καλλιτεχνικός διευθυντής.

Το θέατρο ανακαλύφθηκε τυχαία. Το γουρούνι του παππού μου είχε σκάψει στον κήπο και είχε φέρει στην επιφάνεια κάποιες πέτρες. Τότε περνούσε ένας Γερμανός αρχαιολόγος και μίλησε με τον παππού μου, ο οποίος γνώριζε αγγλικά. Βρίσκοντας κάτι επιγραφές, κατάλαβε ότι εκεί πρέπει να υπήρχε κάποιο θέατρο. Στη συνέχεια πήγε στην Εφορεία Αρχαιοτήτων, που άρχισε να ψάχνει το ζήτημα, με τις απαραίτητες πάντα καθυστερήσεις.

Εγώ έμεινα πάντα στην Επίδαυρο. Μάλιστα μέχρι πρότινος, διατηρούσα κι ένα παραδοσιακό καφενείο εκεί, από το 1920, που ανήκε στη μητέρα του συζύγου μου.

Στην αρχή παρακολουθούσα όλες τις παραστάσεις που γίνονταν στο θεατράκι επί Λαμπράκη. Στην Αρχαία Επίδαυρο πήγαίνα από 13 ετών. Έχω δει σκηνοθεσίες του Αλέξη Μινωτή, τις παραστάσεις των οποίων τα σκηνικά επιμελούνταν ο Πάννης Τσαρούχης, είμαι φίλη με τον Διονύση Φωτόπουλο, αλλά και με διάφορους νηθοποιούς, όπως η Χρυσούλα Διαβάτη και ο Νικήτας Τσακίρογλου.

Η Επίδαυρος είναι ένας ευλογημένος τόπος. Είναι πολύ εύφορη, δεν φοράμε παλτό τον χειμώνα και έχουμε και τη θάλασσα στα πόδια μας. Και, παρόλο που έχω ταξιδέψει πολύ, τον τόπο μου δεν τον αλλάζω.

Η γιαγιά μου γνώρισε 12 εγγόνια και 7 διεγγόνα και έφυγε στα 106 της χρόνια, και ο παππούς στα 95 του. Η θεία μου ζει ακόμα, κοντεύει τα 99! Όλοι από το σόι μου έζησαν κατά μέσο όρο μέχρι τα 95. Δεν ξέρω αν είναι ο χώρος ή η ενέργεια της περιοχής...

«Τουρνέ»

5+2 ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΧΑΣΟΥΜΕ ΦΕΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΔΑΥΡΟ

Ένα μίνι φεστιβάλ μέσα στο Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου: αυτός είναι ο στόχος του φετινού προγραμματισμού, δηλαδή να δημιουργηθεί ένα φεστιβάλ που δρα ανεξάρτητα από τη Μεγάλη Αδερφή, το Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου, και παράλληλα να αποτελεί και το κεντρικό event της πόλης. «Θέλουμε ο κόσμος να επιλέγει να έρθει στην Επιδαύρο για τις παραστάσεις της Μικρής Επιδαύρου», μας αναφέρει ο **Μιχαήλ Μαρμαρινός**. Το φετινό πρόγραμμα του Μικρού Θεάτρου Αρχαίας Επιδαύρου περιλαμβάνει 7 παραστάσεις. Οι δύο από αυτές είναι διεθνείς παραγωγές. Το «*Mothers – A Song for Wartime*» της **Μάρτα Γκόρνιτσκ** φέρνει επί σκηνής διαφορετικές ιστορίες συνδεδεμένες με τον πόλεμο, που διηγούνται μανάδες από την Ουκρανία, την Πολωνία και τη Λευκορωσία. Το φεστιβάλ της Μικρής Επιδαύρου κλείνει με μια παγκόσμια πρεμιέρα, το νέο έργο του Ιβάν Βιριπάγεφ, με τίτλο «*I-ONE*», μια συνομιλία του με τη «*Μήδεια*» του Ευριπίδη, σε σκηνοθεσία του **Γκαλίν Στόεφ**. Εμείς όμως εδώ θα εστιάσουμε στις πέντε ελληνικές παραγωγές που ανοίγουν διάλογο όχι με τη Μεγάλη Επιδαύρο αλλά με τον αρχαιολογικό χώρο του Ασκληπιείου. Παρακάτω παρουσιάζουμε τις πέντε εκδηλώσεις που θέλουμε να δούμε στο Μικρό Θέατρο της Αρχαίας Επιδαύρου, μέσα από τις περιγραφές και τα λόγια των ίδιων τους των δημιουργών.

**ΤΙ ΘΑ ΔΟΥΜΕ ΦΕΤΟΣ
ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ
ΑΡΧΑΙΟ ΣΤΑΔΙΟ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ**

**ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΠΑΣΚΑΡΙΔΗΣ
«ΤΟΥΡΝΕ»**

Το φεστιβάλ της Μικρής Επιδαύρου ανοίγει στα τέλη Ιουνίου με την παράσταση «*Τουρνέ*» του **Ευριπίδη Λασκαρίδη**, που συνομιλεί με την ιστορία των καλοκαιρινών περιοδειών, την κούραση των ηθοποιών, τις προετοιμασίες στα καμαρίνια – που δεν ήταν ποτέ καμαρίνια, αλλά οι «*άγριες ελιές πίσω από τις οποίες βάφεσαι χωρίς καθρέφτη και τουαλέτα*». Με αφετηρία τη μαγεία του θεάτρου, το έργο εξερευνά τις αντιφάσεις, τις μνήμες και τις αθέατες όψεις της σύγχρονης ελληνικής εμπειρίας.
26 & 27 Ιουνίου

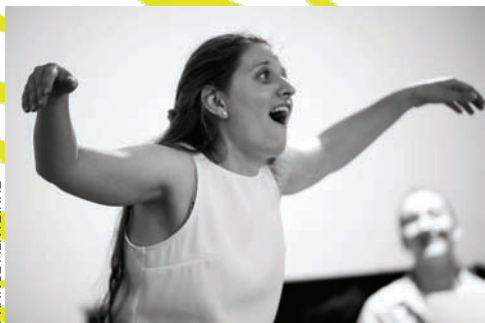
«Η «*Τουρνέ*» φτιάχτηκε ειδικά για τη Μικρή Επιδαύρο, όχι γενικά για ένα οποιοδήποτε ανοιχτό θέατρο. Έχει μια φοβερή γοητεία αυτό το θεατράκι. Είναι σαν να υπάρχει από πάντα και ταυτόχρονα σαν να ξεθάφτηκε χθες».

«1961»

Κωνσταντίνος Βίττα

«CHOREKA- Φωνές για τις σιωπές που μιλούν»

© ΠΑΝΟΣ ΜΕΝΤΖΙΝΗΣ

« Τα πορτοκάλια της Παλαιάς Επίδαυρου»

© ΕΙΝΑ ΓΟΥΝΑΝΛΗ

© ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΣΚΑΦΙΔΑΣ

© KAROL JAREK

Κ. ΒΗΤΑ «ΕΝΝΙΑ ΝΟΥΦΑΡΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΚΡΗ ΟΧΘΗ»

Μια συναυλία-μουσική γέφυρα ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν από τον **Κωνσταντίνο Βίττα**, ο οποίος ενορχηστρώνει με τον δικό του, μοναδικό τρόπο ρεμπέτικα και παραδοσιακά τραγούδια. Στη συναυλία «*Εννιά νούφαρα από τη νεκρή όχθη*» –που είναι και ο τίτλος της τελευταίας του δισκογραφικής δουλειάς– θα ακούσουμε τέσσερα τραγούδια του ρεμπέτη συνθέτη **Γιάννη Παπαϊωάννου** καθώς και κάποια πιο λυρικά και ακουστικά τραγούδια από τη δισκογραφία του Κ. Βίττα, που είναι στο ίδιο κλίμα με τον παραπάνω κύκλο. **10 & 11 Ιουλίου**

«Αυτό που τα συνδέει όλα είναι αυτή η αφοπλιστική απλότητα και ειλικρίνεια που έχουν τα τραγούδια αυτά, και θεωρώ πως η απλότητα κάνει πάντα το νόημα απλό και ξεκάθαρο».

ΘΩΔΩΡΗΣ ΓΚΟΝΗΣ «ΤΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ»

Μια παράσταση με αφητηρία ένα από τα πιο ξακουστά προϊόντα της περιοχής, τα πορτοκάλια. Μάλιστα εστιάζει στα «αιματόσαρκα», τα σαγκουίνια. Εφτά άνθρωποι διηγούνται τραγουδιστά τις ιστορίες τους και μέσα απ' αυτές την ιστορία του τόπου. Αφηγήσεις που γίνονται όχι μόνο με τα χείλη, αλλά και με την ψυχή, τα μάτια και τα χέρια, σε ένα έργο που «*περπατάει μέσα στον χρόνο κατά το συμφέρον της ιστορίας*». Το κείμενο και τη σκηνοθεσία υπογράφει ο **Θωδωρής Γκόνης** και τη μουσική σύνθεση ο **Φώτης Σιώτας**. **17 & 18 Ιουλίου**

«Δεν κυριαρχεί ο καρπός μόνο, το πορτοκάλι δηλαδή, αλλά και αυτοί που κάθισαν κάτω από τη σκιά του δέντρου, κυρίως αυτοί και οι ιστορίες τους. Το πορτοκάλι είναι μια ευχή και κατάρα μαζί».

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΓΩΓΙΟΣ «CHOREKA - ΦΩΝΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΙΩΠΕΣ ΠΟΥ ΜΙΛΟΥΝ»

Πρόκειται για μια «ρετροσπεκτίβα» σε ορισμένους σταθμούς της μουσικής που ο **Χαράλαμπος Γωγιός** έγραψε για το θέατρο τα τελευταία 27 χρόνια, με κοινό στοιχείο ότι έχουν γραφτεί στην πλειονότητά τους για γυναικείες φωνές. Οπότε ήταν το κατάλληλο υλικό ώστε να αναδείξει τις δεξιότητες και την ευελιξία του γυναικείου μουσικού σχήματος **Chóres**. Στην ομαδική φωνή της γυναικείας χορωδίας κάνει αντίλογο η σολιστική φωνή του **Τάσου Αποστόλου**, στους «ρόλους» μιας σειράς από εξουσιαστικές ή χειριστικές φιγούρες. Με αφητηρία το ασυνόδευτο τραγούδι, η μουσική ανοίγεται σταδιακά σε έναν διάλογο με το παρόν μέσα από τη φωνή της **Μαρίας Σάττι**, το κουαρτέτο σαξοφώνων **Athenaeum**, το τζαζ τρίο του **Γιάννη Παπαδόπουλου** και τα ηλεκτρονικά ηχοτόπια του **Μπράιαν Κουν**. **31 Ιουλίου & 1 Αυγούστου**

«Αν επιθυμώ κάτι πάνω απ' όλα, είναι ο ακροατής να μείνει στο τέλος με την εντύπωση: «αυτό μπορώ να το κάνω κι εγώ»».

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΣΕΛΑΜΟΣΗΣ ΧΑΡΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ «1961»

Μια παράσταση αφιερωμένη στην ιστορία των ξενοδοχείων «Ξενία» του Άρη Κωνσταντινίδη, που βρίσκονται ερειπωμένα σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Το λιμπρέτο υπογράφει ο **Γιάννης Αστερής** και τη σκηνοθεσία ο **Χάρης Φραγκούλης** και ο **Κορνήλιος Σελαμός**. Η μουσική αυτή παράσταση εντάσσεται στον κύκλο του C_Music now. Ο τίτλος εμπνέεται από μια περίοδο άνθησης και αισιοδοξίας σε όλους τους τομείς της τέχνης, ενώ παράλληλα είναι κι ένας αριθμός που διαβάζεται και ανάποδα. Με αφητηρία την ιστορία μιας γυναίκας, αποκαλύπτονται θραύσματα του παρελθόντος στον τόμο της ποίησης, της μουσικής, της λογοτεχνίας – διαφορετικά για τον καθένα, ανάλογα με τις δικές του προσλαμβάνουσες. **24 & 25 Ιουλίου**

«Στην Επίδαυρο θα δούμε ένα υβριδικό έργο μουσικού θεάτρου, δηλαδή ένα έργο που αντιμετωπίζει το μουσικό θέμα του λόγου και το αφηγηματικό θέμα της μουσικής με τρόπο ολοκληρωτικό».-Κ.Σ.

ΤΟ C_MUSIC NOW ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΣΤΑΔΙΟ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Ένα από τα στοιχεία του φετινού προγράμματος που ξεχωρίζουμε είναι το C_Music now (Contemporary music now). Στόχος του νέου αυτού κύκλου είναι να ενταχθεί στον πυρήνα του προγράμματος η σύγχρονη μουσική. Ο κύριος χώρος που φιλοξενεί παραστάσεις του C_Music now είναι η Πειραιώς 260, δίνοντας σχεδόν ίσο χώρο στη μουσική με το θέατρο και τον χορό. Ωστόσο, υπάρχουν τρεις παραστάσεις του κύκλου που θα παρακολουθήσουμε στην Επίδαυρο: μία στη Μικρή Επίδαυρο και δύο στο Ασκληπιείο. Η υπεύθυνη του κύκλου είναι η **Λενιώ Λιάτσου**, πιανίστα με μεγάλη εξειδίκευση στη σύγχρονη μουσική. Το C_Music now στοχεύει στο να φέρει τη σύγχρονη μουσική πιο κοντά στον κόσμο. Στον όρο αυτό δεν συγκαταλέγεται όλη η μουσική που γράφεται σήμερα, αλλά η ζωντανή, η απρόβλεπτη, η βαθιά συνδεδεμένη με το τώρα μουσική. Όπως μας διευκρίνισε η **Λενιώ Λιάτσου**, «*Οι μουσικές αυτές έχουν κάποια χαρακτηριστικά. Προσφέρουν πρωτίστως μια βιωματική εμπειρία στον θεατή, που δεν απαιτεί εκ των προτέρων γνώση, δηλαδή είναι μουσικές απενεχοποιημένες από ακαδημαϊκές βεβαιότητες και δόγματα*». Αυτό που παρατηρεί δουλεύοντας πάνω σ' αυτό το κομμάτι είναι ότι τις τελευταίες δύο δεκαετίες υπάρχει ένα ρεύμα που απομακρύνει τη μουσική από την αμιγώς συναυλιακή μορφή και την αντιμετωπίζει όχι μόνο ως ήχο, αλλά ως αναπαράσταση, ως νοηματοδότηση, ως πολιτισμική πράξη. Οι συνθέτες πια αναγνωρίζουν ότι ο μουσικός έχει ένα σώμα, το οποίο αξιοποιείται πλέον σκηνικά, δημιουργώντας μια εμπειρία που εμπλέκει και άλλες τέχνες πέραν της μουσικής. Η χρήση της τεχνολογίας είναι κυρίαρχη και συντελεί στη δημιουργία μιας βιωματικής εμπειρίας για το κοινό. Οπότε εδώ πλέον δεν χρησιμοποιείται ο όρος «συναυλία» αλλά «μουσική παράσταση».

ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΣΤΑΔΙΟ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Οι δύο παραστάσεις που θα δούμε εδώ εντάσσονται τόσο στον κύκλο του C_Music now όσο και σε εκείνον του 1-1-1 (ένας συνθέτης, ένα κείμενο, ένας περφόρμερ), ενώ κοινό χαρακτηριστικό τους είναι ότι ξεκινούν τα μεσάνυχτα, ώστε να έχει δοθεί χώρος και χρόνος στους θεατές της Μικρής και της Μεγάλης Επιδαύρου να προσέλθουν στο Στάδιο.

«(Αλκίσις) Τοπίο μετά την υπόσχεση»

© ΑΡΗΣ ΚΑΜΑΡΩΤΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΜΑΡΩΤΟΣ
«(ΑΛΚΗΣΙΣ) ΤΟΠΙΟ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΥΠΟΣΧΕΣΗΣ»

Η αφετηρία της παράστασης είναι ο ίδιος ο τόπος. Το Ασκληπιείο και το Αρχαίο Στάδιο της Επιδαύρου, με τη μνήμη και τη μοναδική ατμόσφαιρά τους, διαμόρφωσαν το κείμενο, τη μουσική και τη διαδρομή των θεατών. Περισσότερο από μια αφήγηση, η παράσταση λειτουργεί ως μια εμπειρία μετάβασης, όπου ο χώρος, ο ήχος και το σκοτάδι συνθέτουν ένα ενιαίο σύνολο. Οι θεατές ακολουθούν μια νυχτερινή πορεία μέσα στον αρχαιολογικό χώρο, καθοδηγούμενοι από μια μορφή που λειτουργεί ταυτόχρονα ως ξεναγός και συνοδοιπόρος. Μέσα από ήχους, φωνές και ηλεκτρονικά ηχοτοπία καταλήγουν στο Αρχαίο Στάδιο, όπου το σύνολο εγχόρδων συναντά τον Μπαχ και γίνεται μέρος του ίδιου του τοπίου, δημιουργώντας μια κοινή εμπειρία ακρόασης και παρουσίας. **26 & 27 Ιουνίου**

«Θα ήθελα να μείνει η αίσθηση μιας κοινής νυχτερινής εμπειρίας. Ότι ο χώρος, η μουσική, το σκοτάδι και η παρουσία των άλλων δημιούργησαν για λίγο έναν διαφορετικό τρόπο να αισθανόμαστε τον χρόνο και τον εαυτό μας. Όχι μια εύκολη λύτρωση, αλλά μια μικρή μετατόπιση προς τη δυνατότητα συνέχισης».

12

ΖΗΣΗΣ ΣΕΓΚΛΙΑΣ
«ΟΕΔΙΠΟΣ ΣΤΕΡΕΣ»

Η παράσταση πραγματεύεται τις στιγμές του Οιδίποδα από την αποχώρησή του από τα εγκόσμια και μέχρι τον θάνατό του, με έμπνευση κυρίως από τον «Οιδίποδα επί Κολωνών» του Σοφοκλή. Ωστόσο, στη σκηνή δεν θα δούμε τον Οιδίποδα, την Αντιγόνη ή τον Κρέοντα. Θα συναντήσουμε, όμως, τις σκιές τους και το βάρος που εξακολουθούν να κουβαλούν. Μέσα από την κίνηση της **Ναταλίας Καλογεροπούλου** και τον ήχο του κοντραμπάσου του **Γιώργου Κοκκινάρη**, οι σχέσεις τους αναδύονται σε ένα τοπίο με σαφείς αναφορές στον πραγματικό κόσμο, αλλά ταυτόχρονα έξω από τον χρόνο και τον τόπο. Με αφετηρία τη σύνθεση του **Ζήση Σέγκλια** για σόλο κοντραμπάσο, ο ήχος συνομιλεί με την κίνηση (**Αλέξανδρος Βαρδαξόγλου**), αλλά και τους φωτισμούς (**Ισμήνη Σταρίδα**), τροφοδοτώντας συνεχώς το μουσικό δομικό υλικό. **10 & 11 Ιουλίου**

«Oedipus Steps»

© ΑΡΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

«Τόσο εμείς ως καλλιτέχνες όσο και ο Οιδίποδας καλούμαστε να αναμετρηθούμε με την ιστορία, τον θάνατο, την εξουσία, το χρέος προς την κοινωνία, τις σχέσεις μας με τους προγόνους και πιθανόν και τους απογόνους μας μέσα από διαρκείς ανακλήσεις της μνήμης μας. Και το ίδιο ελπίζουμε να γίνει και με το κοινό».

Pantera

«Walk» στο Release Athens για τη μεγαλύτερη metal συναυλία του καλοκαιριού

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Για δεκαετίες οι Έλληνες metalheads περίμεναν τη στιγμή που οι Pantera θα έκαναν το δικό τους «Walk» προς τη χώρα μας. Η αναμονή τελειώνει την Πέμπτη 9 Ιουλίου, όταν οι πρωτοπόροι του groove metal ανεβαίνουν για πρώτη φορά σε ελληνική σκηνή, κλείνοντας ένα από τα πιο ιστορικά κενά του συναυλιακού χάρτη της χώρας.

Οι «Καουμπόδες από την Κόλαση», που όπου παίζουν το κάνουν «καλοκαιρινό», οι θρυλικοί Τεξανόι metallers που δεν ακολούθησαν τις τάσεις, τις δημιούργησαν, καταφτάνουν επιτέλους στην Αθήνα, στο Release Athens 2026. Αυτό που θα συμβεί στην Πλατεία Νερού δεν αφορά μόνο τα τραγούδια. Αφορά τις αναμνήσεις που κουβαλάει ο καθένας από εμάς με αυτά τα τραγούδια. Αφορά τις ιστορίες πίσω από τα riffs, την ένταση, την αδρεναλίνη και εκείνη τη μοναδική αίσθηση που νιώθεις όταν χιλιάδες άνθρωποι τραγουδούν μαζί το ίδιο ρεφρέν. Από το επαναστατικό «Cowboys From Hell» μέχρι το μνημειώδες «Vulgar Dipslay Of Power», από το ογκώδες «Far Beyond Driven» μέχρι το ξέσαλο «The Great Southern Trendkill», ό,τι κι αν ακουστεί θα προσφέρει μεγάλες mosh pit στιγμές και headbanging, για να πάρεις ρεπό την επόμενη μέρα.

Με τη θάλασσα στην Πλατεία Νερού να «απλώνεται» δίπλα στη σκηνή, τον καλοκαιρινό αέρα του Φαλήρου να συναντά τις παραμορφωμένες κιθάρες και χιλιάδες υψωμένες γροθιές να κινούνται στον ίδιο ρυθμό, το σκηνικό μοιάζει ιδανικό για ένα βράδυ που θα γράψει ιστορία.

Το line-up μόνο αμελητέο δεν είναι. Οι Trivium, μία από τις σημαντικότερες metal μπάντες των τελευταίων δύο δεκαετιών, έρχονται επίσης για πρώτη φορά στην Ελλάδα, κουβαλώντας μαζί τους έναν κατάλογο γεμάτο σύγχρονα classics και την εκρηκτική ενέργεια που τους έχει καθιερώσει στις κορυφές του σύγχρονου heavy metal. Την έναρξη αναλαμβάνουν οι ασταμάτητοι Bodysnatcher, εκπρόσωποι της νέας γενιάς του ακραίου ήχου, έτοιμοι να ανεβάσουν από νωρίς τους παλμούς στα κόκκινα.

Το Release Athens, που γιορτάζει φέτος τα δέκα του χρόνια, έχει αποδείξει πως ξέρει να δημιουργεί μεγάλες συναυλιακές στιγμές. Όπως κάθε μεγάλη μέρα του Release Athens, έτσι κι αυτή δεν αφορά μόνο τις μπάντες, αλλά ολόκληρη την εμπειρία. Άρτιες υποδομές, εύκολη πρόσβαση, ειδικές παροχές για ΑμεΑ, αναβαθμισμένη VIP εμπειρία, με ξεχωριστό viewing area, open bar, ιδιωτικό parking και dedicated εισοδο, συνθέτουν ένα φεστιβαλικό περιβάλλον αντάξιο μιας βραδιάς που πολλοί πίστευαν ότι δεν θα συμβεί ποτέ.

Στις 9 Ιουλίου, όμως, δεν μιλάμε απλώς για ένα ακόμα φεστιβαλικό βράδυ. Μιλάμε για την πρώτη εμφάνιση μιας μπάντας-σύμβολο στην Ελλάδα. Μια βραδιά που θα μας κάνει όλους να κάνουμε ένα τεράστιο «Walk» προς την Πλατεία Νερού και να ζήσουμε, επιτέλους, αυτό που για δεκαετίες έμοιαζε άπιαστο. Κάποιες συναυλίες είναι σημαντικές. Κι έπειτα υπάρχουν οι Pantera. Αυτό είναι το είδος της βραδιάς που κάνει το heavy metal κάτι πολύ μεγαλύτερο από τη μουσική. Είναι κοινότητα. Είναι μνήμη. Είναι ζωή.

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Της ΝΙΚΗΣ-ΜΑΡΙΑΣ ΚΟΣΚΙΝΑ

Θέατρο, μουσική, εκθέσεις, προβολές. Πολιτιστικές προτάσεις που μας ιντριγκάρουν αυτό το επτάημερο.

Η Ρίτα Αντωνοπούλου στη μουσική παράσταση «Της γυναίκας σου η καρδιά»

1 Καλοκαίρι σημαίνει συναυλία

Οι καλοκαιρινές συναυλίες έχουν ξεκινήσει. Αγαπημένοι τραγουδοποιοί και σχήματα κάνουν τα λάιβ τους σε διάφορους ανοιχτούς χώρους, προσκαλώντας μας σε όμορφα μουσικά ταξίδια. Αυτήν την εβδομάδα στο θέατρο Βράχων θα δούμε τον **Μίλτο Πασχαλίδη** σε τρεις βραδιές (12-14 Ιουνίου), αλλά και τη σύμπραξη **Νίκου Πορτοκάλογλου** και **Άλκηστις Πρωτοψάλτη** (15 Ιουνίου). Στην Τεχνόπολη, τα **Υπόγεια Ρεύματα** παρουσιάζουν τον νέο τους δίσκο «*Οργή Θεού*», ο **Κωνσταντίνος Πιστιόλης** ένα πρόγραμμα ανάμεσα στην παράδοση και τη σύγχρονη μουσική, ενώ ο **Πάνος Μουζουράκης**, μαζί με την μπάντα του και τον **Αποστόλη Βαλαρούτσο**, θα δώσουν την πιο καλοκαιρινή συναυλία (12-15 Ιουνίου). Τέλος, στην Ταράτσα του Λαμπέτη, η **Ρίτα Αντωνοπούλου** θα παρουσιάσει μια μοναδική συναυλία με τίτλο «*Της γυναίκας σου η καρδιά*». Μαζί της ο **Παντελής Κυραμαργιός** (12 Ιουνίου). *Θέατρο Βράχων, Τεχνόπολη, Ταράτσα Λαμπέτη (12 έως 15 Ιουνίου)*

© ΜΑΡΙΑ ΚΑΥΑΜΠΕΛΗ

2 8 χρόνια Lemon

Η ιστορία του θρύλου του 1900, που έχει ταξιδέψει σε ανοιχτούς χώρους, πλοία, θέατρα και δάση σε όλη την Ελλάδα, γιορτάζει τα 8 της χρόνια σε μια μοναδική βραδιά στην Αθήνα, για να συνεχίσει την περιοδεία της σε επιλεγμένα μέρη μέσα στο καλοκαίρι. Η παράσταση μεταφέρει με έναν μοναδικό μουσικό τρόπο την ιστορία του πιανίστα που πέρασε όλη τη ζωή του πάνω σε ένα καράβι. Την περφόρμανς υπογράφει ο **Μελαχρινός Βελέντζας**. *Ανοιχτό θέατρο Αλίκη Βουγιουκλάκη, Βριλήσσια, 13 Ιουνίου*

3 Ένα αποχαιρετιστήριο λάιβ

Η αυλαία της δράσης «*Τραγούδια από τον Τρίτο Όροφο*» πέφτει γι' αυτή τη σεζόν με μια ξεχωριστή βραδιά αφιερωμένη στη δύναμη της ανθρώπινης φωνής. Καλεσμένη η **Μαρία Παπαγεωργίου**, που συνομιλεί με τον **Γιώργο Φλωράκη** για την ερμηνεία, τη δημιουργία και την τέχνη της διασκευής, πριν κλείσει τη βραδιά με μια ζωντανή performance γεμάτη νέα τραγούδια, looping και αυτοσχεδιασμό.

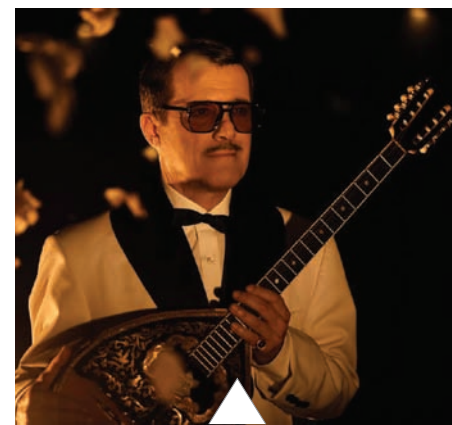
Μουσείο Μαρία Κάλλας, 11 Ιουνίου

«Φορτηγό», Γιώργος Λάππας

4 Το ΕΜΣΤ υποδέχεται το καλοκαίρι με 3 εκθέσεις

Το ΕΜΣΤ εγκαινιάζει τρεις εκθέσεις που κινούνται ανάμεσα στο συλλογικό και το προσωπικό: την ομαδική «*South by Southeast*», σε επιμέλεια **Κατερίνας Γρέγου**, το spotlight στον Πύργο Λάππα με τίτλο «*Η τέχνη ξεκινάει πάντα με τη λέξη έστω*», σε επιμέλεια **Δάφνης Βιτάλη**, και τη βίντεο-εγκατάσταση «*VOICES*» της **Μαργαρίτας Αθανασίου**, σε επιμέλεια **Σταμάτη Σχιζάκη**. Οι τρεις παρουσιάσεις συνθέτουν ένα κοινό πεδίο αναφοράς γύρω από τη Μεσόγειο, τη μνήμη και τις μετατοπίσεις της ταυτότητας. *ΕΜΣΤ, Εγκαίνια 11 Ιουνίου*

5 Η ζωή του Χιώτη επί σκηνής

Η ιστορία του μεγάλου λαϊκού συνθέτη ζωντανεύει σκηνικά μέσα από το κείμενο που συνυπογράφουν η **Ιόλη Ανδρεάδη** και ο **Άρης Ασπρούλης** και τη σκηνοθεσία της πρώτης. Μετά το ταξίδι της στη Θεσσαλονίκη, η παράσταση «*Manolis - Καρδιά σε τέσσερις χορδές*» έρχεται στην Αθήνα για περιορισμένο αριθμό εμφανίσεων. Στον κεντρικό ρόλο ο **Γεράσιμος Γεννατάς**, ενώ στον ρόλο της μητέρας του Μανώλη Χιώτη θα δούμε τη μεγάλη κυρία του ελληνικού τραγουδιού, την **Πίτσα Παπαδοπούλου**. *Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος», Αίθριο, Πρεμιέρα 11 Ιουνίου*

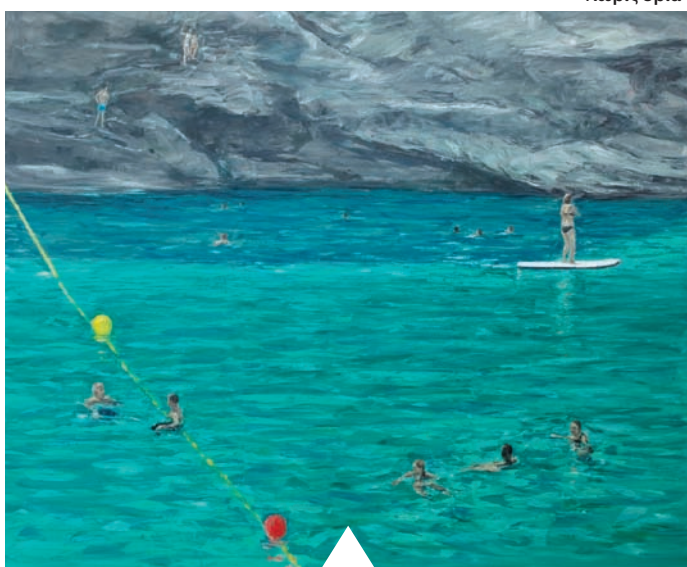
Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

6 Ανοίγει ο Κήπος του Μεγάρου

Όπως κάθε καλοκαίρι, ο Κήπος του Μεγάρου ανοίγει για το κοινό με μια σειρά από συναυλίες, προβολές μουσικών παραστάσεων από το εξωτερικό, αλλά και Καραγκιόζη για τα μικρά παιδιά. Η αρχή για φέτος γίνεται με τη συναυλία του **Κωστή Μαραβέγια**, γνωστού... γνώριμου του Κήπου, ο οποίος μάλιστα έχει προγραμματίσει μια ακόμη λάιβ βραδιά. *Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 12 & 22 Ιουνίου*

«Χωρίς όρια»

7 Εικόνες από το ελληνικό καλοκαίρι

Στη νέα ατομική της έκθεση «*Θέρως*», σε επιμέλεια της **Ιριδος Κρητικού**, η **Τάνια Δημητρακοπούλου** αντλεί έμπνευση από τη θάλασσα, τις φωτεινές παραλίες και τις αναμνήσεις του ελληνικού καλοκαιριού. Μέσα από λουσομένα στο φως τοπία και ατμοσφαιρικές συνθέσεις, αποτυπώνει τη γαλήνη και την αίσθηση ελευθερίας που συνοδεύουν τη θερινή εμπειρία, μετατρέποντας τη μνήμη σε εικαστική αφήγηση, ενώ η έκθεση ισορροπεί ανάμεσα στο πραγματικό και το νοσταλγικό. *Γκαλερί Σκουφά, 9 έως 26 Ιουνίου*

8 Η επανένσταση των γυναικών επιστρέφει στο Ηρώδειο

Η αριστοφανική «*Λυσιστράτη*» συναντά τη μουσική φαντασία του **Σταμάτη Κραουνάκη** σε μια πολυφωνική οπερέτα. Με τη **Δήμητρα Γαλάνη** ως θεά Αθηνά, πλασισωμένη από 30 ερμηνευτές, η παράσταση μας μεταφέρει στο 411 π.Χ., όταν οι γυναίκες αποφασίζουν να κάνουν «απεργία έρωτα». Το λιμπρέτο συνυπογράφουν οι **Λίνα Νικολακοπούλου**, **Γιώργος Χατζιδάκης** και **Λάκης Λαζόπουλος**, ενώ τα κοστούμια και το σκηνικό έχει επιμεληθεί ο διεθνώς αναγνωρισμένος σκηνογράφος **Takis**. *Ηρώδειο, 12 & 13 Ιουνίου*

9 Ένα διαφορετικό μουσικό δρώμενο

Η μουσική παράσταση «*Tempri*» προσκαλεί το κοινό σε μια συμμετοχική βιωματική εμπειρία. Ο τίτλος παραπέμπει τόσο στον μουσικό όρο όσο και στα Τέμπη. Πενήντα επτά θεατές θα ανέβουν επί σκηνής, θα συνδεθούν μεταξύ τους με καλώδια, δημιουργώντας έτσι ένα κοινό ηχοτοπίο μέσω των ήχων της καρδιάς τους. Τα ηχοτοπία μεταβάλλονται με τις συναισθηματικές διακυμάνσεις των συμμετεχόντων. Ο εννοχρηστωτής της παράστασης είναι ο συνθέτης **Ορέστης Καραμανλής**. *Πειραιώς 260, 16 Ιουνίου*

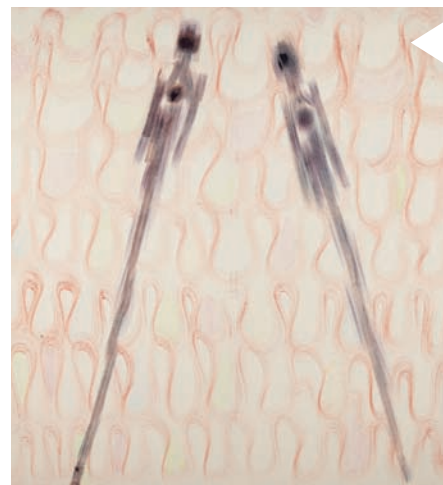

© ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

10 Η χορευτική μετάβαση στη σκηνή της ΕΛΣ

Τέσσερις χορογραφίες, τρεις διεθνώς αναγνωρισμένοι δημιουργοί και μια νέα χορογραφική φωνή συνθέτουν το «*Metamorphosis*» της Ανώτερης Επαγγελματικής Σχολής Χορού, υπό την καλλιτεχνική επιμέλεια του **Γιώργου Μάσκαρη**, διευθυντή Σπουδών της Σχολής. Με έργα των Elizaveta Bassova και Φώτη Διαμαντόπουλου, Cyril Baldy, Jesús Rubio Gamo, και τη **Δανάη-Αικατερίνη Μτσιάνη** στο ντεμπούτο της ως χορογράφος, η παράσταση αποτυπώνει τη μετάβαση των σπουδαστών από την εκπαίδευση στη σκηνική ωριμότητα. *Εθνική Λυρική Σκηνή, 13 & 14 Ιουνίου*

«Shadows of love»

11 Ένας Νεραϊδόκοσμος στο κέντρο της πόλης

Η νέα έκθεση του **Αλέξανδρου Γεωργίου** εξερευνά τη βαθύτερη σύνδεση ψυχής και εικόνας. Στον «*Νεραϊδόκοσμο το κατακαλόκαιρο*» μυστηριώδη πλάσματα με έντονα χρώματα και αναφορές σε ήρωες από νουβέλες και manga συνθέτουν ένα παραμυθένιο σύμπαν ανάμεσα στο φως και το σκοτάδι. Παράλληλα, ο καλλιτέχνης μεταμορφώνει την γκαλερί σε ανοιχτό εργαστήριο, με τον ίδιο να ζωγραφίζει ψυχοπορτρέτα των επισκεπτών δύο φορές την εβδομάδα (κατόπιν συνεννόησης). *Γκαλερί Ρεβέκκα Καμχή, έως 24 Ιουλίου*

12 16 μέρες μουσικής στο Πάρκο

Το **STEGI.RADIO** επιστρέφει στο Πεδίον του Αρεως, που μετατρέπεται σε ένα 16ήμερο ανοιχτό ραδιοφωνικό πεδίο, με ελεύθερη είσοδο (19:00-23:00). DJs, live sets και συνεργασίες με το Kiosk Radio των Βρυξελλών και το The Lot Radio της Νέας Υόρκης. Δεν πρόκειται για ένα ακόμη μουσικό φεστιβάλ, αλλά για μια καθημερινή μετάδοση του καλοκαιριού της πόλης: club ήχοι, ηλεκτρονική μουσική, afro, funk, jazz και πειραματικές σκηνές συναντιούνται σε ένα πρόγραμμα που φέρνει την Αθήνα σε διάλογο με τη διεθνή ραδιοφωνική σκηνή. *Πεδίον του Αρεως, 12 έως 28 Ιουνίου*

© STEPHIE GRAPE

Tο καλοκαίρι είναι ήδη εδώ κι εμείς κάνουμε σχέδια για τα πρώτα καυτά βράδια μας στη νυχτερινή Αθήνα. Πού βγαίνουμε, όμως, τώρα με την παρέα; Το ποτό στο χέρι, έξω από τα μπαρ της πόλης, στα πεζοδρόμια και τους πεζοδρόμους, στις πλατείες, ακόμη και στους δρόμους, είναι το (όχι και τόσο) νέο hot thing, που κερδίζει όλο και περισσότερους Αθηναίους. Μικρά μπαράκια ξεπηδούν στις πιο in γωνιές της πρωτεύουσας, από τα Εξάρχεια μέχρι το Παγκράτι, και οι θαμώνες τους προτιμούν να μη στριμώχνονται μέσα όπως παλιά, καθώς η νέα αγαπημένη συνήθεια δεν θέλει ούτε κρατήσεις ούτε τραπέζια, μόνο καλή παρέα κι ένα ποτό στο χέρι.

Δεν είναι λίγα τα στέκια όπου κυριολεκτικά γίνεται χαμός, περνάς απ' έξω και τα βλέπεις γεμάτα νεαρόκοσμο, ζωντανία, ενέργεια, ενθουσιώδεις φωνές, τσουγκρίσματα και δυνατές μουσικές που μπλεντάρονται μεταξύ τους σ' ένα χαρούμενο αστικό χάος. Είναι γεγονός: το «χεράτο» ποτό έχει γίνει κάτι σαν τελετουργικό στην αθηναϊκή νύχτα. Από το διαχρονικό Chelsea και τις μοντέρνες αφίξεις Profitis και Agave στο Παγκράτι, μέχρι τη viral πιάτσα της Δραγατσανίου και τα χαλαρά μπαράκια των Εξαρχείων, η Αθήνα τα πίνει έξω και «στα όρθια».

The bar in front of the bar

Το μπαρ που είναι μπροστά από άλλο μπαρ βρίσκεται κυριολεκτικά πάνω στον δρόμο της Πετράκη. Δεν έχει εσωτερικό χώρο, έτσι όλη η «φάση» διαδραματίζεται απ' έξω. Σερβίρει κάποια από τα καλύτερα κοκτέιλ της Αθήνας, και μάλιστα φιγουράρει στη λίστα με τα 50 καλύτερα μπαρ του κόσμου, «The World's 50 Best Bars». Έχει urban χαρακτήρα και δημιουργεί μια ζωντανή και αυθόρμητη ατμόσφαιρα που θυμίζει τις πιο cool γειτονιές της Ευρώπης. Το πεζοδρόμιο γεμίζει παρέες, γέλια και μουσικές, ενώ ο κόσμος απολαμβάνει τα fine cocktails του κάτω απ' τα φώτα της πόλης, μετατρέποντας το σημείο σε ένα από τα πιο social meeting spots της αθηναϊκής νυχτερινής ζωής. **Πετράκη 1, Σύνταγμα**

Dr. 8

Το πιο hot στέκι του κέντρου φέρνει έντονα σε Νέα Υόρκη και συνδυάζει όλα όσα θέλει το νεανικό του κοινό: δροσερά ποτά στο χέρι, λαχταριστή πίτσα σε ταψάκι (ή και στο κουτί) και soft clubbing με μουσικά sets που ξεσπώνουν. Και όλα αυτά πάνω στο πεζοδρόμιο της Δραγατσανίου, στο πλάι της πλατείας Κλαυθμώνος. Πολύχρωμα κοκτέιλ σε πλαστικά ποτήρια που υψώνονται στον αέρα και τσουγκρίζουν, τυριά που λιώνονται και αφράτες ζύμες, άλλοι καθιστοί στα έξω τραπέζια κι άλλοι όρθιοι (έχει και μέσα χώρο, που επίσης γεμίζει, αλλά το «καλό» γίνεται έξω), όλοι γίνονται ένα κουβάρι και διασκεδάζουν μέχρι πρωίας, ειδικά τα Παρασκευοσαββατοκύριακα. **Δραγατσανίου 8, Αθήνα**

Blue Brick

Παραδίπλα βρίσκεται το Blue Brick, που άνοιξε μόλις πριν από δύο μήνες στη Δραγατσανίου. Ντιζαϊνάτο, σε βερολινέζικο industrial style, με το μπλε υαλότουβλο (εξού και το όνομα) και το σύνθημα «break the brick» να κυριαρχεί στον χώρο. Εδώ ξεκινάς από νωρίς το πρωί με καφέ, smoothies και brunch και το πας μέχρι αργά το βράδυ, που γίνεται ο χαμός. Θα πεις κοκτέιλ με ονόματα εμβληματικών αρχιτεκτόνων –Gaudi Colada, Foster Bubbles, Hadid Passion, αλλά και Πικιώνης-, θα τσιμπήσεις κάτι στη μέση με την παρέα, ενώ djs αναλαμβάνουν κάθε βράδυ τα decks με μουσικές επιλογές από τα 70s, 80s και 90s, ξεσπώνοντας τους θαμώνες. **Δραγατσανίου 8, Αθήνα**

Bar Ideal

Το Bar Ideal (ή αλλιώς Not in Athens, όπως γράφει η περάστια, χαρακτηριστική ταμπέλα) έγινε viral όταν άνοιξε πέρυσι το καλοκαίρι, με τους Αθηναίους να συρρέουν μαζικά για να διαπιστώσουν από κοντά περί τίνος πρόκειται κι αν αξίζει μια καθημερινή βόλτα μέχρι εκεί. Το μικροσκοπικό εσωτερικό του με τη νεο-ρετρό αισθητική είναι ένα listening bar με σινεματική αισθητική μιας άλλης εποχής, που γεμίζει ασφυκτικά και τότε το hype μεταφέρεται έξω, στον πεζόδρομο και στα λιγοστά

Blue Brick

Η φάση είναι ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ

10 μπαράκια για χεράτο ποτό έξω

Από το Chelsea και το Παγκράτι μέχρι την καινούργια πιάτσα της Δραγατσανίου και τα χαλαρά μπαράκια των Εξαρχείων

Της ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΒΟΥΛΓΑΡΕΛΗ - Φωτό: ΕΙΡΗΝΗ ΣΙΟΥΣΙΟΥΡΑ

τραπέζια. Ο κόσμος καταλαμβάνει το πεζοδρόμιο ήδη από νωρίς το απόγευμα απολαμβάνοντας δροσερά Aperol Spritz και άλλα aperitivi και συνεχίζει μέχρι αργά το βράδυ με curated κοκτέιλ στο χέρι (διά χειρός της ομάδας του Greek World Class Bartender για το 2024 Έκτορα Βεζυργιάννη), μουσική που παίζει στο background σαν χαλί και ανεβαστικά vibes, ενώ κάποιες φορές υπάρχουν και guest djs. **Κιάφας 8, Αθήνα**

Φάλαινα

Το λιλιπούτειο, ντιζαϊνάτο μπαρ στη hot πιάτσα της Ασκληπιού, εκεί που κάποτε βρισκόταν ένα ψαράδικο (εξού και το όνομα «Φάλαινα»), γεμίζει τα βράδια με κόσμο όλων των ηλικιών,

από φοιτητές μέχρι 40άρηδες. Τα μόλις 35 τ.μ. του δεν χωρούν και πολλούς, έτσι ο κόσμος προτιμά να μη στριμώχνεται μέσα και να απολαμβάνει το ποτό του στο χέρι, να χορεύει και να γεμίζει το πεζοδρόμιο. Η νέον πινακίδα του σε ροζ χρώμα και σε σχήμα φάλαινας, οι pop πιναλιές και η industrial αισθητική τραβά τους περαστικούς και το έχει μετατρέψει σε στέκι με σταθερούς θαμώνες. **Ασκληπιού 39, Εξάρχεια**

Hotel Chelsea

Αν ένα μπαρ φωνάζει «χεράτο ποτό στον δρόμο», αυτό είναι αδιαμφισβήτητα το Chelsea Hotel ή σκέτο Chelsea για τους μημένους. Αυτή η ζωντανή, πολύβουη γωνιά ήταν κάποτε

Barcelona

Dr.8

μανάβικο και πήρε το όνομά της από το Chelsea Hotel της Νέας Υόρκης. Σήμερα είναι το αγαπημένο all day στέκι του Παγκρατίου, που μαζεύει καλό κόσμο μέσα και κυρίως έξω, αλλά πολύ έξω. Χαλαρή διάθεση, cool vibes με πολύ χρώμα, φωτάκια, σημαίες, φυτά, αυτοκόλλητα κάθε λογής, ομπρέλες μακραμέ και παρεϊστική διακόσμηση. Τα Παρασκευοσάββατα δεν μπορείς κυριολεκτικά να περάσεις από τον δρόμο, με τους θαμώνες, τακτικούς και μη, να στήνουν ένα υπαίθριο, καλοκαιρινό πάρτι με δροσερά ποτά ανά χείρας, να γνωρίζονται μεταξύ τους, και τις παρέες να γίνονται ένα κάτω από τους ήχους μουσικής που ανεβάζει τη διάθεση, το φλερτ και τις γνωριμίες. **Πρόκλου & Αρχιμήδους 1, Παγκράτι**

Profitis

Το Παγκράτι είναι γεμάτο από μπαράκια που «το ζουν» με πάθος στο πεζοδρόμιο. Αλλωστε είναι εδώ και χρόνια η πιο hot περιοχή της Αθήνας, η πιο ζωντανή και φασαριόζα, που μοιάζει να μην κοιμάται ποτέ. Έτσι, όταν πριν από δύο χρόνια έφτασε ένας «Προφήτης» στην πλατεία Προφήτη Ηλία, ήταν αναμενόμενο να γίνει viral, με πολλούς μάλιστα να έρχονται από κάθε γωνιά της πόλης για να βγουν εκεί. Η spritzeria κινείται στη φιλοσοφία των after work drinks με δροσερά aperitini, spritz και signature cocktails σε custom made ποτήρια με το λογότυπο του μαγαζιού, συνοδεία γευστικών πλατό τυριών και αλλαντικών για το απαραίτητο τσίμπι τσίμπι με την παρέα.

Το βράδυ το πεζοδρόμιο ακριβώς απέξω γεμίζει με κόσμο που κρατά ποτήρια με πολύχρωμα ποτά, τσουγκρίζει, γελάει και χορεύει. **Πλατεία Προφήτη Ηλία 5, Παγκράτι**

Agave

Ακριβώς δίπλα από τον Προφήτη, ήρθε έναν χρόνο μετά το Agave ή Αγαύη, μια νέα προσθήκη στη ζωή του Παγκρατίου, που έκανε αίσθηση μέσα από το TikTok αποκτώντας φανατικούς θαυμαστές στη Gen Z. Ξεκινάει από νωρίς το πρωί με brunch (ζύμες, αυγά και healthy bowls) και καφέ και συνεχίζει μέχρι όσο πάει. Καθώς ο ήλιος πέφτει, το σκηνικό αλλάζει και τα πρώτα χρωματιστά ποτήρια έρχονται μαζί με πίτσες και άλλα για τη μέση, το πεζοδρόμιο γεμίζει από νεαρόκοσμο (εκεί γίνονται οι καλύτερες γνωριμίες), η ένταση ανεβαίνει και η νύχτα κυλά με τον πιο αθηνναϊκό τρόπο, δίνοντας ταυτόχρονα την αίσθηση «καλοκαιρινές διακοπές για πάντα». **Ευφράνορος 40, Παγκράτι**

Aurora Studio Athens

Είναι ένα πρωτότυπο μπαράκι που συνδυάζει διασκέδαση με ποτό, καλή παρέα αλλά και τέχνη. Στην ουσία πρόκειται για έναν σύγχρονο πολυχώρο δημιουργικής έκφρασης, που έχει εξελιχθεί σε σημείο συνάντησης για ανθρώπους της τέχνης και της δημιουργίας. Θα βρεις εκθέσεις, pop-ups, live μουσικές βραδιές, DJ sets και workshops, αλλά και live εμφανίσεις, φωτογραφικές εκθέσεις και παρουσιάσεις βιβλίων. Η ατμόσφαιρα είναι κουλ, χαλαρή, χαρούμενη και φυσικά πολύ αρτιστική. Παίρνεις το ποτό σου, βγαίνεις έξω, μιλάς, γνωρίζεις κόσμο, κοινωνικοποιείσαι, βλέπεις και μαθαίνεις πολλά και φεύγεις μ' ένα αίσθημα χαρούμενης αλληλεπίδρασης. **Αμύντα 13, Παγκράτι, 6945350952**

Barcelona

Το μπαράκι με την εντυπωσιακή πινακίδα και το έντονο άρωμα Καταλονίας βρίσκεται στην καρδιά της πόλης και κάνει τρελό hype. Η λαμπερή επιγραφή του με τα χαρακτηριστικά γράμματα, τα urban funky τραπέζακια και τα μαροκινά πλακάκια προσελκύουν Αθηναίους και όχι μόνο. Εδώ θα απολαύσεις αυθεντικά ισπανικά τάπας με ελληνικά, όμως, πολύ καλά προϊόντα, δροσιστικά κοκτέιλ και ψαγμένες μουσικές, και όλα αυτά, πού αλλού... στο πεζοδρόμιο! Εκεί μαζεύεται όλος ο κόσμος για να τσιμπολογήσει κάτι νόστιμο ενώ πίνει το ποτό του στο χέρι και ακούει θεματικά DJ sets που κινούνται από τα 80s μέχρι soul, punk, alternative rock, RnB κ.ά. Συχνά στήνουν και πάρτι, οπότε η φάση του είναι εντελώς στον δρόμο. **Πραξιτέλους 40, Αθήνα, 211085502**

Γιώργος Δήμος

Το Μπρούκλιν, οι καταραμένοι ποιητές και μια εβδομάδα στην κόλαση

Ισορροπώντας ανάμεσα στη λογοτεχνία και τη δημοσιογραφία, ο συγγραφέας μιλάει στην ATHENS VOICE για το πρώτο του βιβλίο «Επτά χρόνια στην κόλαση».

ΤΟΥ ΜΠΑΜΠΗ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ
ΦΩΤΟ: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

δημοσιογραφία και λογοτεχνία αποτελούν δύο συγγενείς ασχολίες, ταυτόχρονα όμως απόλυτα διακριτές. Ενώ η πρώτη ενημερώνει για πραγματικά γεγονότα και βασίζεται στην αντικειμενικότητα και την επαλήθευση της πληροφορίας, η δεύτερη επιχειρεί τη δημιουργία μιας αισθητικής εμπειρίας, με σκοπό τη συγκίνηση και την ανάπτυξη μιας ευρείας γκάμας συναισθημάτων.

Ο Γιώργος Δήμος, αρθρογράφος στην ATHENS VOICE, κάνει το άλμα στη λογοτεχνία με το πρώτο του βιβλίο, «Επτά μέρες στην κόλαση», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ιωλκός. Μέσα από μια σειρά διηγημάτων, πραγματεύεται αυτά που χωρίζουν τους ανθρώπους αντί να τους ενώνουν, εξερευνώντας έννοιες όπως ο φόβος, η δυστυχία αλλά και την ίδια την κόλαση, καθρεφτίζοντας τον ενθουσιασμό αλλά και την αγωνία ενός συγγραφέα.

Με τις «Επτά μέρες στην κόλαση», ο Δήμος ξεδιπλώνει έναν κόσμο όπου η ανθρώπινη υπόσταση περιγράφεται μέσα από το πρίσμα του υπερφυσικού. Αντλώντας έμπνευση από τη σκοτεινή λογοτεχνική παράδοση, τους «καταραμένους ποιητές» και την προσωπική του διαδρομή – που μεταξύ άλλων τον βρίσκει σε μια μητρόπολη όπως η Νέα Υόρκη – δημιουργεί ιστορίες σύντομες αλλά έντονες, που κορυφώνονται σε στιγμές αποκάλυψης και συνειδητοποίησης. Γεννημένος το 1993, αποφοίτησε με άριστα από το Pratt Institute στο Μπρούκλιν, όπου σπούδασε Δημιουργική Γραφή και Φιλοσοφία.

Ο Γιώργος Δήμος μίλησε για την έμπνευση πίσω από τις «Επτά μέρες στην κόλαση», τη γραφή ως μια διαδικασία συνεχούς επεξεργασίας, καθώς και τη διαδρομή του από τη Νέα Υόρκη και το Μπρούκλιν έως την πρώτη του συγγραφική προσπάθεια.

— «Επτά μέρες στην κόλαση». Γιατί επτά και για ποια κόλαση μιλάμε; Πες μας για την έμπνευση πίσω από τον τίτλο του βιβλίου. Τα διηγήματα που συμπεριλαμβάνονται σ' αυτή τη συλλογή γράφτηκαν σε διαφορετικές περιόδους, μερικά με αρκετή χρονική απόσταση από τα υπόλοιπα. Πολλά απ' αυτά δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό *Μονόκλ*, κυρίως μέσα στο 2022-2023, ορισμένα σε λίγο διαφορετικές εκδοχές από αυτές που μπορεί να διαβάσει κανείς στο βιβλίο. Δεν είχα κάποιον συγκεκριμένο γενικότερο τίτλο, λοιπόν, στο μυαλό μου καθώς τα έγραφα. Στην αρχή, ήθελα να δώσω στη συλλογή τον τίτλο «Ταξίδι στην κόλαση», από το ομώνυμο διήγημα, που είχε κι αυτό δημοσιευτεί στο *Μονόκλ*, και είναι στην ουσία ένας δικός μου μύθος, εμπνευσμένος από το ατμοσφαιρικό – και οπωσδήποτε σκοτεινό – διήγημα του Έντγκαρ Άλαν Πόε «Σιωπή - Ένας μύθος» (1838). Τον τίτλο «Ταξίδι στην κόλαση» τον δανείστηκα από ένα σχεδόν άγνωστο ψυχεδελικό ροκ άλμπουμ από

τα τέλη της δεκαετίας του 1960, το «Trip Thru Hell», μιας μπάντας από τη Μινεσότα των ΗΠΑ που υπήρξε για μόλις πέντε χρόνια (1966-1971), υπό το όνομα The C.A. Quintet. Τελικά, στη συλλογή ο τίτλος άλλαξε σε «Επτά μέρες στην κόλαση», για να θυμίζει το ποίημα σε πεζό λόγο του Αρθούρου Ρεμπώ, «Μια εποχή στην κόλαση» (1873), που αποτελεί πηγή έμπνευσης για κάποια από τα διηγήματα και δίνει μια γενικότερη αίσθηση ενότητας στη συλλογή. Το «επτά» είναι ένας μαγικός αριθμός, ενώ από την άλλη η εβδομάδα έχει επτά μέρες. Είναι, λοιπόν, μια εβδομάδα στην κόλαση, κι αν φέρνει στο μυαλό του αναγνώστη κάποια ταινία τρόμου από τη δεκαετία του 1970, εκπληρώνει και με το παραπάνω τον σκοπό του.

— «**Ενα ξυράφι αποκτά συνείδηση και επιτίθεται σ' εκείνον που το κρατά. Πώς αποκτούν συνείδηση τα αντικείμενα γενικότερα αλλά και στην προσέγγισή σου στο βιβλίο;** Το «Ξυράφι» είναι φαινομενικά η πιο αστεία από τις ιστορίες της συλλογής, αν και, τελικά, νομίζω πως έχει μια πιο σκοτεινή «εξήγηση» από άλλες. Παρόμοια ιστορία είναι το διήγημα του Γκι ντε Μοπασάν, «Ο Εξαποδός» (1887), όπου ο όχι-και-τόσο-αξιόπιστος αφηγητής βρίσκει το ποτήρι με το νερό του άδειο (ενώ δεν το έχει πει εκείνος) και πείθεται ολοένα και περισσότερο ότι το σπίτι του είναι στοιχειωμένο, ενώ, αντίθετα, ο αναγνώστης χάνει σταδιακά την εμπιστοσύνη του στον αφηγητή και την ισορροπία της ψυχικής του υγείας. Τα αντικείμενα δεν αποκτούν «συνείδηση». Υπάρχουν κι άλλες ιστορίες στη συλλογή, όπου αντικείμενα κινούνται από μόνα τους, όπως για παράδειγμα στο «Εξελού με», όπου έχουμε να κάνουμε με ένα poltergeist. Όπως στα περισσότερα διηγήματα τρόμου, έτσι κι εδώ, κάποιο κακό αόρατο πνεύμα είναι συνήθως υπαίτιο για αντικείμενα που εκτοξεύονται στον χώρο ή πέφτουν με δύναμη στο πάτωμα χωρίς να υπάρχει κάποια λογική εξήγηση. Βέβαια, είναι πάντα ένα ερώτημα το ποιος λέει την ιστορία και πόσο μπορείς τελικά να τον εμπιστευτείς ως αναγνώστης.

— **Ποιοι είναι οι καταραμένοι ποιητές του 19ου αιώνα; Τι το γοητευτικό έχουν και πώς αποφάσεις ν' ασχοληθείς μ' αυτούς;** Εντάξει, οι «καταραμένοι ποιητές» είναι βέβαια ο Μποντλέρ, ο Ρεμπώ, ο Βερλέν, και ακόμα ο Θεόφιλος Γκοτιέ ή ο Πέτρος Μπορέλ. Ήταν αστοί ποιητές του 19ου αιώνα που έζησαν στη Γαλλία, η οποία όχι μόνο έμοιαζε πολύ με μια σύγχρονη πόλη, αλλά παρουσίαζε και τα ίδια σημάδια σήψης. Οι «καταραμένοι ποιητές», όμως, προέρχονταν από το κίνημα του ρομαντισμού (Πέρσι Σέλεϊ, Λόρδος Βύρωνας κ.λπ.), που κι εκείνο με τη σειρά του, δανειζόμενο στοιχεία από τον «Χαμένο Παράδεισο» (1667) του Τζον Μίλτον, ανήγαγε τον Σατανά σε ένα «πρότυπο» – κάτι σαν έναν καλλιτέχνη που τα έβαλε με το σύστημα και πολέμησε για τα ιδεώδη του, αλλά τελικά το σύστημα τον «νίκησε». Δεν κάνω κάποια ανάλυση των «καταραμένων ποιητών» εδώ, ή του έργου τους. Απλώς αναφέρομαι, τόσο σ' αυτούς, όσο και σ' εκείνους που υπήρξαν πριν από αυτούς, εκείνους που έζησαν κι έγραψαν παράλληλα κι εκείνους που ήρθαν μετά. Για παράδειγμα, ο Όσκαρ Ουάιλντ αξίζει να αναφερθεί μαζί με τους «καταραμένους ποιητές», ακόμα κι αν έζησε κι έδρασε στην Ιρλανδία. Από την άλλη, η συλλογή χρωστάει περισσότερο στον Πόε ή τον Άρθουρ Μάξεν και τον Άμπρουζ Μπρις, τους οποίους ξέρουμε ότι οι «καταραμένοι» διάβαζαν. Νομίζω πως εγώ τους πλησίασα κυρίως μέσα από την επιρροή τους στους υπαρκτούς και τη γενιά μπιτ. Πρόκειται, σε κάθε περίπτωση, για ρομαντικά κινήματα και η συλλογή μου αυτή ανήκει στην ίδια παράδοση.

— **Τι είναι αυτό που συνδέει 15 ξεχωριστά και φαινομενικά άσχετα μεταξύ τους διηγήματα;** Η κεντρική ιδέα είναι ότι πρόκειται μεν για διηγήματα, αλλά πολύ σύντομα – τρεις με τέσσερις σελίδες. Δεν είναι σαν τα διηγήματα του Παπαδιαμάντη, για παράδειγμα, που κάθε φορά που ξεκινάς να διαβάζεις ένα, μοιάζει λες και ξεκινάς να διαβάζεις μια διαφορετική νουβέλα. Σήμερα θα έλεγε κανείς ότι πρόκειται για

«flash fiction», όταν τα έγγραφα δεν γνώριζα τον όρο. Κύρια πηγή έμπνευσης ήταν το «Paris Spleen» (Η μελαγχολία του Παρισιού, 1862), του Μποντλέρ, όπου έχεις, ουσιαστικά, ποιήματα σε πρόζα, ενώ αργότερα διάβασα τα διηγήματα του Φραντς Κάφκα και τα βρήκα επίσης πολύ κοντινά σ' αυτό που ήθελα να πετύχω κι εγώ. Ο Ρεμπώ, επίσης, έχει κάποια ποιήματα που λένε μια ιστορία, όπως το πρώτο του, «Les étrennes des orphelins» (1869), που αποτελεί πηγή έμπνευσης για το διήγημά μου «Επανάσταση». Συνεπώς, έχουν μια μορφολογική ομοιότητα μεταξύ τους και βέβαια εμπεριέχουν όλα μια «αποκάλυψη» ή «επιφάνεια», κατά την οποία ο κεντρικός χαρακτήρας συνειδητοποιεί ή βλέπει κάτι σχεδόν μαγικό, που μέχρι πρότινος αγνοούσε πλήρως. Αυτό θυμίζει λίγο τους «Νεκρούς» του Τζόις, αλλά, ενώ είναι από τους αγαπημένους μου συγγραφείς, δεν τολμώ να τον αναφέρω σαν επιρροή, γιατί η δική μου γλώσσα είναι πολύ απλή και η συγκεκριμένη συλλογή αποφεύγει συνειδητά τους λεξιλογικούς πειραματισμούς.

— **Έχεις ένα διήγημα όπου φίλοι περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο πιστεύουν πως θα πεθάνουν. Ποια ήταν η έμπνευση γι' αυτό και πώς μπορεί να ενώνει τους ανθρώπους μια τέτοια μακάβρια σκέψη;** Ναι, το «Κάτω από το νερό». Τους ενώνει άραγε; Νομίζω πως το συγκεκριμένο διήγημα πραγματεύεται τη διάσπαση ή τέλος πάντων αυτά που χωρίζουν τους ανθρώπους και όχι αυτά που τους ενώνουν. Είναι περιεργή ιστορία, αλλά δεν μιλάει τελικά για τον θάνατο. Αυτός, ίσως, μας ενώνει περισσότερο από οτιδήποτε. Είναι οι φόβοι του καθενός που μας χωρίζουν και η έλλειψη επικοινωνίας. Όταν κλείνεται κανείς στον εαυτό του, αποκόπτεται από τον κοινωνικό του περίγυρο και επέρχεται ένας άλλος θάνατος, όπου δεν πεθαίνεις «βιολογικά». Από την άλλη, η συγκεκριμένη ιστορία μιλάει και για πράγματα τα οποία κάποια στιγμή τελειώνουν και πρέπει να το πάρει κανείς απόφαση και να απομακρυνθεί από αυτά, όσο οικεία κι αν τα αισθάνεται. Κανένα από τα διηγήματα δεν έχει ένα επίπεδο ανάγνωσης. Αυτό το φρόντισα πριν ακόμα ξεκινήσω να τα γράφω. Μια ιδέα, για μένα, δεν είναι αρκετή για να ξεκινήσεις να γράφεις ένα διήγημα, όσο σύντομο κι αν είναι.

— **Υπό ποιες προϋποθέσεις μια κόλαση (προσωπική ή μη) μπορεί να φαντάζει ελκυστική/γοητευτική;** Αυτό έχει κάποια σχέση με τον Σατανά του Μίλτον, που ανέφερα προηγουμένως, και με την «επανεκτίμηση όλων των αξιών» του Νίτσε, που είχε τεράστια επιρροή στη λογοτεχνία του 20ού αιώνα. Εντάξει, είναι και τρόπος του λέγεται ότι κάτι είναι «κολασμένο», δηλαδή πολύ σαγηνευτικό, αλλά απαγορευμένο, όπως ένα γλυκό για κάποιον που κάνει δίαιτα. Πάντως, εδώ δεν θα βρει κανείς τη «Σκοτεινή νύχτα της ψυχής» του Αγίου Ιωάννη του Σταυρού. Δεν έχει να κάνει με την Κόλαση όπως την περιγράφει η Χριστιανική θρησκεία, αλλά έχει μια μικρή σχέση με την «Κόλαση» του Δάντη, όσον αφορά το ταξίδι. Ο Δάντης τοποθετεί, βέβαια, τους εκθροούς του στους κατώτερους κύκλους της Κόλασης και κάνει «πολιτική», πράγμα που επίσης δεν θα βρει εδώ ο αναγνώστης. Είναι ένα εσωτερικό ταξίδι, και αν θες, έχει κάποια σχέση με τον μονομύθο του ήρωα (λ.χ. του Οδυσσέα ή του Αινεία), που πρέπει να περάσει από τον Κάτω Κόσμο – την Κόλαση – για να επιστρέψει τελικά στο σπίτι του. Το ταξίδι έχει, οπωσδήποτε, μεγάλη σημασία.

— **Οκτώ χρόνια στο Μπρούκλιν; Μπορείς να μας μεταφέρεις εικόνες από τη ζωή σου εκεί και πώς επηρεάζει την αντίστοιχη καθημερινότητά σου στην Αθήνα;** Το Μπρούκλιν είναι σίγουρα μια όμορφη κόλαση! Εντάξει είναι ίσως λιγάκι υπερβολικό αυτό, αλλά θυμάμαι, όταν είχα δε την ταινία «Ξύπνημα στον εφιάλτη» («Jacob's Ladder», 1990) για πρώτη φορά, φοιτητής τότε στο Pratt (η ταινία μάλιστα γυρίστηκε εκεί), να ξεχωρίζω τη σκηνή όπου ο πρωταγωνιστής κατεβαίνει στο μετρό και συνειδητοποιεί ότι βρίσκεται στην Κόλαση. Η Νέα Υόρκη είναι μια πόλη με γρήγορους ρυθμούς – καμία σχέση με την Αθήνα –

όπου κυριαρχεί και το «τυχαίο». Νομίζω είναι η ταινία «Αρσενικό και παλιά δαντέλα», με τον Κάρι Γκραντ, που αρχίζει με τον υπέρτιτλο: «Η ιστορία αυτή διαδραματίζεται στο Μπρούκλιν, ένα μέρος όπου όλα μπορούν να συμβούν και συνήθως συμβαίνουν». Η συλλογή αυτή δεν αποτυπώνει καθόλου εμπειρίες μου από την Αμερική. Νομίζω πως η εμπειρία μου εκεί αξίζει έναν δικό της τόμο, κάτι σαν την «Αμερική» του Κάφκα.

— **Πώς γίνεται η μετάβαση από τη μεμονωμένη αρθρογραφία στη συγγραφή ενός βιβλίου; Ποια είναι η διαδικασία που ακολούθησες για τις «Επτά μέρες στην κόλαση»;** Στο μυαλό μου έχω τη δημοσιογραφία ως μια πολύ διαφορετική ασχολία από τη συγγραφή. Γενικά, είμαι ένας άνθρωπος που βαριέται πολύ εύκολα και μου αρέσει να κάνω πράγματα διαφορετικά μεταξύ τους. Όταν ξεκινάω να γράφω ένα άρθρο για μια εφημερίδα, συνήθως γράφω στον υπολογιστή, γιατί μου δίνει καλύτερα την αίσθηση του μέσου στο οποίο θα δημοσιευτεί. Όταν ξεκινάω να γράφω ένα διήγημα, συνήθως ξεκινάω με στυλό και χαρτί, γιατί θέλω να έχω τον χρόνο, καθώς γράφω, να δω προς τα πού πάει η ιστορία. Επίσης, καθώς μετά δακτυλογραφώ το κείμενο, το διορθώνω ξανά, και γενικά τα διηγήματα τα διορθώνω αρκετές φορές. Μάλιστα, όταν ο εκδότης μου, ο Κωνσταντίνος Κορίδης, μου έδωσε το τελικό κείμενο για τυχόν τελευταίες διορθώσεις, έπιασα το κόκκινο στυλό κι άρχισα να διορθώνω από την αρχή. Τον ευγνωμονώ που είχε την υπομονή να περάσει τέτοιας έκτασης αλλαγές, γιατί φαντάζομαι πόσο εκνευριστικό θα ήταν να το έκαναν όλοι αυτό!

— **Είναι ο συγγραφέας ο ίδιος άνθρωπος πριν και μετά από κάθε βιβλίο του;** Εντάξει, ένα βιβλίο είναι μια μεγάλη εμπειρία. Έχει ενθουσιασμό, άγχος, ανασφάλεια – πολλά συναισθήματα. Δεν αλλάζει ως άνθρωπος αφότου το τελειώσεις, αλλά σίγουρα πρόκειται για μια εμπειρία που τη θυμάσαι για όλη σου τη ζωή. Τώρα, βέβαια, ίσως και να μην είναι αντικειμενικό αυτό που λέω, γιατί πρόκειται για το πρώτο μου βιβλίο. Ίσως, όταν πρόκειται για το 15ο να μην υπάρχει πια ούτε ενθουσιασμός ούτε τίποτα. Αυτό δεν είμαι σε θέση ακόμα να το κρίνω.

— **Ξεχωρίσε μας μία ή δύο προτάσεις από το βιβλίο που σημαίνουν κάτι ιδιαίτερο για σένα και γιατί.** Θα προτιμούσα να μην το κάνω, γιατί είναι πεζός λόγος και τον πεζό λόγο δεν τον αντιλαμβάνομαι με αυτόν τον τρόπο. Ας ξεχωρίσουν οι αναγνώστες μια φράση που τους αρέσει. Αν ήταν ποίηση – που μου αρέσει ως αναγνώστη, αλλά έχω αποφασίσει από το πανεπιστήμιο πως δεν γράφω – θα ήταν εύκολο να ξεχωρίσουμε ένα δίστιχο. Εδώ, υπάρχουν περισσότερο «στιγμές» που επαναλαμβάνονται σε πολλά από τα διηγήματα, όπως όταν ο κεντρικός χαρακτήρας ανάβει ένα τσιγάρο, που μας δίνουν μια παύση, και μας προϊδεάζουν ότι κάτι μεγάλο πρόκειται να συμβεί. Μετά, επειδή πάντα μου άρεσε πολύ ο κινηματογράφος, οι σκηνές δράσης έχουν μια κινηματογραφική υφή. Η βία στα διηγήματα αυτά είναι, ως έναν βαθμό, σκηνοθετημένη. Σε τέτοια πράγματα επικεντρώνομαι περισσότερο. Δεν με ενδιαφέρει να υπάρχει κάποιο punchline, αλλά, φυσικά, αν προκύψει είναι ευπρόσδεκτο.

— **Ποια είναι τα μελλοντικά σχέδιά σου όσον αφορά τη συγγραφική ιδιότητα;** Έχω πολλά, γιατί κατά περιόδους δεν ήμουν ο συγγραφέας που περιμένει να βγάλει το πρώτο του βιβλίο για να ξεκινήσει να γράφει το δεύτερο. Ωστόσο, δεν έχω κάνει ακόμα καμία συζήτηση, ούτε έχω μοιραστεί κάτι με κάποιον που να μπορεί να το αξιοποιήσει. Είμαι πολύ χαρούμενος που κυκλοφόρησε η πρώτη μου συλλογή με διηγήματα, αλλά είναι ακόμα μια «out-of-body» εμπειρία για μένα, που δεν την έχω «κωνέψει» πλήρως. Φαντάσου, όταν έπιασα στα χέρια μου το βιβλίο για πρώτη φορά, το έβλεπα σαν ένα βιβλίο που μόλις είχα αγοράσει. Είναι πολύ διαφορετικό να γράφεις τη νύχτα στο δωμάτιό σου από το να βλέπεις το βιβλίο σου τυπωμένο, με το λογότυπο του εκδοτικού οίκου. **A**

Αν ο τίτλος φέρνει στο μυαλό του αναγνώστη κάποια ταινία τρόμου από τη δεκαετία του 1970, εκπληρώνει και με το παραπάνω τον σκοπό του

Γιώργος Δήμος
Επτά χρόνια στην κόλαση
εκδ. Ιωλκός

Ο Γουίλιαμ Μπάτλερ Γέιτς και η ανεκπλήρωτη, άνευ όρων αγάπη

Ο Γουίλιαμ Μπάτλερ Γέιτς και η σύζυγός του, Τζόρτζι

Ο Γουίλιαμ Μπάτλερ Γέιτς γεννήθηκε στις 13 Ιουνίου του 1865. Κι ακόμη κι αν έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε, ο έρωτάς του για τη Μοντ Γκον παραμένει ένα μεγάλο παράδειγμα ανεκπλήρωτης, άνευ όρων αγάπης.

Η ιστορία του Γουίλιαμ Μπάτλερ και της Μοντ δεν είναι ένα απλό ειδύλλιο· είναι ένα κορυφαίο παράδειγμα ανεκπλήρωτου έρωτα, απ' αυτούς που σημάδεψαν την παγκόσμια λογοτεχνία. Η βαθιά, η σχεδόν εμμονική αγάπη του Γέιτς για τη Μοντ ήταν στην πραγματικότητα η κινητήρια δύναμη πίσω από τα πιο σημαντικά ποιήματά του. Αυτή η αγάπη, αν και δεν βρήκε ποτέ την ανταπόκριση που εκείνος περίμενε, μετουσιώθηκε σε τέχνη· σε μερικά από τα πιο συγκλονιστικά ερωτικά ποιήματα που γράφτηκαν ποτέ.

Στις 30 Ιανουαρίου 1889 ο Γέιτς, στα 23 του χρόνια, αντίκρισε για πρώτη φορά την 22χρονη Μοντ Γκον. Όπως περιγράφει ο ίδιος, η Ιρλανδή επαναστάτρια και ηθοποιός τού έκανε την εξής εντύπωση: «Ποτέ δεν είχα φανταστεί να δω σε μια γυναίκα τόσο μεγάλη ομορφιά. Ανήκε σε διάσημους πίνακες, στην ποίηση, σε ένα θρυλικό παρελθόν... ένα ανάστημα τόσο μεγάλο, που την έκανε να δείχνει ότι έχει θεϊκή καταγωγή».

Η Μοντ, όμως, ήταν απόλυτα αφοσιωμένη στον αγώνα για την ανεξαρτησία της Ιρλανδίας. Ο Γέιτς την ερωτεύτηκε παράφορα, αλλά εκείνη τον έβλεπε περισσότερο ως συνοδοιπόρο στον αγώνα και ως έναν σπουδαίο ποιητή, παρά ως εραστή. Του αρνήθηκε την πρόταση γάμου όχι μία, αλλά τέσσερις φορές. Μάλιστα, η πιο χαρακτηριστική της απάντηση ήταν αφοπλιστική: «Οι ποιητές δεν πρέπει ποτέ να παντρεύονται. Ο κόσμος θα πρέπει να με ευχαριστεί που δεν σε παντρεύτηκα». Εκείνη φαινόταν να πιστεύει ότι η απόρριψη θα έδινε φτερά στην ποίησή του. Και, όσο σκληρό κι αν ακούγεται, η ιστορία την επιβεβαίωσε.

Η αγάπη του Γέιτς ήταν άνευ όρων. Ακόμα κι όταν η Γκον παντρεύτηκε τον Ιρλανδό επαναστάτη Τζον ΜακΜπράιτ το 1903, ο ποιητής δεν σταμάτησε να την αγαπά. Αντίθετα, την εξιδανίκευσε και τη μετέτρεψε σε σύμβολο ομορφιάς και επανάστασης. Κι έγραφε... Τα ποιήματα που της αφιέρωσε αποτυπώνουν κάθε στάδιο αυτού του έρωτα: από τον νεανικό, παθιασμένο ενθουσιασμό μέχρι την ώριμη, στωική αποδοχή μιας ήττας. Ας δούμε μερικά από τα πιο χαρακτηριστικά:

The White Birds (1892)

Με στοιχειώνουν αναρίθμητα νησιά
κι όλες οι ακτές των Δαναών,
Εκεί που ο Χρόνος σίγουρα θα μας ξεχνούσε, και η
Θλίψη δεν θα μας πλυσίαιζε για
Μακριά από το ρόδο και τον κρίνο, μακριά από την
ταραχή της φλόγας θα ήμασταν,
Εσύ κι εγώ λευκά πουλιά, αγαπημένη μου, σημα-
δούρες στο αφρό των νερών.

The Rose Of The World (1893)

Υποκλιθείτε, αρχάγγελοι,
στη θολή σας κατοικία
πριν υπάρξετε εσείς ή πριν ακόμα
χτυπήσει οποιαδήποτε καρδιά,
Κάποιος κουρασμένος για κι ευγενής
έγειρε στον θρόνο Του·
έφτιαξε τον κόσμο σαν έναν χλοορό δρόμο
Για να πατά εκείνη τις ώρες της
περιπλάνησής της.

He Wishes for the Cloths of Heaven (1899)

Ανείχα τ' ουρανού τα πλουμιστά
υφάσματα,
κεντημένα με χρυσό και ασπυμένο φως,
Τα γαλάζια, τα θαμπά, τα σκοτεινά
υφάσματα
Της νύχτας, του φωτός και του μισόφωτου,
Θα τ' άπλωνα κάτω απ' τα πόδια σου:
Μα εγώ, που είμαι φτωχός, έχω μόνο
τα όνειρά μου:
Έστρωσα τα όνειρά μου κάτω
απ' τα πόδια σου·
Να πατάς ελαφρά, γιατί πατάς πάνω
στα όνειρά μου.

Η σχέση του Γουίλιαμ Μπάτλερ Γέιτς με τη Μοντ Γκον μπορεί να μην κατέληξε ποτέ σε γάμο, αλλά υπήρξε ο ακρογωνιαίος λίθος της τέχνης του. Η Γκον, κρατώντας τον σε απόσταση, κράτησε τον έρωτά του ζωντανό, ιδεαλιστικό και ποιητικό. Όπως έγραφε κάποιος Άγγλος κριτικός, «αν εκείνη δεν τον είχε απορρίψει, θα είχαμε χάσει τη μεγάλη ποίησή του». Ναι, ο Γέιτς δεν έκανε μία αλλά τέσσερις προτάσεις γάμου στη γυναίκα που αγαπούσε. Μάλιστα, μετά τον θάνατο του συζύγου της Μοντ, της έκανε ακόμη μία. Ακόμα και στην κόρη της, την Iseult (κέλτικο αντίστοιχο του Ιζόλδη), ζήτησε να τον παντρευτεί, το 1917. Η Ιζόλδη όμως—όπως και η μπτέρα της—αρνήθηκε.

Η ιστορία του Γουίλιαμ Μπάτλερ και της Μοντ είναι ένας ύμνος στη δύναμη του ανεκπλήρωτου και ιδανικού έρωτα. Και μπορεί να μην έζησαν ποτέ μαζί, όπως ο ποιητής ονειρευόταν, όμως η αγάπη του για εκείνη μας άφησε μια ποιητική κληρονομιά που βρίσκει τον τρόπο να μας συγκινεί βαθιά μέχρι σήμερα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑ

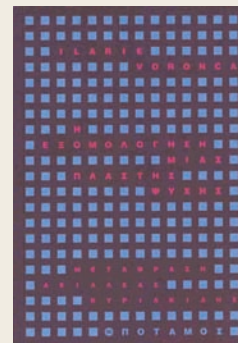
Μεταμόσχευση ψυχής

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Την Κυριακή του Πάσχα, κι ενώ το αρνάκι τεμαχιζόταν ευσύντοπα στο εορταστικό τραπέζι και ο οίνος έρεε άφθονος στα κρυστάλλινα ποτήρια, μου ήρθε επιφοίτηση να ρωτήσω την ευγενική ομήγυρη αν πίστευε στην ύπαρξη της ψυχής. Οι ευωχούμενοι έπαψαν για μια στιγμή να τσουγκρίζουν τα κόκκινα αυγά και με κοίταξαν απορημένοι. Τι λογής ερώτηση ήταν αυτή;

Κάποιος προθυμοποιήθηκε να ζητήσει από το ChatGPT την άποψή του επί του θέματος. Εκείνο απεκδύθη της ευθύνης, ισχυριζόμενο ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, αλλά ότι, τέλος πάντων, είναι ζήτημα προσωπικής πίστεως. Μια γιατρός κι ένας μηχανολόγος του Πολυτεχνείου αρνήθηκαν την ύπαρξη ψυχής, ενώ οι υπόλοιποι ψηφίσαμε υπέρ—για να έχουμε καλυμμένα τα νώτα μας.

Λίγες μέρες αργότερα, έπεφτε στα χέρια μου η νουβέλα του Ρουμάνου συγγραφέα Ιλάριε Βορόνκα «Η εξομολό-

Ilarie Voronca
Η εξομολόγηση
μιας πλαστής
ψυχής
εκδ. ΠΟΤΑΜΟΣ

γηση μιας πλαστής ψυχής», από τις πάντα εξαιρετικές εκδόσεις Ποταμός. Ιδού πώς ξεκινάει αυτό το απολαυστικό κείμενο: «Ήταν ένας χειρουργός ασυνήθιστος, που σου αφαιρούσε την ψυχή στο άψε σβήσε. “Δεν θα πονέσετε”, έλεγε, “απλώς στηριχτείτε καλά στην πολυθρόνα σας”. Και σου μιλούσε περί ανέμων και υδάτων: για τον αίθριο καιρό που συνεχιζόταν, για την τελευταία παράσταση στην Όπερα, για μυστικά διαβούλια υπέρ της ειρήνης· διότι, ας μην το ξεχνάμε, ήμαστε εν καιρώ πολέμου, και στον αέρα πλανιόταν μια μόνιμη απειλή ειρήνης. Οπότε, το μυαλό σου πήγαινε τότε στα πεδία της μάχης, πότε στους

πολύβουους δρόμους της πόλης. Και ξαφνικά, εκεί που διόλου δεν το περίμενες, ο εν λόγω δεξιότηχνης σου αποσπούσε την ψυχή. “Όπως βλέπετε”, έλεγε μ' ένα χαμόγελο, “δεν πεθάνατε. Αυτό ήταν”. Και σου 'δειχνε, πιασμένο σε μια λευκή τανάλια, ένα πράγμα λευκό που αιμορραγούσε». Ο ήρωας της νουβέλας, που η ψυχή του έχει φθαρεί ολοσχερώς, αποφασίζει να βάλει καινούργια στη θέση της, αλλά, καθώς δεν του περισσεύουν τα χρήματα, στέκεται δίβουλος ανάμεσα σε μια ψυχή από καουτσούκ (η εκ χρυσού είναι πανάκριβη) και σε μια ενός στρατιώτη που σκοτώθηκε στο μέτωπο. Αποφασίζει να βάλει τη δεύτερη κι εκεί αρχίζουν τα βάσανά του, γιατί η καρδιά του πολεμιστή είναι ερωτευμένη με μια νεαρή ύπαρξη κι αναγκάζει τον νέο φορέα της να ψάξει να βρει την κοπέλα εκείνη που αγάπησε όσο ζούσε.

Ο συγγραφέας γεννήθηκε το 1903 στη Βραϊλα της Ρουμανίας και πέθανε στα σαράντα τρία του στο Παρίσι, αφού πρώτα εντάχθηκε στα μοντερνιστικά λογοτεχνικά ρεύματα της εποχής του. Το συγκεκριμένο έργο του, «Η εξομολόγηση μιας πλαστής ψυχής», είχε την τύχη να μεταφραστεί από έναν σπουδαίο λογοτέχνη, τον Αχιλλέα Κυριακίδη—στον οποίον οφείλω να υποκλιθώ μία ακόμη φορά για τη δεξιοτεχνία του στη γλώσσα.

Στο μεταξύ, οι συζητήσεις για το Φάντασμα στη Μηχανή, την ψυχή ήγουν, θα συνεχίσουν να εμπνέουν τα φιλολογικά και καλλιτεχνικά σαλόνια ώσπου η Τεχνητή Νοημοσύνη να λάβει μια σταθερή και αμετάκλητη, οριστική και τελεσίδικη θέση.

JOHNNY AT THE MOVIES

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΔΑΒΒΕΤΑ

Παίζοντας με τη φωτιά Το τσιγάρο είναι ξανά cool;

Ο Λεονάρντο Ντι Κάπριο, η Κέιτ Χάντσον και ο Σον Πεν στην 83η τελετή απονομής των Χρυσών Σφαιρών

Η φωτιά δεν άνηκε ποτέ στ' αλήθεια στον άνθρωπο. Ήταν κλεμμένη. Ο Προμηθέας την άρπαξε από τους θεούς, την προσέφερε στους ανθρώπους και πλήρωσε γι' αυτό με ένα αιώνιο μαρτύριο, αλυσοδεμένος σε έναν βράχο, με έναν αετό να του τρώει το συκώτι καθημερινά. Κανείς όμως δεν θυμάται τον Προμηθέα για το μαρτύριο, αλλά για την κλοπή. Πα την ανυπακοή. Την αντίσταση στο κατεστημένο. Γιατί η φωτιά ήταν δώρο και παράβαση μαζί, δανεικό θείο, που το «κλέψαμε» χωρίς άδεια. Σκεφτείτε το αυτό την επόμενη φορά που θα δείτε κάποιον να ανάβει τσιγάρο. Κρατάει μια μικρή φλόγα, την πιο σύγχρονη εκδοχή εκείνης της κλεμμένης φωτιάς, και την αφήνει να καίει αργά. Δεν είναι τυχαίο που μοιάζει με πράξη ανυπακοής. Είναι. Και κρατήστε αυτή την εικόνα, θα μας χρειαστεί.

Φέτος στις Κάννες, ο **Σουόν Αρλό** ανέβηκε τα σκαλιά με ένα στριφτό τσιγάρο στο στόμα. Φορούσε ένα άψογο σμόκιν και κάρνιζε σαν να μην όφειλε εξήγηση σε κανέναν. Αν το σκεφτεί κανείς, ο Αρλό τήρησε πιστά τον άγραφο κανόνα των Καννών, που λέει ότι οι άντρες έρχονται εν smoking (γαλλιστί): με σμόκιν. Απλώς, το πήρε κυριολεκτικά. Λίγους μήνες νωρίτερα, ο **Σον Πεν** είχε ανάψει τσιγάρο μέσα στην αίθουσα των Χρυσών Σφαιρών, δίπλα στον **Ντι Κάπριο**, σε χώρο όπου το κάπνισμα απαγορεύεται εδώ και τριάντα χρόνια, αφήνοντας στο τέλος της βραδιάς ένα ποτήρι γεμάτο αποσιγάρα. Μπορεί κάτι τέτοιο να ήταν νόμιμο; Προφανώς και όχι. Αλλά ποιος να του πει τι; Μέρρες πριν, σε συνέντευξή του, κρατώντας ένα αναμμένο τσιγάρο, είχε πει: «*Find something you love and let it kill you*», αποδίδοντας το γνωστό απόφθεγμα στον δικαίουχο του, τον Τσαρλς Μπουκόφσκι. Συμπλήρωσε λέγοντας πως πλέον δεν προσπαθεί να κόψει το κάπνισμα, το αγαπάει, αν και δεν το συστήνει σε άλλους.

Δύο χρόνια πριν, έξω από την αίθουσα των Όσκαρ η παρέα του «*Ανατομία ενός εγκλήματος*» και του «*May December*», η **Ζιστίν Τριέ**, ο **Αρλό**, η **Κίρ-στεν Ντανστ**, ο **Τζέσι Πλέμον** κ.ά. είχαν φωτογραφηθεί ενώ κάπνιζαν, την ίδια στιγμή που μέσα μοιράζονταν τα αγαλματίδια. Ένας δημοσιογράφος έγραψε τότε: «*Σόρι, αλλά οι πιο cool διάσημοι καπνίζουν*». Το τσιγάρο δεν ήταν ποτέ απλώς μια κακή συνήθεια, αλλά μια τελετή για τους λίγους, αυτούς που συνδέονται με κάτι μεγαλύτερο, για τα cool kids. Γιατί, αν είμαστε ειλικρινείς, αν το σινεμά μάς έπεισε να καπνίζουμε, ο λόγος δεν ήταν η νικωτική - κανείς δεν στράφηκε στο κάπνισμα για την ίδια την ουσία βλέποντας μια ταινία. Σε μελέτη που δημοσιεύθηκε πέρυσι στο ακαδημαϊκό περιοδικό κινηματογράφου του Πανεπιστημίου της Βρετανικής Κολομβίας, η ερευνήτρια Νατάλια Μπελ παρατηρεί ότι η γοητεία του τσιγάρου στην οθόνη δεν είναι χημική αλλά τελετουργική: ο ηθοποιός που καπνίζει στο πλάνο εστιάζει στην ανάσα του, παίρνει μια στάση σχεδόν διαλογιστική και αφήνει τον καπνό να βγει αργά. Είναι η ίδια εκείνη κλεμμένη φωτιά που καίει ξανά μπροστά μας. Γι' αυτό, όσες αντικαπινοτικές εκστρατείες κι αν γίνουν, η εικόνα δεν πεθαίνει. Δείτε μόνο πώς ξαναστήνεται επιμελώς αυτή η αισθητική στο «*Love Story*», τη σειρά του **Ράιαν Μέρφι** για την Καρολάιν Μπεσέτ και τον Τζον Φ. Κένεντι Τζούνιερ. Οι πρωταγωνιστές είναι όμορφοι, με τον ανέμφικτο εκείνο τρόπο των 90s, ντυμένοι με τη λιτή κομψότητα που έχει ξαναγίνει το απόλυτο σημείο αναφοράς του στιλ και το τσιγάρο ανάμεσα στα

δάχτυλά τους, σαν αναπόσπαστο κομμάτι αυτής της ανυπερβλητής κομψότητας. Η σειρά δεν χρειάζεται να πει κουβέντα υπέρ του καπνίσματος. Σου δείχνει απλώς ανθρώπους στη θέση των οποίων θα ήθελες να είσαι και... τους βάζει να καπνίζουν. Όπως, εξάλλου, έκανε πάντα.

Ο **Μπόγκαρντ**, η **Μπακόλ**, ο **Τζέιμς Ντιν**, η **Ντίτριχ**, όλοι τους άναβαν τσιγάρο μπροστά στην κάμερα, με μια αδιαφορία που δεν ήταν τυχαία. Πίσω τους υπήρχε ολόκληρος μηχανισμός: συμφωνίες ανάμεσα στα στούντιο και τις καπνοβιομηχανίες, ηθοποιοί πληρωμένοι να ποζάρουν με μάρκες, σενάρια που συμπεριλάμβαναν το τσιγάρο επειδή κάποιος είχε πληρώσει γι' αυτό. Ο καπνός, με άλλα λόγια, ήταν κορηγούμενος. Και κάθε φορά που ο Μπόγκαρντ άναβε τσιγάρο σε κάποιο πλάνο, η βιομηχανία ήξερε ότι δεν πουλούσε νικωτική. Πουλούσε το δικαίωμα να μοιάζει σε κάποιον που μπορεί να πει «*Here's looking at you, kid*» με τον πιο cool τρόπο.

Όταν κάποτε το σινεμά θέλησε να ξεμπερδέψει μ' αυτό, το έκανε υποδειγματικά. Το 1999 ο **Μάικλ Μαν** γύρισε το «*The Insider*», με τον **Ράσελ Κρόου** ως στέλεχος καπνοβιομηχανίας, που αποκαλύπτει πως η βιομηχανία ήξερε και έκρυβε, και τον **Αλ Πατσίνο** ως τον δημοσιογράφο που παλεύει να βγει η αλήθεια στη φόρα. Η πιο δυνατή αντικαπινοτική ταινία που έγινε ποτέ και το πέτυχε σχεδόν χωρίς να ανάψει τσιγάρο. Κάπου στη μέση αυτής της μεγάλης απόσυρσης, μετά τις εκστρατείες, τους νόμους, τα disclaimers, ήρθε μια στιγμή που, για μένα, τα λέει όλα. Ο Φρανκ και η Κλερ Άντεργουοντ του «*House of Cards*» -το πιο υπολογιστικό ζευγάρι της τηλεόρασης- είχαν μια συνήθεια. Στο τέλος κάθε μέρας, μετά τις ίντριγκες και τα πισώπλατα μαχαιρώματα, κάθονταν δίπλα στο ανοιχτό παράθυρο και μοιράζονταν ένα τσιγάρο. Το μοιράζονταν με τον τρόπο που άλλα ζευγάρια μοιράζονται το κρεβάτι τους. Μάλιστα, υπάρχει μια στιγμή στη δεύτερη σεζόν, όπου ο Φρανκ έχει περάσει στο ηλεκτρονικό τσιγάρο και η Κλερ του λέει ότι θα ήθελε ένα πραγματικό τσιγάρο. Τότε εκείνος βγάζει ένα που είχε κρυμμένο, εκείνη το ανάβει και παραδέχονται ότι τους είχε λείψει. Δεν μιλάνε όμως για το τσιγάρο. Μιλάνε για την ιεροτελεστία που κατέληξε «παράνομη» και την ελευθερία που πάει μαζί της. Αυτή η σκηνή ήταν ολόκληρη η εποχή της σε μικρογραφία. Το θέλαμε ακόμα το τσιγάρο, μας έλειπε, αλλά το είχαμε κρύψει. Ήταν η εποχή που ακόμα και ο πόθος ζητούσε άδεια.

Τι άλλαξε, λοιπόν; Σχεδόν τα πάντα. Το τσιγάρο ξαναγύρισε στην οθόνη: πάνω από τις μισές κορυφαίες ταινίες του 2024 είχαν σκηνές που οι πρωταγωνιστές κάπνιζαν και στα Όσκαρ η αναλογία έγινε σχεδόν καθολική, από το «*Oppenheimer*» μέχρι το «*Anora*» και το «*The Brutalist*». Και όπως πάντα, ό,τι ανάβει στην οθόνη, αργά ή γρήγορα, ανάβει και στο χέρι. Δεν μιλάμε για επιστροφή στα νούμερα των περασμένων δεκαετιών, αλλά κάτι έχει αρχίσει ν' αλλάζει. Δεν είναι τυχαίο που τόσο influencers και διάσημοι -από την **Κάιλι Τζένερ** μέχρι τη **Σαμπρίνα Κάρπεντερ**- φωτογραφίζονται με τσιγάρα. Η **Ντούα Λίπα**, μάλιστα, πόζαρε με τσιγάρο μπροστά σε πινακίδα απαγόρευσης καπνίσματος, με λεζάντα «you gotta know the rules to break them», κάνοντας τη δική της ανταρσία.

Εν μέρει είναι η ίδια νοσταλγία που έφερε πίσω τα βινύλια και τις φωτογραφικές μηχανές με φιλμ. Σε έναν κόσμο ολοένα και πιο ψηφιακό και άυλο, το τσιγάρο είναι κάτι που βαραίνει στα δάχτυλα, μυρίζει, ζεσταίνει, καίει: κάτι σωματικό και αληθινό. Αλλά πιο βαθιά, είναι ακριβώς εκείνη η ανυπακοή της Λίπα. Όσο η Βρετανία ψηφίζει νόμους που απαγορεύουν για πάντα την πώληση καπνού σε όποιον γεννήθηκε μετά το 2009, τόσο το τσιγάρο αποκτά ξανά την αίγλη του απαγορευμένου. Για τον ίδιο λόγο που ο Προμηθέας έκλεψε τη φωτιά και ο Αδάμ έφαγε το μήλο: ότι μας απαγορεύεται, το θέλουμε διπλά.

Τίποτα από αυτά, βέβαια, δεν αλλάζει αυτά που πλέον, ευτυχώς, γνωρίζουμε. Η έκθεση σε εικόνες celebrities που καπνίζουν μπορεί να τριπλασιάσει τις πιθανότητες ενός νέου να γίνει καπνιστής. Όταν οι διάσημοι γίνονται, χωρίς να πληρώνονται, ιερείς ενός βωμού που χρηματοδοτείται πάντα από αλλού, χάνεται έδαφος που κερδίστηκε με κόπο δεκαετιών. Πατί το cool και το επικίνδυνο μοιάζουν περισσότερο απ' όπο διαφέρουν κι, αν δεν βρεθεί τρόπος να σκοτωθεί η γοητεία του καπνίσματος, ο κύκλος θα επαναλαμβάνεται επ' άπειρον. Υποψιάζομαι όμως ότι η γοητεία δεν σκοτώνεται. Άλλωστε όλο αυτό δεν ήταν ποτέ για το τσιγάρο. Ήταν πάντα για τη φωτιά και για τον άνθρωπο που τολμά να την κρατήσει ξέροντας ότι καίει. Κι όμως, αν μην ξεχνιόμαστε. Όση μυθολογία κι αν του φορτώσουμε, όσους Προμηθείς κι αν επικαλεστούμε, το τσιγάρο παραμένει αυτό που ήταν πάντα: μια μπόχα που σκοτώνει. Η φωτιά μπορεί να είναι κλεμμένη από τους θεούς, αλλά ο καπνός της καταλήγει πάντα στα ίδια πνευμόνια. Και το χρήμα πάντα στις ίδιες τσέπες. **Α**

Η AthensVoice στο TikTok

Τι θα δούμε αυτή την εβδομάδα;

Ο Γιάννης Δαββέτας προτείνει τις καλύτερες σειρές και ταινίες που αξίζει να δούμε τώρα.

Johnny@themovies (Γιάννης Δαββέτας)

Τρώς με 10€;

Στην πιο πρακτική και student friendly στήλη, μαγειρεύουμε με λιγότερο από 10€!

@iwannaa_1 & @mixaela.1

Αστρολογικές Προβλέψεις

Η Αγγελική Μανουσάκη είναι η πιο cool αστρολόγος της Gen Z! Αγαπημένη του Tik Tok γιατί τα λέει έξω από τα δόντια, γελάς αλλά σε βοηθάει και στα σκαμπανεβάσματα των σχέσεων.

Αγγελική Μανουσάκη

Flow Era

Η @theodore_spiral δίνει motivational & mindfulness tips και λέει αλήθειες για όσα μας απορροφούν καθημερινά, στη στήλη της #FlowEra

Θεοδώρα Σπυρέλη

Tik Tok News

Θέλεις μια διαφορετική ματιά στην επικαιρότητα; Εδώ θα δεις όλα όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα και στον κόσμο. Viral, trending και σοβαρά θέματα που σε αφορούν.

Αλεξάνδρα Μπρουντζάκη

Κακές Αποφάσεις

Παίρνεις συνεχώς κακές αποφάσεις; Μοιράσου τις με δημοφιλείς creators που θα σου πουν την άποψή τους μαζί με άλλες δικές τους ξεκαρδιστικές ιστορίες.

@kakesapofaseis

@athensvoice @athensvoiceofficial

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ

© CAROL BETHUEL FOT - GAUMONT

critic's CHOICE

Ο ξένος (L'ÉTRANGER) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Φρανσουά Οζόν ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μπενζαμέν Βουαζέν, Ρεμπέκα Μαρντέρ, Σουάν Αρλό, Πιερ Λοτέν, Ντενί Λαβάν

Στο Αλγέρι του 1930, που αποτελεί γαλλικό προτεκτοράτο, ο νεαρός Μερσό λαμβάνει ένα τηλεγράφημα που τον ενημερώνει ότι η μητέρα του πέθανε. Παίρνει διήμερη άδεια από το γραφείο όπου εργάζεται προκειμένου να κανονίσει τις λεπτομέρειες της κηδείας. Την επόμενη μέρα, στα δημόσια λουτρά συναντά την όμορφη Μαρί. Οι επόμενες ώρες κυλούν σαν σε όνειρο για τους δύο νέους, που πηγαίνουν σινεμά (βλέπουν μια κωμωδία του Φερναντέλ) και καταλήγουν στο διαμέρισμα του Μερσό, όπου κάνουν έρωτα.

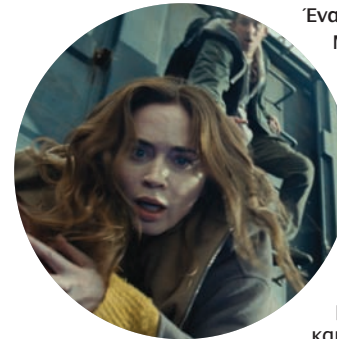
Στο εμβληματικό βιβλίο του Αλμπέρ Καμί, που γράφτηκε το 1942, οι αυτοβιογραφικές μνήμες συνοδεύονται από πολιτικές σκέψεις βαθιάς υπαρξιακής αγωνίας για το παράλογο της ζωής. Το σκηνικό δεν είναι τυχαίο: το Αλγέρι των δύο κατηγοριών πολιτών (στο σινεμά δεν επιτρέπεται η είσοδος στους γηγενείς) είναι ένας τόπος μαρτυρίου αλλά και ένα καζάνι που βράζει, καθώς οι Γάλλοι αντιμετωπίζουν τους «βάρβαρους Άραβες» σαν υπανθρώπους που δεν έχουν αξία. Ο Οζόν διασκευάζει το βιβλίο του Καμί με μια μελετημένη μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια, αυστηρή κομψότητα αλλά και με μια οξυδέρκεια που εντυπωσιάζει. Η αφηγηματική προσέγγιση του δημιουργού των «5x2» και «Θέλημα Θεού» εστιάζει κυρίως στην παρεξηγημένη στάση ενός ανέκφραστου και χωρίς ιδιαίτερες φιλοδοξίες ήρωα που διαπράττει ένα έγκλημα —η ταινία ξεκινά με την είσοδο του Μερσό σ' ένα κελί, όπου ένας γέρος φυλακισμένος Άραβας τον ρωτάει τι έκανε κι εκείνος χωρίς περιστροφές τού απαντά «σκοτώσα έναν Άραβα»—, αλλά το αμάρτημά του, που μπορεί να τον οδηγήσει στην γκιλοτίνα, είναι άλλο. Η συμπεριφορά του (ήταν «ψυχρός κι αδιάφορος») στην κηδεία της μητέρας του και, κυρίως, το γεγονός ότι πήγε για μπάνιο και σινεμά την επόμενη μέρα ισοδυναμεί με «θανάσιμο αμάρτημα» για τους δικαστές του! Ο παραπάνω παραλογισμός, όπως ακριβώς και στο βιβλίο, γίνεται πιστευτός στην αλάνθαστη κινηματογραφική συνθήκη που συνθέτει ο Οζόν, σε μια από τις καλύτερες ταινίες της καριέρας του. Καθώς η ιστορία προχωρά και το φλας μπακ πηγαίνει έρχεται στα γεγονότα, ο Οζόν ψιθυρίζει —αν όχι σιωπά, όπως κι ο ήρωας του— λίγες αλλά ουσιαστικές κουβέντες γύρω από το αιματηρό παρελθόν της Γαλλίας και το ζήτημα της Αλγερίας. Με όχημα μια ποτισμένη στην κάψα της εποχής ασπρόμαυρη φωτογραφία που δεν ξεκολλά από το άψογα σκιαγραφημένο πορτρέτο του νεαρού Γάλλου (ιδανικός στον ρόλο του Μερσό ο Μπενζαμέν Βουαζέν των «Χαμένων ψευδαισθήσεων»), ο οποίος μοιάζει να είναι παρατηρητής της ίδιας της ζωής, χωρίς καν να επεμβαίνει στα σημαντικότερα γεγονότα της, ο Οζόν βρίσκει το πεδίο για να μεγαλοουργήσει ως γνήσιος υπαρξιστής και να συλλάβει το πνεύμα του έργου του Καμί.

ΕΠΙΣΗΣ

▶▶▶ Με το «SOS Πεντάγωνο καλεί Μόσχα» (****) ο Στάνλεϊ Κιούμπρικ το 1964 σατίρισε απολαυστικά την παράνοια του Ψυχρού Πολέμου και τον φόβο της πυρηνικής καταστροφής.

Ημέρα αποκάλυψης (DISCLOSURE DAY) **½

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Στίβεν Σπίλμπεργκ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Έμιλι Μπλαντ, Κόλιν Φερθ, Τζος Ο'Κόννορ, Ιβ Χιούσον, Κόλμαν Ντομίνγκο

Ένας πρώην χάκερ που εργάζεται για ΜΚΟ με αντικείμενο μυστικά «που αφορούν όλη την ανθρωπότητα» και η παρουσιάστρια του καιρού σε μικρό τηλεοπτικό σταθμό μπορούν να αποδείξουν ότι δεν είμαστε μόνοι μας στη Γη.

Η ταινία έχει όλα όσα περιμένεις από μια δημιουργία του Σπίλμπεργκ. Δράση, θέαμα, σασπένς και αφήγηση που συνεπαίρνει. Ταυτόχρονα όμως και τις χρόνιες αδυναμίες του σκηνοθέτη: αχρείαστο μελό, κάποιες βιαστικές λύσεις, μονοδιάστατοι χαρακτήρες, απλοϊκές ματιές. Το σενάριο προσπαθεί να μαζέψει την κατάσταση εστιάζοντας στην ανάλυση των χαρακτήρων και τη δυναμική μεθοδικότητα που θα οδηγήσει στην κάθαρση. Όμως η άγαρμπη προσπάθεια να συνδεθεί η ύπαρξη εξωγήινων με το θρησκευτικό ζήτημα αφαιρεί πόντους από την εντυπωσιακή κατά τα άλλα ταινία, της οποίας η ερμηνεία της Έμιλι Μπλαντ είναι ίσως το μεγαλύτερο ατού.

Το ιερό αγόρι (THE HOLY BOY) **

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Πάολο Στρίπολι ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μικέλε Ριοντίνο, Τζούλιο Φέλτρι, Πάολο Πιερομπόν, Ρομάνο Ματζόρα Βεργκάνο

Σε ορεινό χωριό της Ιταλίας φτάνει ένας αναπληρωτής καθηγητής φυσικής αγωγής που βασανίζεται από μια αζεπέραστη οικογενειακή τραγωδία. Ο άντρας με έκπληξη διαπιστώνει ότι όλοι οι κάτοικοι είναι χαρούμενοι. Όμως πίσω απ' το «χαμόγελο ευτυχίας» κρύβεται ένα κατασκότεινο μυστικό.

Μια εντυπωσιακή αφηγηρία ακολουθείται από ένα υπερφορτωμένο από διδάγματα στόρι, που κάνει το φιλμ να χάσει γρήγορα τον προσανατολισμό του. Κι αυτό που στην αρχή έμοιαζε σαν μια ενδιαφέρουσα μελέτη πάνω στο μεταφυσικό μεταμφιέζεται σε ένα μεγαλόσχημο και φλύαρο θρησκευτικό θρίλερ. Η ατμόσφαιρα στο πρώτο μισό είναι υποβλητική και προσφέρει το κατάλληλο έδαφος για να ωριμάσει η αλληγορία για την απώλεια, όμως η επιτηδευμένη ανατροπή και το δυσνόητο του αγοριού (συνδυασμός αγγέλου-δαίμονα) υπονομεύουν όλα τα θετικά στοιχεία.

Οι Άλλοι (THE OTHERS) ****

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Αλεχάντρο Αμενάμπαρ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Νικόλ Κίντμαν, Αλακίνα Μαν, Τζέιμς Μπέντλεϊ, Φιόναλα Φλάναγκαν, Κρίστοφερ Έκλεστον, Έρικ Σάικς, Ελέιν Κάσιντι

Στη νήσο Τζέρεσεϊ, μετά το τέλος του Β' ΠΠ, η Γκρέις, που περιμένει να επιστρέψει από το μέτωπο ο σύζυγός της, μεγαλώνει σε μια απομονωμένη βικτοριανή έπαυλη τα δύο της παιδιά.

Η μεγάλη στιγμή του Αμενάμπαρ είναι ένα καθαρόαιμο γοτθικό θρίλερ. Μια άκρως τρομακτική κοινωνικοπολιτική παραβολή, που προσεγγίζει το αντιπολεμικό μήνυμα προκειμένου να αναδείξει τα μυστικά μιας μακάβριας ιστορίας. Η φανατική καθολική ηρωίδα, που προστατεύει τα παιδιά της από την ασθένεια που «πειράζει τα μάτια τους και απειλεί να τους στερήσει το φως τους», επιβάλλει στους νέους υπηρέτες αυστηρούς περιορισμούς που πρέπει να ακολουθούν κατά γράμμα. Το μονίμως σκοτεινό ή ομιχλώδες σκηνικό, ο φόβος των παιδιών, οι ιστορίες τρόμου που μοιράζονται οι υπηρέτες και φυσικά η παρουσία της επιβλητικής Γκρέις είναι μερικά μόνο από τα κλειδιά του κλασικού πλέον ψυχολογικού θρίλερ που υπέγραψε ο Αμενάμπαρ πριν από ακριβώς 25 χρόνια.

«ΜΗ ΦΟΒΑΣΤΕ ΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ» (ΗΜΕΡΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ)

ATHENS VOICE

Summer IN THE CITY PARTY

ΠΕΜΠΤΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ
19:00 - 23:00

BLESS ME FATHER

BITES, MUSIC & HOLY SPIRITS

Πλατεία Καρύτση 2, Αθήνα

Δηλώστε συμμετοχή
και διεκδικήστε δώρα αξίας 6.000€

SEIT 1898
JACOBS

powered by

protergia

NUXE
PARIS

Επιμέλεια
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΑΛΟΥ

Look

FELERIS COSMETICS
Σκουλαρίκια Sun τερκούαζ €14,90

SLOWLOVE
Καπέλο Sobrero Cowboy €29,99

ABOUT YOU
Πολύχρωμο τον Next €49

SWATCH
Ρολόι Scubaqua Pacific Sea Nettle €155

ESSENCE
Βάλσαμο για τα χείλη
Super Peptide €3,70

NEVER FULLY DRESSED
Φόρεμα κοκτέιλ €100

ΕΡΑΠΟΥΤΣΙΑ.GR
Τακούνια Juicy Couture €43,99

*Ιούνιος:
Η εποχή που
το «πάμε
για έναν
καφέ;»
μετατρέπεται
σε «πάμε
για μια
συναυλία;»*

ZARA
Σορτς ντένιμ TRF με αστέρια €12,99

NYX
Vivid brights liner eyeliner σε ποζ'χρώμα

KURT GEIGER
Τσάντα Kensington

STRADIVARIUS
Pack με δύο ασορτί βραχιόλια 12,99

ADIDAS
Παπούτσια Adistar Control 5 €110

Σε είδα...

ΚΑΠΟΙΟΣ ΣΕ ΨΑΧΝΕΙ. ΨΑΞΕ ΤΟΝ ΚΙ ΕΣΥ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΕ ΜΑΖΙ ΤΟΥ ΣΤΟ www.athensvoice.gr/stiles/se-eida.

ΧΩΡΙΣ ΜΑΓΙΟ

Χαμολιά, βραχάκια. Ήρθες με δύο φίλες κι έναν φίλο σου. Στην αρχή δεν είδα τα απίστευτα χαρακτηριστικά σου! Κι επειδή δεν μου άρεσε καθόλου το σχόλιο που έκανες όταν φεύγατε, στείλε εδώς για να σου αλλάξω γνώμη γι' αυτό που είπες στις φίλες σου!

ΜΕΛΑΧΡΙΝΗ ΣΤΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ

Μπήκες στο 444 γύρω στις 13.40 από την Κύμη ή λίγο πιο πριν. Εγώ κατέβηκα δυο στυκώς Στ. Ειρήνης, ενώ εσύ συνέχισες. Ήμουν με μπεζ βερμούδα και μαύρο T-shirt. Θέλω να σε γνωρίσω.

ΚΟΚΚΙΝΟ VOLKSWAGEN UP

Εθνική οδός, ύψος Ασπροπύργου. Εσύ με το κόκκινο VW Up και το υπέροχο χαμόγελο. Θα ήθελα πολύ να σε ξαναπετύχω «τυχαία».

ΣΕ ΕΙΔΑ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ

Σε είδα έξω από το Mango στην Πανόρμου να μιλάς στο κινητό και πραγματικά ήσουν τόσο όμορφος! Μακάρι να γύριζες να με κοιτάξεις.

ΟΜΟΡΦΟΣ

Πήρες τον καφέ σου από τα Mikel, στη λεωφόρο Κηφισίας στο Μαρούσι κι έφυγες με το Audi σου. Είσαι ψηλός και πολύ όμορφος. Καθόμουν μέσα. Ανταλλάξαμε βλέμματα. Αν το δεις, στείλε μήνυμα.

ΚΟΥΚΛΟΣ ΣΤΑ ΚΑΡΑΒΙΑ

Volcano, Πέραμα. Είσαι γαλανομάτης, ξανθοκάστανος με έντονο μουστάκι. Φορούσες φόρμα εργασίας μπλε, δουλεύεις στα καράβια, έπινες μπίρες με δύο μεγαλύτερους σε ηλικία στο φαστφουντάδικο. Καθόμουν μέσα μόνη. Σε κοίταξα αρκετές φορές ενώ έτρωγα –γαλανομάτα κι εγώ–! Κάποιες στιγμές είδα το βλέμμα σου πάνω μου. Πήρες τη λευκή μηχανή κι έφυγες. Θέλω να σε γνωρίσω.

SOLETO

Γλυφάδα. Διπλανά τραπέζια, επαγγελματικά ραντεβού. Αν το δεις, στείλε.

PURE AND SIMPLE

Με το που σε είδα σήμερα πρωί 10.00 π.μ. στο σταθμό του Συντάγματος, μου ήρθε στο μυαλό αυτό που αναφέρει ο τίτλος του μηνύματος. Εσύ ψηλή καστανόξανθη. Τα μαλλιά σου μονή πλεξούδα. Η κίνησή σου αέρινη. Μπαλαρίνες μαύρες σε συνδυασμό με μαύρη τσάντα στον ώμο. Παντελόνι σχετικά φαρδύ ανοιχτόχρωμο σε συνδυασμό με λευκό μπλουζάκι. Σε παρατηρούσα συνεχώς, καθώς ανεβαίναμε τη Βουκουρεστίου. Διασχίσαμε την Ακαδημίας και μετά σ' έχασα. Μάλλον κάπου εκεί κοντά θα εργάζεσαι. Ήθελα να σου μιλήσω, αλλά δίστασα. Την επόμενη φορά όμως θα το κάνω. Μέχρι να δεις –και αν– το μήνυμά...

OPUS / ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ

Ψάχνω την όμορφη καστανή ύπαρξη που ήταν όρθια κοντά στο μπαρ με τη φίλη της και κοιτούσε κλεφτά προς την πόρτα.

ΜΕΤΑΛ ΚΟΡΙΤΣΙ, ΣΕ ΨΑΧΝΩ

Μετρό Θεσσαλονίκης. Σ' εσένα που απομονώνεσαι με μέταλ στα ακουστικά και ένα βιβλίο στο χέρι μέσα στη βιασύνη των αποβάθρων. Δίνεις έναν τελειώς διαφορετικό, underground ρυθμό στις καθημερινές διαδρομές της πόλης. Μακάρι οι συναντήσεις στο μετρό να κρατούσαν λίγο παραπάνω.

E-FOOD HOVERBOARD

Η υπέροχη κοπέλα από το e-food που έχει γυρίσει όλο το Σύνταγμα με το hoverboard της. Φαίνεται η χαρά της ζωής πραγματικά, τόσο θετική ενέργεια κάθε μέρα. Να ξέρεις, είναι μεταδοτική η ενέργειά σου. Keep it up.

KANTINA ΜΕ ΣΟΥΒΛΑΚΙΑ

Λεωφόρος Πάρνηθος. Ήσουν με την κόρη σου ή ανιψιά σου ή βαφτιστήρα σου, δεν ξέρω τι σου ήταν, και φορούσες μπεζ παντελόνι με ωραίο

πουκάμισο. Ήθελα να σου μιλήσω, αλλά δεν το έκανα, λόγω του παιδιού. Κοιταχτήκαμε αρκετές φορές. Αν το δεις τώρα, στείλε, είμαι ο φαλάκρας.

ΣΕ ΒΛΕΠΩ ΣΥΧΝΑ

Αχίον Gym, Χαλάνδρι. Φοράς μαύρα, έχεις μουστάκι και ένα τέλειο tattoo εσωτερικά στο δεξί μπράτσο. Χθες παρατήρησα και τα υπέροχα σκούρα γαλανά σου μάτια. Σε πετυχαίνω καθημερινές 17:30 - 18:00 συνήθως και το πόστο σου είναι ο διάδρομος μπαίνοντας δεξιά. Ξέρω ότι με κοιτάξεις, θα βρεις το θάρρος να μου μιλήσεις;

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ

Μπήκα στην Κηφισίας στο Α8 και ήσουν ήδη μέσα, κοντά στον οδηγό. Φορούσες πράσινη στολή από European University of Cyprus. Κούκλος. Ήρθα και στάθηκα κοντά σου, ακριβώς πίσω από τον οδηγό. Αν το δεις και ενδιαιφίρεσαι, στείλε.

ΟΜΟΡΦΗ ΜΕΛΑΧΡΙΝΗ ΤΟΥ PROMOTION

Δημοτικό Θέατρο Πειραιά. Όπως κατέβαινα προς τον Α-γιο Σπυρίδωνα, με σταμάτησες και μου έπιασες κουβέντα και μου ζήτησες να βγούμε για καφέ. Μου έφτιαξες τη μέρα. Μετάνιωσα που δεν σου έδωσα το κινητό μου όταν μου το ζήτησες. Σε πέτυχα και σήμερα μπροστά από το λεωφορείο που οδηγούσα και δεν πρόλαβα πάλι να σ' το δώσω. Εφαγα όλο τον Πειραιά μήπως σε πετύχω. Σε λένε Χριστίνα, εμένα Γιάννη. Σε σκέφτομαι συνέχεια. Αν το δεις, θα καταλάβεις. Δεν έχω άλλον τρόπο να σε βρω.

MAKE MY DAY

Σε είδα περπατώντας στην Ιερά Οδό. Εσύ κολλημένη στην κίνηση με το αυτοκίνητο. Εγώ με τα πόδια. Μελαχρινή με άσπρο μπλουζάκι. Κοιταχτήκαμε έντονα κι από εκείνη τη στιγμή σε σκέφτομαι συνέχεια. Είμαι ο τύπος με τα μαύρα.

Μίλα μου Βρόμικα

RELOADED

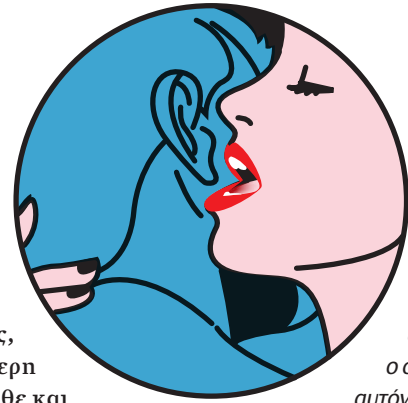
Της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

1 Τζένη μου, θα μπω κατευθείαν στο ψητό!

Έχουμε βγει δύο φορές όλες κι όλες, και τώρα, στη δεύτερη συνάντησή μας, ήρθε και μας βρήκε εκεί που καθόμασταν χαλαρά για μπριτίσα ο κολλητός του. Δεν το περίμενα, αλλά, αφού τον πήρε τηλέφωνο και περνούσε από τον δρόμο όπου ήμασταν, why not; Το θέμα είναι ότι μετά απ' αυτή την έξοδο, νομίζω, δεν θέλω να τον ξαναδώ ποτέ. Τον κολλητό του εννοώ. Τι ρευόταν, τι ξυνόταν, τι έβριζε την πρώην του. Όλα λάθος. Πώς την έχει δει; Υποτίθεται ότι πάμε να χτίσουμε κάτι ωραίο μεταξύ μας και με φέρνει σε αυτή την τόσο δύσκολη θέση με τον φίλο του;

Φαντάζομαι πως κάπου ανάμεσα στο τρίτο ρέψιμο και στο πέμπτο «φταίει αυτή για όλα», άρχισες να αναρωτιέσαι αν τελικά το πρόβλημα ήταν μόνο ο φίλος του. Γιατί οι φίλοι μας λένε πολλά για εμάς. Όχι επειδή είμαστε ίδιοι, αλλά επειδή τους επιλέγουμε. Γελάμε με τα αστεία τους. Ανεχόμαστε τις συνήθειές τους. Αυτό που αξίζει να θυμηθείς και να παρατηρήσεις είναι η στάση του ίδιου. Ενοχλήθηκε από τη συμπεριφορά του φίλου; Έδειξε αμχανία ή συμμετείχε με ενθουσιασμό; Μπορείς να του δώσεις μία ακόμα ευκαιρία, αν κατά τα άλλα ήταν κομπλέ στα παραπάνω, αλλά μην αγνοήσεις και το καμπανάκι που χτύπησε.

2 Τζένη μου, ζω τα απίστευτα. Σχετικά νωρίς, δυστυχώς, γνώρισα τη μητέρα του. Η τύπισσα είναι ακραία παρεμβατική, έχει λόγο για το καθετί και το παίζει πάντα ο φωτεινός παντογνώστης! Είναι και λιοντάρι στο ζώδιο, που δεν είναι κι από τα αγαπημένα μου. Το πρόβλημα είναι ότι με τον καιρό γίνεται όλο και χειρότερη, και το ποτήρι ξεχειλίζει μόλις μου ειπεί να μην πάω διακοπές με τις φίλες μου το καλοκαίρι, γιατί δεν θ' αρέσει στον γιόκα της αυτό... Φυσικά και εκνευρίστηκα, αλλά τα άκουσε η σχέση μου, και όχι αυτή που έπρεπε να τα ακούσει! Τώρα είμαστε κάπως μεταξύ μας, αλλά τι να κάνω με τη μάνα του;

Κοίταξε, αγαπητή μου φίλη, το πραγματικό ερώτημα στην περίπτωση σου είναι αν αυτά τα πιστεύει και ο σύντροφός σου, γιατί με αυτόν βγαίνεις στην τελική, όχι με τη μητέρα του. Γι' αυτό, πριν αναρωτηθείς τι θα κάνεις μ' εκείνη, αναρωτήσου πώς στέκεται αυτός απέναντι στα πράγματα. Αν εσείς μεταξύ σας τα βρίσκετε ωραία και συνεννοείστε, το μόνο που έχεις να κάνεις την επόμενη φορά είναι, με ευγενικό αλλά σαφή τρόπο, να βάλεις τα όριά σου στα τετα

τες σας με τη μαμά του.

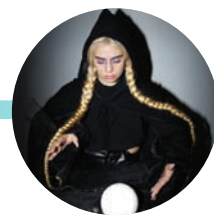
3 Δεν θέλω να μιλήσω «βρόμικα» σε κανέναν.

Αυτό που θέλω είναι μια νορμάλ επικοινωνία με έναν άνθρωπο. Και πιστεύω πως τον είχα βρει, αλλά για να είμαι μαζί του θα πρέπει να κλονιστεί το νευρικό μου σύστημα, κι αυτό δεν το θέλω. Μια απλή συζήτηση στο τηλέφωνο –για παράδειγμα, σε παίρνω να σου πω καληνύχτα– κρατάει 50-60 λεπτά. Αρχίζει να μου υπεραναλύει θέματα και δεν σταματάει. Είμαι στην ανοιχτή ακρόαση, το βάζω στην άκρη και κάνω δουλειές. Άσε που μιλάει μόνο για τον εαυτό του, και μετά, τα τελευταία λεπτά, με ρωτάει «εσένα πώς ήταν η μέρα σου;». Από τη μία τον θέλω, από την άλλη, κάθε φορά καταλήγω με νοκοκέφαλο!

Υπάρχει διαφορά ανάμεσα σ' έναν άνθρωπο που επικοινωνεί και σ' έναν άνθρωπο που κάνει μονόλογο με κοινό.

Το γεγονός ότι σε κουράζει δεν είναι μια μικρή λεπτομέρεια που πρέπει να προσπεράσεις. Η καθημερινή επικοινωνία είναι μεγάλο κομμάτι μιας σχέσης. Αν ένα απλό τηλεφώνημα για καληνύχτα σε κάνει να περιμένεις πώς και πώς να τελειώσει, τότε κάτι δεν λειτουργεί. Πριν αποφασίσεις ότι δεν κάνει για σένα, δοκίμασε να του δείξεις ποια επικοινωνία χρειάζεσαι. Ίσως να του πεις κάτι του τύπου «νιώθω ότι δεν βρίσκω χώρο να μοιραστώ κι εγώ πράγματα». Ένας άνθρωπος που ενδιαφέρεται πραγματικά για σένα θα ακούσει αυτή την παρατήρηση. Αν, όμως, συνεχίσει ακριβώς το ίδιο μοτίβο, τότε αξίζει να αναρωτηθείς προς τα πού οδεύετε.

Κριός

20 Μαρτίου - 19 Απριλίου

Καλή εβδομάδα, Κριέ! Το μότο του επταήμερου: «Πρόσω ολοταχώς για εύρεση ισορροπιών!». Κι αυτό γιατί δεν γίνεται να θες να νιώθεις safe, αλλά να επιμένεις να το βάζεις στα πόδια με την πρώτη δυσκολία. Πάντως το τωρινό πλανητικό σκηνικό σε προστατεύει και σου δημιουργεί ένα όμορφο vibe. Τώρα, αν νιώσεις κυκλοθυμικός ή πιεσμένος, προσπάθησε να μην το αφήσεις αυτό να σε κάνει να χάσεις την υπομονή και την ψυχραιμία σου, γιατί προς τα τέλη της εβδομάδας η διάθεσή σου ανεβαίνει αισθητά! Στα γκομενικά, αν είσαι μόνος, έχεις τύχη και γοητεία, άρα, αν βγεις απ' το σπίτι, δεν αποκλείεται να κάνεις νέα και ευχάριστη γνωριμία. Αν δεν είσαι μόνος, μην είσαι απότομος κι επικριτικός απέναντι στο αμόρε.

Ταύρος

20 Απριλίου - 19 Μαΐου

Καλή εβδομάδα, Ταύρε! Το επτά-ήμερο σου φέρνει ευκαιρίες για συναντήσεις, ευχάριστα νέα και ενισχύει την αισιοδοξία και την αυτοπεποίθησή σου. Από την άλλη, ίσως νιώσεις πιεσμένος από εκκρεμότητες ή μυστικά που αποκαλύπτονται. Μην αφήσεις τις αρνητικές σκέψεις να ρίξουν κι άλλο λάδι στη φωτιά! Προς τα τέλη της εβδομάδας εστίασε στη δουλειά και στο σπίτι σου, για να μπορέσεις να δημιουργήσεις ένα ασφαλές περιβάλλον. Στα ερωτικά, αν είσαι ελεύθερος, κάποιο τυχαίο γεγονός μπορεί να φέρει μια νέα γνωριμία. Ακόμα κι αν δεν εξελιχθεί σε σχέση, σίγουρα θα σου φτιάξει το κέφι. Αν δεν είσαι ελεύθερος, μην πάρεις αποστάσεις από το αμόρε, αν υπάρξουν παρεξηγήσεις. Έτσι δεν θα λυθούν!

Δίδυμοι

20 Μαΐου - 20 Ιουνίου

Καλή εβδομάδα, Δίδυμε! Επτάήμερο με θετικό οικονομικό πρόσημο. Γενικώς, επειδή είσαι πολύ τυχερός, μπορείς να βρεις τρόπους να αυξήσεις το εισόδημά σου ή να κάνεις μια σημαντική αγορά που σκέφτεσαι καιρό. Οι διαπροσωπικές σου σχέσεις περνάνε από σαράντα κύματα, καθώς υπάρχει ένταση και τάση για διαφωνίες. Κράτα χαμηλά την μπάλα και μη ρίχνεις λάδι στη φωτιά. Προς τα τέλη της εβδομάδας μπορείς να γίνεις κοινωνικός και να κανονίσεις μετακινήσεις. Στα γκομενικά, αν είσαι αδέσμευτος, περίμενε το τέλος του επταήμερου για να ψάξεις νέο γκομενάκι, γιατί πριν δεν το βλέπω! Αν είσαι δεσμευμένος, δες μήπως κάνεις κάποιο όμορφο δωράκι στο γκομενέτο, να του φτιάξεις τη διάθεση!

Καρκίνος

21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου

Καλή εβδομάδα, Καρκίνε! Τα φώτα είναι στραμμένα πάνω σου και είσαι και αρκετά τυχερός. Μπορείς, λοιπόν, να αρπάξεις τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για προσωπική εξέλιξη και να γοητεύσεις τους πάντες. Και προστασία υπάρχει! Βέβαια, δεν θα λείψουν τα άγχη και οι πιέσεις λόγω του ότι έχεις αυξημένες υποχρεώσεις. Αν κάνεις σωστό κουμάντο στα οικονομικά, θα νιώσεις πιο ασφαλής. Στα θέματα καρδιάς, αν είσαι μπακούρι, μπορείς να κάνεις μια σημαντική γνωριμία, αφού πρώτα έχεις βρει ακριβώς τι ζητάς. Αν δεν είσαι μπακούρι, μπορείς να ανανεώσεις τη σχέση σου, αρκεί να κάνεις κάτι. Ή απλά να σταματήσεις να μεταφέρεις την πίεση της δουλειάς!

Λέων

22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου

Καλή εβδομάδα, Λέοντα! Αυτό το επτάήμερο ξεκινά με εσωστρέφεια, αλλά τελειώνει με φαντασμαγορικό τρόπο! Υπάρχει τύχη, προστασία ή ευκαιρίες να κλείσεις πληγές του παρελθόντος. Από την άλλη, δεν θα λείψουν μικρές καθυστερήσεις, κούραση ή αρνητικές σκέψεις. Προς τα τέλη της εβδομάδας πάντως, που εισέρχεται η Αφροδίτη στο ζώδιό σου, ενισχύεται η λάμψη, η αυτοπεποίθηση και η γοητεία σου, κάτι που ευνοεί τα ερωτικά. Αν είσαι μόνος, το ξέρω πως μάλλον σκέφτεσαι κάποιον πρώην, αλλά, επειδή είσαι λαμπερός, δεν αποκλείεται να κάνεις νέες γνωριμίες. Μην τις αγνοείς! Αν δεν είσαι μόνος, μην κάνεις συζητήσεις με το αμόρε που προκαλούν καβγάδες.

Παρθένος

23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Παρθένε! Ακρως κοινωνικός και πρόθυμος να αρπάξεις ευκαιρίες αυτό το επτάήμερο. Επιπλέον, οι φίλοι σου σε προστατεύουν από πράγματα που δεν έχεις καν δει! Στα ακόμα καλύτερα νέα, δεν αποκλείεται να γίνει πραγματικότητα κάποιο μεγάλο σου όνειρο. Βέβαια, μην τα περιμένεις όλα έτοιμα, έτσι! Μην επιτρέψεις σε κανέναν να σε βάλει σε καλούπια, γιατί αυτό θα σου προκαλέσει αχρείαστο άγχος. Στα θέματα καρδιάς, αν είσαι μπακουρομπάκουρο, ίσως μέσω φίλων γνωρίσεις νέο γκομενάκι. Αν δεν είσαι μπακουρομπάκουρο, βγες έξω, διασκέδασε και γενικώς πέρασε ξέγνοιαστες και αναζωογονητικές στιγμές με το άλλο σου μισό.

Ζυγός

22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου

Καλή εβδομάδα, Ζυγέ! Αυτό το επτάήμερο εστίασε στη δουλειά και στην εικόνα που βγάζεις προς τα έξω, καθώς υπάρχει τύχη κι ευκαιρίες για επιτυχία! Ενδέχεται, ωστόσο, να υπάρξει ένταση στις διαπροσωπικές σου σχέσεις, κυρίως μέσα από σκληρά λόγια που μπορεί ν' ακούσεις ή να πεις ή ακόμα και εξαιτίας των ορίων που κάποιος σου βάζουν ή βάζεις. Για να το περάσεις κάτω απ' το χαλάκι αυτό, κανόνισε να κάνεις όμορφα πράγματα με τους φίλους σου. Στα αισθήματα, αν είσαι single, δεν αποκλείεται να καταφέρεις να προσελκύσεις ένα άτομο με κύρος, επειδή αυτό εκπέμπει κι εσύ τώρα. Αν δεν είσαι single, δείξε περισσότερη κατανόηση στο άλλο σου μισό και σταμάτα να είσαι κρυόκ@λος μαζί του!

Σκορπιός

23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Σκορπιέ! Αναζωογονητικό επτάήμερο, καθώς γεμίζει αισιοδοξία. Γενικώς το πλανητικό σκηνικό σχετίζεται με ταξίδια, γνώση, νέο mindset και νομικές υποθέσεις. Άρα, αν έχεις εκκρεμότητες στους παραπάνω τομείς, να ξέρεις ότι έχεις εύνοια και τύχη. Ωστόσο πρέπει να είσαι προετοιμασμένος για εμπόδια ή για έντονο στρες γύρω από θέματα της καθημερινότητας ή της δουλειάς. Προς τα τέλη της εβδομάδας υπάρχουν ευκαιρίες να ξεχωρίσεις τόσο κοινωνικά όσο και επαγγελματικά. Στα προσωπικά, αν είσαι χωρίς σχέση, ίσως κάνεις μια νέα γνωριμία, μάλλον μέσα από τη δουλειά. Αν είσαι σε σχέση, πρέπει να είσαι προσεκτικός, γιατί ίσως γίνεις επικριτικός απέναντι στο αμόρε λόγω κούρασης.

Τοξότης

22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Τοξότη! Πρέπει να κλείσεις εκκρεμότητες που εδώ και καιρό σε βαραίνουν. Το πλανητικό σκηνικό φέρνει στην επιφάνεια θέματα που σχετίζονται με κοινά οικονομικά, όπως δάνεια ή κληρονομικά. Το καλό είναι πως μαζί φέρνει προστασία και κάποιες ξαφνικές λύσεις, οι οποίες λειτουργούν σαν από μηχανής θεός. Άρα μην αφήσεις την ανασφάλεια να βάλει εμπόδια στη δημιουργικότητα και στα σχέδιά σου. Προς τα τέλη της εβδομάδας μπορείς να οργανώσεις κάνα ταξίδι ή να φλερτάρεις, ειδικά αν είσαι ελεύθερος. Πιο συγκεκριμένα, δεν αποκλείεται να κάνεις γνωριμία με κάποιο άτομο που μένει μακριά ή μέσω μετακινήσεων. Αν είσαι δεσμευμένος, επένδυσε στο πάθος και στη σύνδεση.

Αιγόκερως

21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου

Καλή εβδομάδα, Αιγόκερε! Εξελιξείς και ευκαιρίες, κυρίως στις διαπροσωπικές σχέσεις και τις συνεργασίες. Είσαι αρκετά τυχερός και μπορείς να κλείσεις ωφέλιμα deals. Ωστόσο δεν αποκλείεται να υπάρξει μια δυσκολία συνεννόησης με μέλη της οικογένειας ή κάποια πίεση σχετικά με θέματα του σπιτιού. Αν δεν αφήσεις το πείσμα να πάρει τα νιά, όλα θα κυλήσουν ομαλά. Προς τα τέλη της εβδομάδας μπορείς να βρεις λύσεις στα οικονομικά. Στα γκομενικά, αν είσαι μόνος, υπάρχουν πιθανότητες να κάνεις νέα γνωριμία που μπορεί να εξελιχθεί σε κάτι σοβαρό. Αρκεί να είσαι κι εσύ σοβαρός! Αν δεν είσαι μόνος, μπορείς να κάνεις το επόμενο βήμα με το αμόρε, όπως να συγκατοικήσετε ή δεν ξέρω κι εγώ τι άλλο.

Υδροχόος

20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου

Καλή εβδομάδα, Υδροχόε! Το επτά-ήμερο αυτό υπάρχει εύνοια, προστασία, λύσεις κι ένα ευχάριστο κλίμα, στοιχεία τα οποία σε βοηθούν να κινηθείς λίγο πιο πρακτικά. Εκεί που θέλω να είσαι προσεκτικός είναι στις μετακινήσεις και στα λόγια σου, καθώς δεν πρέπει να είσαι αυστηρός ή αλλού γι' αλλού! Μην αφήνεις το άγχος σου να σου λείπει πώς πρέπει να συμπεριφερθείς. Προς το τέλος της εβδομάδας, καλό είναι να εστίασεις περισσότερο στις διαπροσωπικές σχέσεις και στις συνεργασίες σου. Στα προσωπικά, αν δεν έχεις σχέση, υπάρχει πολύ φλερτ και πολλές γνωριμίες. Όλο και κάτι θα σου κάτσει, δεν παίζει! Αν έχεις σχέση, μην αρχίζεις τα παράπονα και το πείσμα. Δεν θα σου βγουν σε καλό!

Ιχθύες

18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου

Καλή εβδομάδα, Ψαράκι! Ξεκινάει ένα από τα πιο δημιουργικά και ευχάριστα επτά-ήμερα της χρονιάς, φίλε μου! Θα ήθελα, λοιπόν, να απολαύσεις τη ζωή σου και να χαμογελάσεις, όπως σου χαμόγελα και η τύχη! Καταλαβαίνεις, επομένως, πως οι ανασφάλειές σου για τα οικονομικά δεν χωράνε σε μια τόσο εύθυμη ατμόσφαιρα, έτσι! Αυτό που μπορείς να κάνεις, ωστόσο, είναι να περιορίσεις τα έξοδά σου. Αλλωστε το παράκανες τελευταία! Παράλληλα, πρέπει να σε φροντίσεις περισσότερο, γιατί σε έχεις παραμελήσει. Στα αισθηματικά, αν είσαι χωρίς ταίρι, δεν αποκλείεται να γνωρίσεις ΤΟΝ έρωτα. Αν είσαι ήδη με ταίρι, επένδυσε στον ρομαντισμό και στην τρυφερότητα, για να έρθεις ακόμα πιο κοντά στο έτερον ήμισυ.

ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η ενέργεια είναι στην καρδιά των πάντων, γι' αυτό και η ΔΕΠΑ είναι σήμερα παντού. Από το Φυσικό Αέριο μέχρι όλη την αλυσίδα της ενέργειας και από τα μεγάλα έργα και τις στρατηγικές υποδομές, μέχρι την επιχείρηση και το σπίτι. Με εξωστρέφεια και διεθνείς συνεργασίες, εγγυάται την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας. Συμμετέχοντας σε νέες, σύγχρονες μονάδες παραγωγής ενέργειας, διασφαλίζει τη σταθερότητα του συστήματος και ενισχύει τον ανταγωνισμό. Με επενδύσεις στην καθαρή ενέργεια, τα ανανεώσιμα καύσιμα και τις νέες τεχνολογίες, δημιουργεί ένα βιώσιμο μέλλον για όλους. Και επειδή στην καρδιά της βιώσιμης στρατηγικής είναι ο άνθρωπος, η ΔΕΠΑ είναι πάντα δίπλα στον καταναλωτή, στους εργαζόμενούς της και στις τοπικές κοινωνίες.

choose

ΟΜΙΛΟΣ

ΔΕΠΑ Εμπορίας Μ.Α.Ε.

ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Τώρα, το ΔΕΗ FIBER
έχει και Σταθερό
Τηλέφωνο.

Εγγυημένα υψηλή ταχύτητα 1 Gbps με **19,90€/μήνα**
και πρόσθετη υπηρεσία Σταθερής Τηλεφωνίας με **4€/μήνα**,
με απεριόριστες κλήσεις προς εθνικά σταθερά και κινητά.

Άφθονο. Απλό. Προσιτό. Και με Σταθερό.

dei.gr/fiber

Τιμές ΔΕΗ FIBER 1 Gbps για 24 μήνες και πρόσθετης υπηρεσίας Σταθερής Τηλεφωνίας.
Διαθεσιμότητα δικτύου ΔΕΗ και περισσότερες πληροφορίες στο dei.gr/fiber. Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.